

Protocol notaris Hugo Pijlle te Schoonhoven 1685- 1688

Bron: ac 1060 inv.nr. 7204

Transcriptie door drs. H.M.
Kuypers (1999)

Toelichting op de oorspronkelijke transcriptie door H.M.Kuypers

De akten zijn in het origineel niet genummerd. Zij zijn niet volledig getranscribeerd. Die gedeelten van de akten die genealogisch niet relevant geacht werden, zijn weggelaten.

Dit is meestal aangegeven door [...]. Tekst tussen rechte haken [tekst] staat niet in de originele akte, maar is ter verduidelijking door de transcribent geplaatst.

Gekozen is om de akten zoveel mogelijk, doch niet consistent, letterlijk te transcriberen, omdat de originele tekst in principe niet meer is in te zien. De kwaliteit van dit archiefstuk is nl. dermate slecht dat het niet verantwoord is om het nog langer in handen te geven van bezoekers. Op deze manier komt men toch zo dicht mogelijk bij de authentieke bron. De leesbaarheid zou natuurlijk in hedendaags Nederlands aanzienlijk beter zijn.

Toelichting op de normalisatie door Bert van der Saag

In deze uitwerking van de transcriptie zijn vrijwel alle afkortingen "opgelost", dat wil zeggen vervangen door volledige woorden. In enkele gevallen is daarbij sprake van een veronderstelling, maar doorgaans is wel duidelijk welk(e) woord(en) met de afkorting was (waren) bedoeld.

De spelling van de volledig weergegeven woorden is vrijwel uitsluitend "modern" gehouden, omdat in de 17e eeuw geen volledig uniforme spelling werd gehanteerd. In uitzonderingsgevallen zijn afkortingen blijven staan:

- enkele heden ten dage gangbare afkortingen, zoals o.a. (onder andere / anderen) en *d.d.* (de dato);
- de afkorting *voors.*, te beschouwen als een doorgehaalde *v* (voor *ver* of *voor*) gevolgd door een *s* met afkortingshaal, eventueel te lezen als *sz*; deze afkorting is te lezen als *voorseid(e)*, en wordt in deze transcriptie weergegeven met de afkorting *voors.*

Voorts zijn enkele normalisaties in de spelling aangebracht. Met name gaat het om:

- hoofdlettergebruik: hoofdletters zijn toegepast op de momenteel gangbare plaatsen; op de andere plaatsen zijn ze vervangen door kleine letters;
- de weergave van de *ij* en *y*; overal waar tegenwoordig een *i*-klank wordt gelezen of weergegeven, is *ij* vervangen door *y*; dat is bijvoorbeeld ook het geval in een tweeklank als *eij*, die dus is weergegeven als *ey*.

Tenslotte is in de kopregel van elke transcriptie een korte karakterisering gegeven van het type akte meegegeven, en zijn in de meeste gevallen een of enkele trefwoorden in hedendaagse spelling onder elke akte tussen [ ] aangegeven..

Protocol notaris Hugo Pijlle te Schoonhoven 1685- 1688

[1] 21-2-1685 -- attestatie

Jan Wouterse, wonende in Langerak overlecd, en Jacobus Abeel, wonende (alhier), beyde van competente ouderdom, verklaren ter requisitie van Jan van Steyn, burger en voerman alhier, eerst Jan Woutersse, dat hij op vrijdag 16 februari jongstleden door de veer(lieden?) op 't Schoonhovense veer overlecd heeft doen aangeven en hem door Pieter Engelen, voerman, wonende tot Rotterdam, alhier binnen dese stede is aenbesteet te voeren een vracht van 4 personen en enige paerden op de stad Gorcum, welcke vracht bij voors. Pieter Engelen van Rotterdam hier ter stede was gebracht en waervoor hem door voors. Pieter Engelen is beloofd 6 gulden 6 stuivers daervan hem (soo hij verclaerde) ook contentement gedaen is. Wijders verklaerde voornoemde Abeel gehoord en gesien te hebben dat voors. Pieter Engelen voor 't voeren van de voors. vracht van Schoonhoven op Gorcum aan de eerste comparant door de voors. voerluyden heeft doen aanbieden twee silveren ducats. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem vd Putte.

[Gorinchem]

[2] 21-2-1685 -- volmacht

De heer Johan van der Putten, regerend burgemeester deser stede, getrouwt hebbende juffrouw Elisabeth Botter, tevoren weduwe van de heer mr. Wolphert van der Stael, in sijn leven burgemeester der voors. stede, in qualiteit als voogd en administrateur over de persoon en goederen van Hendricus van der Stael, sijnn schoonsoon, dewelcke eenige erffgenaem is van juffrouw Catharina van der Stael, verklaerde machtig te maken Johan Maes, notaris en procureur tot Oudewater, omme sijn sake, die hij genootsaekt is in qualiteit voors. als eyser op en jegens Sibrant Ariensse van Oosten, jegenwoordig wonende

in Heeckendorp, voor denselver gerechte waer te nemen. Getuigen: Abraham vd Putte en Willem vd Putte.

[Heekendorp]

[3] 23-2-1685 -- kwijting

De heer Barent Verhaar, raet en vroetschap alhier, en sr. Dirk Braessem, wonende tot Rotterdam, tesamen fideicommissaire erfgenamen van Catharina Dircx Verhaer, in haer leven huysvrouw van Jan Willems de Cromstrijen, gewoond hebbende en overleden tot Alkmaar, verklaren met den anderen geliquideert te wesen van alle de revenuen, renten en incomsten, die van de nagenoemde twee rentebrieven (als sijnde 'tgunt waerinne de comparanten bij Catharina Dircx Verhaer volgens d'erfelijkke (...?) testamente met last van fideicommiss gesamenlijck sijn geïnstitueert) tot date deses inclusive vervallen sijn, mitsdien malcanderen van alle verantwoordinge tot dies selve tot desen dage toe quiterende, wijder bekende voors. Verhaer alleen, dat hij onder sigh geslagen en in sijn bewaringe genomen heeft de capitale effecten van de voorschreven boedel die fidei commiss subject sijn alsvoren bestaende eerst in een losrente van 2200 gulden, beleyt bij voornoemde Jan Willemsz Cromstrijen ten laste van 't gemeenlant van Holland en Westvriesland, staende ten comptoire van Alkmaer, rentende tegens 4% in 't jaer verschijnende den 25e september. Ende nog een lijfrente van 50 gulden jaarlijks in den jare 1634 geconstitueerd ten gemeenlande en comptoire voors. op den persoon van Jan van Bodegem tot Alkmaar, verschijnende jaarlijks den tweede februari, van welcke twee brieven de revenuen bij de comparanten hun leven geduyrende gesamenlijck genooten sullen werden. Getuigen: Cornelis Blommert en Pieter van Geel, wonende alhier.

[Alkmaar]

[4] 9-3-1685 -- volmacht

De heren Cornelis Groenevelt, Cors Koen, Jan de Koningh en Andries van Kempen, diaconen van de geref. kerk alhier, verklaren machtig te maken sr. Adriaen Snellius Langereys, coopman tot Amsterdam, omme van de heren bewintshebbers van de O.I. cie tot Amsterdam wegens de kamer van

Enckhuysen te beuren en te ontfangen 'tgunt de diaconie uuyt cragte van den transporte van een actie van 1000 gulden capitaal bij de erfgenamen van Machdaleena Nuyts, weduwe van Davit Nuyts (in akte 7 Wijts genoemd), op 5-4-1644 ten behoeve van de voornoemde diaconie gepasseert, sooveel penningen van dien als sedert de laeste ontfang genoemde diaconie ten goede is hebbende en quitantie van sijne ontfang te passeren.

[Enkhuizen]

[5] 28-3-1685 -- borgtocht

Sr. Willem van der Sprongh, wonende alhier, verklaart sikh selven te stellen cautionaris voor de restitutie van sekere provisionele sententie ter somme van 754 gulden 15 stuivers als juffrouw Maria van Cats, weduwe van sr. Cornelis van der Burgh zaliger, als impetrant in cas van rau actie van den Hove van Holland op den 2-3 jongstleden ten laste van de heer Hugo van Arckel, heer van Crayesteyn, als gedaegde in 't voors. cas heeft geobtineert (...) Getuigen: François Deuternoy en Abraham Luffneu.

[6] 7-3-1685 -- verkoop onroerende zaken

Harmanus van der Putte, majoor en burgemeester alhier, bekent vercoft te hebben aan Geertje Teunis, weduwe van Gerrit Jan Dircxe, wonende in Berchambacht, die mede compareerde, sekere huysinge en erve staende en gelegen binnen dese stede aan de Dam op den hoek van de Loopickerstraet, daer de vercooper jegenwoordig in woont, genaemt 'de admirael Tromp', belend N. en O. Gijsbert Ariensse Koen, Z. en W. 's heeren straet, voor 1000 Carolusgulden te betalen 400 gulden gereet neffens 't passeren van de eygendombrieff, die op mey deses jaere 1685 sal geschieden, de resterende 1000 gulden tegen 4% rente jaarlijks. Getuigen: Dirk Eeuwouts van der Vliet en Dirk Jansse, beyde burgemeesters van Berchambacht.

[Bergambacht Lopikerstraat Herenstraat]

[7] 7-3-1685 -- volmacht

De heren Cornelis Koen, Cornelis Groenevelt, Jan de Koning en Andries van Kempen, diaconen van de gereformeerde kercke alhier, machtigen sr. Pieter Jonckheer, wonende

alhier, omme van de heren bewinthebbers van de O.I. Compagnie tot Amsterdam wegens de camer van Enckhuysen te ontfangen 'tgunt de voors. diaconie uuyt cragte van den transporte van een actie van 1000 gulden capitaal bij de erfgenamen van Magdalena Wijts, weduwe van David Wijts (sic, in akten 4, 38 en 101 Nuyts genoemd) op 5-4-1644 (op het transportboek van de Camer van Enckhuysen geteyckent no F en f. 248) ten behoeve van voors. diaconie gepasseert. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte.

[Enkhuizen VOC]

[8] 26-3-1685 -- schuldbekentenis

De heer Hendrik Politz, der medicinae doctor, wonende alhier, bekent schuldig te wesen aan de heer Cornelis Groenevelt, schepen deser stede, 350 gulden spruytende ter sake van geleende penningen tegen 6% interest jaarlijks. Hij stelt tot pant sekere obligatie van 1200 gulden capitaal op 29-7-1669 bij Pieter van Alen, onder sijn hand ten behoeve van comparant verleden. Getuigen: Abraham van der Putte en Abraham Luffneu. In de marge: voldaan 6-7-1685.

[9] 6-4-1685 -- schuldbekentenis

Abigaël Jaspers, wonende alhier, bekent schuldig te wesen aan mons. Claes 's Graeffwegh, coopman tot Amsterdam, 546 gulden 6 stuivers spruytende over leverantie van brandewijnen en gedisteleerde wateren in den jare 1684 aen de comparante geleverd waarvan de rekeninge courant ons notaris en getuygen is geëxhibeert tegen 4% interest jaarlijks. Getuigen: Lubbert Gerritse en Cornelis Lubbertse, wonende alhier (tekenen beiden met Uytman).

[10] 3/4-4-1685 -- relaas van aanzegging

Ten versoecke van de ed. heer mr. Mathijs Snoek, oud-raet der stad Dordrecht, hebbe ik Hugo Pijlle, notaris tot Schoonhoven, mij benefens Simon Swanevelt en Willem van der Putte als getuygen mij vervoegt bij de heren Theodorus Hola en Johan van der Putte, actuele burgemeesters en regeerders der stede Schoonhoven en haer ed. gedaen de insinuatie en waerschouwinge luydende als volght: "den eersten, notaris tot Schoonhoven, hiertoe versocht, werd

mitsdesen bij mij, mr. Matthijs Snoeck, als bij wettig transport 't regt becomen hebbende tot de navolgende losrentebrieven, geauthoriseert sigh benefens twee getuygen te vervoegen bij de heren burgemeesters en regeerders der stede Schoonhoven en haer ed. te insinueren en waerschuwen dat sijluyden aen mijne handen sullen hebben op te leggen en te voldoen binnen 8 dagen naer insinuatie deses sekere vier losrentebrieven sprekende alle ten laste van de stad Schoonhoven, inhoudende d'eene ten name van de heer Hugo Blomvliet in capitaal ter somme van 1200 gulden dd 16-7-1660, de tweede ten name van alsvoren in capitaal van 800 gulden dd 1-3-1661, de derde ten name van alsvoren in capitaal 1000 gulden d.d. 11-7-1661 en de vierde ten name van Hugo van Arckel, heere van Crayesteyn, houdende in capitaal gelijcke 1000 gulden d.d. 16-6-1667 en dat met de verlopen en onbetaelde renten. De geauthoriseerde sal voorts neffens de insinuatie leveren copie van desen alsmede van de transporte op 29-3 deses jaers van de voors. losrentebrieven t'mijnen behoefte gepasseert. Hugo Pijlle heeft de insinuatie gedaen op 4-4-1685.

[11] 12-4-1685 -- volmacht

Aeltgen Pieters, weduwe van zaliger Arien Harmense, wonende op de zuidzijde van Polsbroeck, machtigt Cornelis Ariensse Baertman, wonende op Gelkenes, omme in haer name te innen 500 gulden met ale verlopen renten van dien als sij spreekende heeft ten laste van Hermen Jacobsse Kuyck, wonende in Gelkenes, volgens een rentebrief op 16-1-1678 voor schout en schepenen van Gelkenes gepasseert en verseeckert eerst op 't oosterse weerdeke buytendijcx met een ackertgen en een steegt binnendijcx tesamen groot 3 hond en nog op een kampje weylant over de Tiendewegh groot 1 morgen gelegen op Gelkenes, belend en streckende conform denselven rentebrief. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte.
[Polsbroek Tiendeweg]

[12] 28-4-1685 -- schuldbekentenis

Gerrit Luyt, wonende tot Gouda, soo voor hemselven als hem sterck makende voor sijne moeder en suster, bekent schuldig te wesen

aen de heer Hugo van Arckel, heere van Krayesteyn en oud burgemeester deser stede, 1595 Carolusgulden spruytende ter sake van geleende penningen bij de heere van Krayesteyn ten behoeve van sijn comparants vader, Pieter Gerritse Luyt saliger verstreckt tegen 4% interest jaarlijks. Compareert mede Fop Gerritse Luyt, wonende tot Haestrecht, en verclaert sigh voor de voldoeninge voor de vorenstaende obligatie te stellen borge. Zij verbinden hun personen en goederen en constitueren Adriaen Sterrevelt, George Rosenboom en Abraham Selkert van Wouw, procureur voor den Hove van Justitie, om bij den Hove van Hollant te doen en laten condemneren (...). Getuigen: Huybert Willemse Uytterweg en Gijsbert Dirckx Kleyn, wonende alhier.
[Haastrecht]

[13] 14-5-1685 -- attestatie

Abraham van der Putte, gerechtsbode alhier, en Andries Bailjuw mitsgaders Maria van Fernij, desselfs huysvrouw, wonende alhier, verklaren ter requisitie van Guiljam Verdier, 's heeren dienaar van de justitie tot Schoonhoven, dat sij in de maent martij 1682 sijn geweest ten huys van de heer Alloesius Wijckersloot, ten tijde sij voornemens waren van sr. Pieter van Dam, gewoond hebbende en overleden alhier, te negotiëren een capitaal van 200 gulden en alsdoen aen de heer Wijckerslooth hebben verclaard, dat sij tot securiteyt van 't selve capitaal geen borge conden stellen alsmede specialijk dat sijluden de requirant daertoe hadden versocht en dat 'tselve bij hem ook absoluut was geweygert. De requirant zou zich borgstellen voor de 200 gulden onder contraborgtochte van de heer Wijckerslooth onder voorwaarde, dat deze tot sijn verseeckeringe zou worden geassigneert soodanige 200 gulden, als de deposanten over de alimentatie van seker weeskind van Maria Fernij voor twee jaer alimentatie van haer swager in 's-Gravenhage te ontvangen (hebben). Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte.

[14] 14-6-1685 -- schuldbekentenis

Aentje Klaes Louwe, weduwe van Hendrik Straver, en Gijsbert Hendricxe Straver, desselfs soon, wonende in Loopick,

renuntiëren van 't benefitie de duobus vel pluribus reis debendi, medebrenge dat twee of meer schuldplichtigen van eene schult soude vermogen deselve schult te splitsen en elk met het betalen van sijn portie soude mogen volstaen, schuldig te sijn aen sr. Johannes van Gardijn, wonende alhier, 800 Carolusgulden spruytende ter sake van geleende penningen tegen 5% rente jaarlijks om weder geëmployeert te werden tot aflossinge van een obligatie bij comparantes man en vader gepasseert ten behoeve van ....je Jans, jegenwoordigh getrouwt met Cornelis Jan Louwen, wonende in Hoincop en inhoudende als reste van 1000 gulden nog 800 gulden. Compareerde mede Peter Jacobse Verschoor, wonende in Willige Langerack, Laurens Klaesse van Blakenburgh, wonende in Lopick, en Dirk Claesse van Blakenburgh, wonende in Benschop, en stellen zich borg. Zij machtigen Adriaen Stererevelt en George Roosenboom, procureurs voor den Hove van Hollant, Johan Bosman en Hendrik Vijant, procureurs voor den Hove van Utrecht, mitsgaders Leonard Boon, procureur voor de ed. raad van sijn hoogheyt, om condemnatie te versoeken. Getuigen: Lucas Asschenbergh, wonende alhier, en Arien Verschoor, wonende in Willige Langerack. In de marge: op 1-6-1695 heeft Arien Petersen Verschoor, soone en mede erfgenaem van Peter Jacobse Verschoor, vertoont de originele obligatie met quitantie van voldaan de somme van 800 gulden capitaal en 76 gulden aen rente, ondertekend door J. van Gardijn op 19-3-1693.

[*Hoenkoop Lopik Willige Langerak*]

[15] 23-6-1685 -- attestatie

De heer Hendrik van Bruel en Gerard van Breenen, hooftluden van 't backersgilde tot Schoonhoven, mitsgaders de heer Hendrik van Rhee, out hoofzman van 't selve gilde, verklaren ter requisitie van Jan van Schayk, pachter van 't gemaal over de stede Oudewater, dat zij nauwkeurig hebben gevisiteert een bolletje roggenbroot van 11/2 pond of 1/4 part van een scheut ..... en bevonden dat tselve niet is van soodanige inwendige deugd als men alhier ter stede gewoon is te backen, maer verre van vrij minder en slecht alloy (...) en dat alhier ter

stede soodanig slegts broot door de hooftluden souden werden afgekeurt en gerechercheert (...). Getuigen: Jacob Gerritsz Solderman en Lubbert Gerritsz de Uytman, burgers alhier.

[*bakker*]

[16] 7-7-1685 -- volmacht

De heer Johan van de Putte, regerende burgemeester in qualiteit als vooght van Hendricus van Stael, naergelaten soon van de heer mr. Wolphert van der Stael, in sijn leven mede borgemeester der stede Schoonhoven, machtigt Abraham Selkart van Wouw, procureur voor den Hove van Hollant, om te sustineren soodanige sake als de comparant in cas van reactie jegens de heer mr. Cornelis van Stralen, baljuw van Schoonhoven als gedaagde heeft (...). Getuigen: Lucas Assenbergh en Dirk Luffneu.

[17] 16-7-1685 -- schuldbekentenis

Adriaen den Boer, schout tot Stolwijk, als in huwelijk hebbende Maria Jans Verfoeff, in die qualiteit erfgenaem van Jan Eeuwoutsz Verhoeff den ouden, ter eenre en Bastiaen Ariense van Vuyren, wonende op de zuidzijde van Polsbroeck, taz verklaren geaccordeert te sijn in october 1684 ter sake van sekere obligatie, die de eerste comparant in sijne qualiteyt ten laste van de tweede comparant hadde spreekende, inhoudende in capitaal 1400 Carolusgulden bij hem op 1-6-1671 voor notaris Slappecoorn te Oudewater ten behoeve van voornoemde Jan Verhoeff gepasseert. De tweede comparant sal betalen eens 750 gulden in voldoeninge van deze obligatie. Compareerde mede Andries Ariensse van Vuyren, wonende op de noordzijde van Polsbroeck, en stelt zich borg voor Bastiaen Ariensse van Vuyren. Getuigen: de heer Bartholomeus Botter, raed en vroedschap alhier, en Claes Cornelisse Bijman, wonende alhier. In de marge op 15-12-1694 toont Bastiaen Ariensz Vuyren de quitantie.

[*Polsbroek Vuren*]

[18] 21-7-1685 -- testament

Mons. Hendricus van der Stael, Jongman out over de 14 jaer, wonende alhier, testeert. Zijn enige erfgenaem is sijne moeder juffrouw

Elisabeth Botter. Getuigen: de heer Abraham Hartman , raet en vroetschap alhier, en Teunis van der Graeff, meester metselaer mede alhier.

[19] 8-8-1685 -- attestatie

Machteltie Cornelis, huysvrouwe van Willem van Lexmont, en Maria Andries, huysvrouwe van Pieter Jacobse, beyde wonende alhier, getuygen ten verzoeke van Jan van Steyn en desselfs huysvrouwe, dat hen wel bekend is dat de heer Hugo van Arckel, heer van Krayesteyn en oud burgemeester deser stede, enige jaren opeenvolgend tot in 1682 incluyt tot sijn ge..... dienaer en dienstmaecht gehad heeft eenen Arnoud Mollier, jegenwoordig tot Dordrecht, en eenen Jenneken Hasermans, jegenwoordig wonende tot Gouda, en dat hij nogh in sijn continuelen dienst als dienstmaegden heeft en alreede enige jaren heeft gehad eene Lijsbeth Claes en Willemina Blansere van Sandik, dat wijders hen wel bekend is, dat de heer van Krayesteyn menigmael en veeltijds in sijn dienst als nayster heeft eene Aeffje de Bruyn, sijnde en dochter van Thijs Jansse de Bruyn, dewelcke lange jaren aeneen geweest is meesterknecht van voornoemde heer van Krayesteyn en die nog dagelijcx in deselve qualiteyt de timmermanswijnckel en houtcooperije van de heer van Krayesteyn waerneemt en voor desselfs rekening bevordert, gevende voor redenen van wetenschap dat sij lange jaren geweest sijn gebuyren van de heer van Krayesteyn en mitsdien desselfs huyshouinge en familie soo verre als voorschreven staet wel gekent hebben en alsnog kennen. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte, wonende alhier.
[Lexmond]

[20] 19-9-1685 -- testament

Daniel Pietersz de Matere en Maria Vegens, echtelieden wonende tot Schoonhoven, testeren. Zij verklaren elkander over en weder over de eerststervende de langstlevende van hun beyden te institueren tot sijn of hare universeel erfgenaem in alle de goederen, roerende en onroerende met in en uyt schulden niet ter werelt uytgesondert. Getuigen: Cornelis Andriesse van Alblas en Johannes Schalkwijk, wonende alhier. De

comparant verklaren in de 200e penningen niet gequotiseert te sijn.

[21] 21-9-1685 -- testament

Jacob Lourisz de Boer en Lijsbeth Aerts, echteluyden wonende in Schoonauwen onder Stolwijk, testeren. Zij verklaren elkaar over en weder over de eerststervende de langstlevende van hun beyden te institueren tot sijn of hare universeel erfgenaem in alle de goederen, roerende en onroerende met in en uyt schulden niet ter werelt uytgesondert, onder conditie indien de eerststervende kind of kinderen in dese huwelijk verwekt quame na te laten, dat de langstlevende dan gehouden sal wesen hun tesamen geprocreerde kind of kinderen op te voeden en tot haren ouderdom van 25 jaren of huwelijcke state toe. Zij verklaren uyt hun boedel en sterfhuys van beyde te secluderen de schout en gerechte en de weesmannen van Stolwijk en van alle andere plaetsen en steden alwaer een sterfhuys soude mogen comen te vallen. Zij stellen tot voogden over hare na te laten kinderen de langstlevende van hen beyden met macht van één of meerder voogden nevens zich te mogen assumeren. Getuigen: mrs. Willem en Pieter van der Sprongh, wonende alhier. De comparant verklaren in de 200e penningen niet gequotiseert te sijn.

[Schoonauwen]

[22] 28-10-1685 -- schuldbekentenis

Johannes de Listige, meester silversmith, wonende tot Dordrecht, bekent schuldig te sijn aen de heer Cornelis Groenevelt, raed en vroetschap der stede Schoonhoven, de somme van 600 Carolusgulden spruytende ter sake van geleende penningen Hij belooft jaarlijks 5% rente te betalen. Compareren mede mr. Willem de Listige, sijn broeder, en Lucas Asschenbergh, beyde burgers alhier, en stellen zich borg voor Johannes de Listige. Getuigen: Lambert Cornelisse Kievit en Olivier van Westdijk, wonende alhier.

[silversmid]

[23] 31-10-1685 -- volmacht

Pieter van der Burgh voor hemselven, juffrouw Maria van Cats, weduwe en boedelhouster van sr. Cornelis van der Burgh, mitsgaders als

moeder en voogdesse over hare kinderen bij denselven geprocreëert, en sr. Willem van der Sprongh, getrouwt met Ingena Bidders, weduwe en boedelhouster van Johannis van der Burgh, tesamen erfgenamen van Clara van der Burgh, in haer leven huysvrouwe van sr. Pieter van Dam, gewoond hebbende en overleden alhier, machtigen Christoffel van Dam, procureur voor den Hove van Hollant, om waer te nemen soodanig sake en proces als sij als eysers jegens sr. Pieter van Alen, universeel geïnstitueerde erfgenaem van voornoemde Pieter van Dam, gedaagde, obtineren. Getuigen: mr. Jan van Munninckhoff en Pieter van Vliet.

[24] 11-11-1685 -- volmacht

Jan Schouten, wonende in de Nieuwoort, en Jan Ariensse Verham, wonende aan de Vlist, machtigen John de Hertogh, procureur voor de ed. mog. heren gecommiteerden van de Staten van Hollant en Westvrieslant, om waer te nemen soodanig sake en proces als hen werd aengedaen bij Jan van Schayck, sig qualificerende te sijn borge en medestander van de impost op 't cleyn zegel en gedrukte papieren over Schoonhoven en 't resort van dien van de laetste termijn, impetrant. Getuigen: Daniel Dulavay en Dirk van Staveren, wonende alhier.
[Nieuwoort]

[25] 19-11-1685 -- attestatie

Dirk Eeuwoutsse van Vliet, gesworene van Berchambacht, en Aelbert van der Heyde, wonende mede aldaer, getuygen ten verzoeke van Willem Jan Bouwensse, dat hen wel bekent is dat die van den geregte van Berchambacht voor een geheel jaer, dat geëyndigt is april 1685, in 't openbaer hebben verpacht den imposte op de zeep voor zoveel de cleyne cramers en uytlijters van zeep in den jurisdictie van Berchambacht souden comen te verschuldigen, dat oock de requirant sigh als cleyne cramer heeft aengegeven, wijders Aelbert van der Heyde alleen, dat hij de voors. pagt selfs heeft aengestaen en gemanieert en dat de requirant successievelijk heeft aengebragt alle de zeep die hij als cleyne cramer quam inneslaen en daervan de gerechticheyt ten behoeve van 't gemeenelant voldoen. Getuigen: Simon Swanevelt en

Willem van der Putte, wonende alhier.
[Bergambacht kramer]

[26] 3-12-1685 -- volmacht

Racheltie Meermans, huysvrouwe van Sweer Hermensse, wonende alhier, machtigt Elias Maerlant, procureur voor de heren gecommiteerde raden van de Staten van Hollant en Westvrieslant, om waer te nemen soodanige saecke als hij genootsaect is te sustineren jegens Jan van Schayck, wonende tot Oudewater. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte.

[27] 8-12-1685 -- attestatie

Claes Verhoogh, gewesen collecteur van de 200e penning over Berchambacht, en Gerrit Fredericxe, schepen aldaer, mitsgaders Marrichje Melsen, oud 58 jaer, wonende mede aldaer, verklaren ter requisitie van Pieter Ingense, wonende mede in Berchambacht, eerst Claes Verhoogh alleen dat hem wel bekent is en oock bij resumptie van 't quohier van de 200e penning over Berchambacht effectieve heeft bevonden, dat de requirant in't selve quohier van de 200e penning in 't alderminste niet veel min als een heele of halve capitalist aldaer bekent off aengeslagen is, wijders verklaren voornoemde Verhoogh en Gerrit Fredericxse tesamen t'haerder dispositie comende, dat Ingen Cornelisse, vader van de requirant, die getrouwd is geweest met Barber Jacobs, eerst weduwe van Jan ...., heeft nagelaten drie kinderen bij voornoemde Barber Jacobs geprocreëerd, namelijk de requirante, Marrichje Ingens, getrouwt met Hendrick Teunisse Teckop, en Lysbet Ingens, getrouwt geweest met Willem Croonen, en nog drie voorkinderen van gemelte Barber Jacobs, namelijk Jannigje Jans, Ingen Jansse en Jan Jansse, die gesamentlick erfgenamen sijn geweest van de nalatenschap van voors. Ingen Cornelisse en Barber Jacobs, voort verclaerde Marritje Melsen, dat sij den tijd van 15 jaer bij den requirant, sijnde haer oom van halven bedde, heeft ingewoond sonder dat in de voors. tijd tussen haer deposante en de requirant eenigh contract van huyr gemaect is, veel min dat sij deposante van de requirant oyt geldt off penningen geëyst of gepretendeert heeft ofte dat de requirant haer dienst gaende iets

geloofte ofte oyt eenige de minste toeseegginge daerover gedaen heeft. Eyntelijk verclaerde Claes Verhoogh nog alleen dat hij in 1677 benefens eenen Jacob Zybrantsse, nu zaliger, is geweest ten huysse en voor het sieckbedde van de requirant, als wanneer denselven op sijn cranckbedde voor hem verclaerde dat hij aen sijn nigte, Marritge Melsen, die alsdoen al eenige jaren bij hem requirant hadde gewoont, noyt gelt off penningen over huysse betaelt, ja zelfs dat hij requirant daerover geen de minste toeseegginge off belofte aen deselve hadde gedaen noch bij Maritje Melsen ook niets was geëyst. Nogh verclaerde deselve Verhoogh dat eenige jaren geleden als wanneer die van den gerechte van Berchambacht de biljetten nopende de quotisatie van 't zout-, zeep-, heere- en redemptiegelt hadde doen distribueren, de requirant verscheyde malen hem depositant heeft geclaecht dat die van den gerechte hem veel te hoog in 't voors. middel hadde aengeslagen en verre boven sijn gelegentheyte was beswaert en speciaal dat hij wierde belast met enig heeregelt, alsoo hij verclaerde noyt gelde off penningen over huysse gegeven off aen sijn nigte daervoor toegeseyt hadde en met eenen hem depositant versocht dat hij uyt de naem van hem requirant tselve aen die van den gerechte van Berchambacht soude te kennen geven en versoecken om sijn biljetten in redelijckheyt en na de teneur van de ordonnantie te willen dressereren. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte, wonende alhier.
[Bergambacht]

[28] 12-12-1685 -- attestatie

Jan Jansse Coppenol, Wouter Pietersse Lamair, Cornelis Willemse van Mieren en Pieter Pietersse Broer, alle van competente ouderdom, wonende alhier, verklaren ter requisitie van Dirck Cornelisse Keesjebreuer, wonende in Berchambacht, dat zij op 1-12-1685 onder ander geselschap sijn geweest ten huysse van Jasper Cornelisse, voerman en herbergier alhier, alwaer o.a. mede was Aert Louwen, wonende mede in Berchambacht, dewelcke na enige discoursen met de requirant hem hert groffelijk heeft geinjurieert, seggende dat hij was een hoy- off geltdieff van het gelt dat gecomen was van het hoy,

dat die van Berchambacht aen 't gemeenlant hadde geleverd, daerbij voegende "daer hebt ghij", denoterende de requirant, "duysenden van gestoolen, schelm alsie bent, de schouttin van Berchambacht sou 't uytgebracht hebben maer ghij hebt haer een schoot vol gelt gegeven omdat sij swijgen sou, jou schelm en jou dieven met malcanderen als je bent" en andere onverdraegelijke scheltwoorden en lasteringen meer, waerop sij van den requirant versocht sijn geweest om daarvan kennis te dragen en daerop voor 't dragen van kennis bij de requirant ten gelage voort geselschap is geschooten een silvere ducaton.
[Bergambacht]

[29] 17-12-1685 -- schuldbekentenis

Ysak Huybertsse Hoogendorn, wonende in Willige Langerak, bekent schuldig te wesen aen Leendert Willemse Reyerkerck, meester timmerman, 400 Carolusgulden spruytende ter sake van geleende penningen tegen 4 % rente ingaende 1-5-1686. Hij verbindt hiertoe sijn persoon en goederen. Hij machtigt Hendrik Vijant, Johan Boschman en Dirk Woertman, procureur voor den Hove van Holland om de condities te versoecken (...). Getuigen: Willem van der Putte en Hendrik Hoek, wonende alhier. In de marge: op 15-6-1699 is door Ysak Huybertse Hoogendoorn vertoont de originele obligatie met 3 quitantien daerafter staende, getekend door Leendert Willemse, die bekent voldaan te sijn.

[30] 3-1-1686 -- testament

Jannigje Klaes Ruyghaver, huysvrouw van Cornelis Janse Oosterbaen, bekent te approberen en ratificeren soodanige testamentaire dispositie als sij op 19-11-1676 voor notaris Godefridus Bullik benefens haer voors. man heeft gepasseert. Ende bij desen naerder disponerende verclaert te legateren aen Bastiaen, Klaes, Johannes, Trina en Magdaleena Scheurleer, kinderen van haer suster Aeffje Klaes Ruyghaver, off bij vooroverlijden van yemant van deselven derselver descendentes bij representatie, yder twee silvere ducatonen met twee hoofden, nog prelegateert zij aen Niesje, Magdaleentje, Emmida en Jannigje Maertens Ruyghaver, kinderen van haer broeder Maerten Klaesse, yder twee silvere ducatonen met twee hoofden

en nog prelegateert zij aen Aeffje Klaes Ruyghaver, weduwe van Hendrik Scheurleer, derselver suster, 1000 Carolusgulden en dat uyt de goederen dewelcke zij staende 't huwelijk met haer voors. man uytten boedel van haer ouders sijn aengecomen alsmede een silveren mosterpot, insgelijks van haer ouders aengecomen, mitsgaders nog een root scharlaken rok, bij haer van haer suster Ariaentje geërft. Eyntelijk prelegateert zij nog aen voors. Aeffje Klaes Ruyghaver en bij vooroverlijden van deselve derselver kinderen bij representatie voor de eene helft en voors. Magdaleentje, Emmida, Niesje en Jannigje Maertens Ruyghaver tesamen voor de wederhelft alle de cleederen van linnen en wollen mitsgaders cleynodien ter hare lijve behorende en van derselver ouders en suster aengecomen alsmede alle de inboel en huysraet die sij van deselve heeft geërft. Alle legaten moeten worden uitgereikt binnen 6 weken na haar overlijden. Laatstelijk verklaarde zij tot hare universele erfgenamen te stellen in alle de verdere goederen die zij zal comen te ontruymen voornoemde Aeffje Klaes Ruyghaver, haer suster, en bij vooroverlijden van deselve derselver kinderen en verdere descendentes bij representatie voor de eene helft en Lambertus, Johannes, Cornelis, Jacobus, Niesje, Magdaleentje, Emmida en Jannigje Maertens Ruyghaver, kinderen van Maerten Klaesse Ruyghaver, tesamen voor de wederhelft, stellende tot executeurs van desen testamente mitsgaders tot voogden over haer minderjarige erfgenamen Nicolaes Scheurleer en Pieter Constapel, hare neven. Getuigen: Simon Gerlach en Jacobus Gerlach, wonende alhier.

[31] 3-1-1686 -- uitkoop

De heer Eghbert Backer, burgermeester tot Oudewater, weduwnaar van zaliger juffrouw Anna Velthuysen ter eenre, en de heer Samuel Velthuysen, predicant tot Werckendam, en juffrouw Sara Heynsius, desselvs huysvrouw, benefens haerlieder kinderen voor de helfte geïnstitueerde erfgenamen van voornoemde juffrouw Anna Velthuysen, mitsgaders legatarissen van deselve ter andere zijde, geven te kennen op 17-11-1683 solemneel contract van uytcoop te hebben opgereg't nopende alsulcke actiën en

pretensiën als de tweede comparanten vermeynden te hebben op de boedel van de eerste comparant volgens acte voor Johan Maes, notaris tot Oudewater opgereg't, dog dat de tweedee comparanten claechden wegens de erffnisse voor haer en haer kinderen te weinich genooten te hebben, daertegens de eerste comparant oordeelde wel en ten volle voldaan te sijn. Egter omme niet alleen de tweede comparanten clachteloos te stellen, maer ook omme te betoonen de genegentheyt en liefde die de eerste comparant tot sijn voornoemde oom en moeye, mitsgaders de welstant derselver kinderen is dragende, soo heeft de eerste comparant de tweedee comparanten liberalijk toegevoeght een somme van 400 gulden, welke som de tweedee comparanten bekennen ontfangen te hebben, belovende voors. contract van 17-11-1683 bij schout en gerechte van Werckendam ten aensien van hare kinderen als oppervoogden te laten approberen. Getuigen: Johan Maes, notaris tot Oudewater, en Simon Swanevelt, wonende alhier.

[*Werkendam*]

[32] 3-1-1686 -- uitkoop

De heer Eghbert Backer, burgermeester der stede Oudewater, weduwnaar van juffrouw Anna Velthuysen, ter eenre, en de heren Barent Verlek, penningmeester van de Crimpenerwaert en secretaris van Berchambacht, en Gerrit Velsenaer, getrouwt met Bijna Verlek, kinderen van Gillis Barentsz Verlek, soo voor hemselven als haer sterk makende voor hare suster Maria Verlek, de heer Cornelis Woel, raet en vroetschap alhier, als in huwelijk hebbende juffrouw Maria Huysman, doghter van Lijntgen Huygen Schoonenbergh, Willem Jongeneel, schout en secretaris tot Bleskensgraeff, als vader en voogt over sijne kinderen geprocreeert bij Annitgen Huygen Schoonenbergh, mitsgaders nog als voogt over de minderjarige erfgenamen van voornoemde Lijntgen Huygen Schoonenbergh en sijn voorts tesamen vervangende voor de contingente portie van Pieter van Asperen, getrouwt met de doghter van Neeltje Huygen Schoonenbergh op desselvs approbatie tesamen voor de helft geïnstitueerde erfgenamen van moederszijde

van gemelte Anna Velthuysen, geven te kennen, dat voornoemde Anna Velthuysen bij haer testament op 4-3-1683 onder haer hant gepasseert en ten selven dage voor de notaris Laurens Balbian tot Gouda becrachtigt, de tweede comparanten hadde geïnstitueert wegens moederssijde in de helfte van haren boedel, daervan de eerste comparant sijn leven lang gedurende competeert de lijftocht, maer egter bij deselve testamente heeft gewilt dat ds. Velthuysen soude genieten soodanige legitime portie als de eerste comparants moeder bij voorsterven van de eerste comparant uyt de boedel soude hebben moeten trecken en bovendien verscheyde legaten gemaect en besproocken, behalve dat oock de gehele boedel met twee distincte fideicommissie was belast, want de tweede comparanten een inventaris van de boedel van Anna Velthuysen rijpelijk hadde nagesien en overwogen hoeveel zijlieden ten overlijden van de eerste comparant wegens de helft van de erffnisse souden comen te trecken, soo sijn partijen nopende deselve erffnisse overeengecomen als volgt, te weten dat de eerste comparant in vollle voldoening van het expertatyse van de tweede comparanten ofwel derselver erffnisse sal voldoen eens de somma van 500 gulden, welcke de tweede comparanten bekennen ontfangen te hebben, renunciërende derhalve van ale recht en actie als haer enigsins daeraen gecompeteert heeft, des dat niettemin de eerste comparant sal affdoen alle schulden en lasten van de boedel van Anna Velthuysen tot de doodschulden incluys, mitsgaders de voors. legitime portie en besproocken legaten, edog alleen met dese limitatie, indien de weeskinderen van Lijntje Huygen Schoonenbergh op hare meerderjarigheyt dese mogte comen te querelleren dat dan voornoemde Jongeneel voor de prestatie deser in den respecte van deselve kinderen in sijn privé niet aenspraeckelijk verbonden sal sijn. Getuigen: ds. Samuel Velthuysen, predicant tot Werckendam, en Johan Maes, notaris en procureur tot Oudewater.

[Bergambacht Krimpenerwaard Bleskensgraaf Werkendam Schonenberg]

[33] 12-1-1686 -- uitkoop

Jan Paulusz Larijns, wonende alhier, als in

huwelijk hebbende Martijntje Gerrits van der Horst, dochter van Gerrit Hendricxe van der Horst geproceert bij Janneken Janssens Gisberts van Rossem, voor een gedeelte mede erfgename in de ene helfte van juffrouw Helena van Rossem, derselver moeye, gewoont hebbende en overleden tot Brugge ter eenre en Gerrit Reyndertse van den Bogert, wonende tot Lit (doorgestreept: Avesaet), als speciale last en procuratie hebbende van Jan Willemsz van Zoelen en Barentje Willems van Zoelen, beyde kinderen van Willem Dircxe van Zoelen en Maria Jan Gisberts van Rossem, dewelcke was een volle suster van voornoemde juffrouw Helena van Rossem en uyt dien hoofde met hun beyden erfgenamen ab intestato voor de gerechte helfte van deselve juffrouw Helena van Rossem, sijnde deselve procuratie gepasseert voor de heere gesubstitueerde richter en amptsman in Nederbetuwe op 30-11-1685 oude stijl, te kennen gevende dat hij, eerste comparant, ter eenre en voors. Jan en Barentje Willems van Zoelen in haer qualiteit ter andere zijde, op 7-7-1685 solemneel contract nopende de erffnisse als voors. Jan en Barentje Willems van Zoelen op de meubele en immeubele goederen of de gehele boedel van juffrouw Helena van Rossem, derselver moeye zaliger, hadden te eysen en pretenderen volgens acte voor A. Nuwijn, notaris tot Brugge, gepasseert, de tweede comparant in de naem van principaal klaagde wegens de erffnisse van haer voors. moeye zaliger te weinig genoten te hebben, waertegens de eerste comparant oordeelde volgens de acte van uuytcoop niet gehouden was meer te betalen en om in goede harmonie te willen continueren met de tweede comparanten heeftde eerste comparant hen toegevoegt de somma van 40 carolusgulden, die de tweede comparant bekent te hebben ontfangen en daarmede wegens de erffnis voldaan te sijn. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte, wonende alhier.

[Lith Avezaat xxx]

[34] 16-1-1686 -- testament

Testament van Arien Jansse de Coole, wonende in Lopik, en Trijntje Jans de Coole, wonende in Sevender, broeder en suster. Zij verklaren elkaar, d'eerststervende de

langstlevende te maken de lijftocht van al hun goederen, die zij zullen nalaten, hun leven lang. Getuigen: de heer Petrus van Asperen, oud burgemeester van Schoonhoven, en Johannis van Asperen, wonende alhier.
[Zevender]

[35] 26-1-1686 -- volmacht

Huybert Oudshoorn, pachter van de impost op 't cleyen zegel en gedrukte papieren over dese stad en de resorte van dien van de termijn ingegaen 1-4-1685, machtigt Godefridus Bullick, procureur voor de heren schepenen, commissarissen ter decisie van saken rakende de gemeene middelen tot Schoonhoven. Getuigen: Cornelis Koen, raad en vroedschap alhier, en Jacobus Fop, wonende tot Gouda.

[36] 19-1-1686 -- testament

Arien Janse Winter en Sara Pieters, geëgte man en vrouw, wonende in Brantwijk, revoceren alle testamenten en andere actens van uytterste wille bij hen tesamen of elk apart voor desen verleden en bij desen disponerende van haer goederen, verklaarden zij over en weer de langstlevende te nomineren als hun enige erfgenaam in alle goederen die zij zullen nalaten, onder voorwaarde, indien de eerststervende kind of kinderen in dese huwelijcke verweckt quame na te laten, de langstlevende gehouden is dese kinderen te onderhouden etc. tot de ouderdom van 25 jaar toe of eerder huwelijcke state en hen allen tesamen ten mondige dage uit te keren de somma van 800 Carolusgulden. Zij sluiten van hun boedel uit de schout en gerechte van Brantwijck en van alle andere plaatsen waar hun sterfhuis gelegen mag zijn. Zij nomineren de langstlevende tot voogd over hun minderjarige erfgenamen met macht om meerdere voogden te benoemen. Getuigen: Lucas Aschenbergh en Simon Swanevelt, wonende alhier.

[Brandwijk]

[37] 23-1-1686 -- uitkoop

Marrigje Gerrits Stuy, weduwe van Jan Pietersz Corevaer, wonende in Ammers Gravelant, ter eenre en Pieter Jansse Corevaer de jonge, desselfs soon, ter andere

sijde, verklaren met elkaar overeen gekomen te zijn dat de tweede comparant zijn moeder haar leven lang zal onderhouden in kost, drank, kleding en reding en haar voorzien van behoorlijke huisvesting alsook van goet gerak en gemak, waertegen voors. Pieter Jansse Corevaer gedurende die tijd zal genieten de jaarlijkse renten en andere revenuen oftewel de lijftocht van alle goederen als de eerste comparante bij haer nichte Volkje Maertens, in haer leven weduwe van Gerrit Woutersse zaliger, haer leven lang is besproken volgens het testament voor notaris van der Putte alhier gepasseerd. De eerste comparante machtigt voornoemde Pieter Jansz Corevaer om te vordren de renten en inkomsten van alle de goederen waarvan haer volgens voors. testament de lijftocht is gemaakt. Getuigen: Lucas Aschenbergh en Simon Swanevelt, wonende alhier.

[38] 13-2-1686 -- volmacht

De heren Cornelis Koen en Jacobus van Wijngaerden, mitsgaders Jan de Koningh en Teunis van Kempen, diaconen van de Geref. Kerke alhier, verklaren te machtigen sr. Adriaen Snellius Langereys, coopman tot Amsterdam, om van de heren bewindshebberen van de O.I. Compagnie te Amsterdam wegens de camer van Enckhuysen te beuren 'tgunt de voors. diaconie uyt cragte van den transporte van een actie van 1000 gulden capitaal bij de erfgenamen van Maghdaleena Nuyts, weduwe van Davit Nuyts op 5-4-1644 (op het transportboek van de voors. camer van Enckhuysen geteyckent no E.a fol 248) ten behoeve van voors. diaconie gepasseerd, zoveel penningen als 't sedert de laeste ontvangh gemelte diaconie ten goede is hebbende, quitantie van sijn ontvangh te passeren (...). Getuigen: Abraham Luffneu en Willem van der Putte.

[VOC Enckhuizen diaconie]

[39] 14-2-1686 -- volmacht

Aert Louwen, pachter van 't beestiael over den dorpe van Berchambacht, machtigt Godefridus Bullick, procureur alhier, in omnibus (...). Getuigen: mr. Pieter Welle en Claes Gerritse Cocq, wonende in

Berchambacht.
[Bergambacht]

[40] 23-2-1686 -- attestatie

Louweris Schep en Dina Jans, zijn huysvrouw, wonende op de zuidzijde van Polsbroeck, mitsgaders mr. Pieter Welle, chirurgijn, wonende tot Berchambacht, alle van competente ouderdom, verklaren ter requisitie van Claes Gerritse de Cocq, wonende in Berchambacht, eerst Louwe Schep en zijn huysvrouwe dat zij enige weinige dagen voor de maand mei des verleden jaers 1684 door Jan Jonckers in 't bijwesen van Arien Geerloffs en Cornelis Tonisz, alle wonende in Berchambacht, tot haren huysse in Polsbroeck versogt sijn geweest omme de nagenoemde sake bij te wonen en benefens de voors. Arien Geerloffsz, mede wonende in Berchambacht, sijn geweest ten huysse van de requirant als wanneer Arien Geerloffsz voor rekeninge ende vanwege Teunis, Jan en Arien Ariensz Joncker met de requirant versogte te accorderen over de voldoening van seeckere obligatie, waerover de requirant op 11-4-1684 ten laste van voors. Teunis, Jan en Arien Ariensz Joncker voor schepenen van Berchambacht alreede conditie met de kosten hadde geobtaineert en dat sijlieden alsdoen gehoort hebben dat de requirant tot geen accoord wilde resolveren, maer hemselven houden aen 't voors. become vonnis, evenwel eyntelijk dat de requirant tegens Arien Geerloffsz gevraecht hadde of hij daertoe bij de Jonckers geauthoriseerd was en Arien Geerloffsz daarop antwoorde van ja, seggende soo ge daer swaricheyt in maekt, ik sta er voor in (...slecht te lezen) genoeg nemen met een obligatie van 275 gulden, daerboven voor de armen 5 gulden in termijnen, de requirant zou hem bij de volle conditie houden en blijven bij manquement van precise betalinge; verclaerde nog Schep en zijn huysvrouw dat zij de requirant verscheyde malen hebben horen seggen tegen Arien Geerloffsz: "siet ik en heb met Louw Schep niet te doen, ik sal me houwen bij de conditie indien op de termijnen niet precies werd gepast", wijders verclaerde voornoemde Louweris Schep en mr. Pieter Welle dat enige tijd na 't voors. geaccordeerde als wanneer

Jan Ariensz Jonckers, één van de gecondemneerden 100 gulden aen de requirant in minderinge van de voors. conditie betaelde, denselven requirant tegens Jan Ariensz Joncker seyde dat indien hij op Alderheyilige precies de resterende 175 gulden niet betaelde, hij, requirant, soude blijven bij sijn volle recht. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte, wonende alhier. Op 14-3-1686 legde Dina Jans een gelijksoortige verklaring af, waarbij getuigen waren Jan van Gemert, wonende op de zuidzijde van Polsbroeck, en Aert Jansz Kuyper, wonende tot Schoonhoven.
[Bergambacht Polsbroek]

[41] 26-2-1686 -- attestatie

Jan Abrahamsz den Dicke, schout, Dirk Jansse, gesworene van Berchambacht, mitsgaders Jacob Poulusse, mede out gesworene, verklaren ter requisitie van Dirk Cornelisse Keesjebreur, mede wonende in Berchambacht, dat op 3-11-1685 des namiddags omtrent tussen 4 en 5 uur, toen zij neffens 't verdere gerecht collegialiter vergadert in 't gerechthuys van Berchambacht waren, is gecomen de requirant, die aen 't gerecht en aen de depositanten exhibeerde seker biljet waarbij hij consenteerde dat de requirant ten selven dage in Schoonhoven hadde gecogt een geslagen varcken met de afval van dien tesamen voor 17 gulden, voorts dat hij de pachter van 't beestiael over Berchambacht off desselfs collecteur sulcx hadde aengegeven, mitsgaders het selve biljet daarvan hadde vertoont en wijders aen hen depositanten versogt dat also de collecteur of desselfs huysvrouw 'tselve niet wilde aenteyckenen off daarvan biljet geven, dat schout en gerecht daarvan kennis wilden dragen. Gedaen in Berchambacht in presentie van Jan Joosten, gerechtsbode, en Dirk van Staveren, deurwaerder.
[Bergambacht bestiael]

[42] 2-3-1686 -- volmacht

Alsoo tusschen Teunis Bastiaensz (Strijen), wonende in Lopick, soo voor hemselven en wijders als door schout en geregte van Lopick gestelde voogd over Klaes en Anigje Strijen, sijn minderjarige broeder en suster, erfgenamen van derselver oom, Willem

Teunisse Strijen, in dier qualiteit ter eenre, en de heer Maerten v.d. Graeff, advocaet voor den Hove van Holland, ter andere sijde, niet alleen questiën en geschillen, maer selfs alreede proces voor den Hove van Utrecht was ontstaen, sustinerende de voors. Teunis Strijen als erfgenaem van sijn oom gerechtigd te wesen tot een gedeelte der penningen die bij de vercopinge van sekere 6 morgen lant, achtergelaten bij Bastiaen Strijen, gelegen in Lopick sijn geprovenieert en bij gemelte heer v.d. Graeff in crachte van procuratie van Bart Cornelisse den Dubbelden als successent van gemelte Bastiaen Strijen in 't openbaer vercoft is aen Willem Jansse Vuyrens, wonende in Lopick, en tot dien eynde met autoriteyt van den voors. Hove arrest en interdictie op de voors. cooppeningen gedaen, vervolgens decretatie van 't voors. arrest en interdictie versogt en geobtineert, waerjegens de heer v.d. Graeff als eerste en outste gehypothequeerde op de voors. 6 morgen is instinerende dat voors. proceduyre hem tot prejuditie niet conde strecken en dat derhalve 't voors. arrest en interdictie t'sijnen regarde costeloos mochte werden affgedaen, tot welcke proceduyre alhier wert gerefereert. Ende want de voors. Teunis Strijen tegemoet was siende de langdurige en costelijcke proceduyre om de voors. sake te presenteren en vervolgen en derhalve genegen was soo veel doenlijck in 't toekomende te schouwen, soo compareerde voor mij, notaris Hugo Pijlle te Schoonhoven, voors. Teunis Strijen in sijn voors. qualiteit ter eenre en sr. Gerard van Breenen, wonende tot Schoonhoven, als procuratie hebbende van de heer mr. Maerten v.d. Graeff, ter andere sijde en verclaerden de decisie van de voors. questiën te submitteren aen de heren en mrs. als arbiters met macht om in cas van dissentie een derde persoon tot sensent arbiter tot hun te mogen assumeren om de zake naer recht te termineren. Zij machtigen tot dien eynde Ludolph de Wit, Dirck Woertman en Johan Boschman, alle procureurs voor den Hove van Utrecht, tesamen om de voors. conditie te versoecken als dat in te consenteren respectie. Getuigen: Abraham van der Putte en Willem Jansse Vuyrens.

[Lopik]

[43] 5-3-1686 -- volmacht

Mayken Moyale, weduwe van Jan de Mont, wonende jegenwoordig alhier, machtigt Arien Zymonsse Beenhacker tot Rotterdam, om in haer naem te innen van Johannes Sunje (?), mede wonende tot Rotterdam, soodanige somme van 49 gulden 17 stuivers 8 penningen als denselven als eygen schult aengenomen heeft te betalen voor Marijken Dircx Appeldoorn, die deselve voor leverantie van vleys volgens affrekening aen de comparante verschuldigt is. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte, wonende alhier.

[44] 6-3-1686 -- attestatie

Adriaen Nieupoort, schout, en mr. Jan van Munnickhoffs, secretaris van Ammerstol, dewelcke ter requisitie van Willem Cornelisse de Swart als voogt over de minderjarige erfgenamen van Pieter Tonisse en Commertje Jans verclaert hebben dat in de maent january van 1685 bij hun sijn gecomen Cornelis Willemsse Bek en Pieter Gerritse Bek, wonende aen de Rijn (of Rijs?), die verclaerden dat zij samen als borgen hadden geobligeert voor eenen Gerrit Gerritsz Bek, gewoont hebbende en overleden onder Ammerstol, die alsdoen nog boven aerde stont en dat voor alsulcke penningen als denselven Gerrit Gerritsz Bek over 't gebruyck van sekere hofstede en landerijen, gelegen in Berchambacht, aen de kinderen van Pieter Teunisse schuldig was, welcke Cornelis en Pieter Beck vervolgens tot haer securiteyt voor inter(...) en affhoudinge van de voors. borchtochte versochten, dat zij yder in hun gemelte qualiteit hun soude adsisteren omme alle de roerende goederen ten sterfhuuse van voors. Gerrit Gerritsz de Bek berustende in arrest en bewarenderhant te stellen, gelijk sij deposanten op verzoek en in 't bijwezen van Cornelis en Pieter Bek met adsistentie van twee schepenen 't selve arrest hebben bijgewoont en de inventarisatie daarvan gedaen. Nog verclaerde de eerste deposant dat hij in qualiteit als gerechtsbode ten voors. dage uyt de naem van voors. Cornelis en Pieter Bek de weduwe van Gerrit Gerritsz Bek tot verantwoordinge van 't voors. arrest jegens den eerste alsdoen eerstcomende rechtdag heeft gedagvaert, gelijk de tweede deposant

verklaert gehoord te hebben en de acte van dagvaerdinge de voors. weduwe selfs te hebben voorgelesen. Gedaen op Ammerstol ter presentie van Joost Cornelisz Boogje en Jan Ariensz Saen als getuygen.

[Bergambacht Nieuwpoort]

[45] 10-3-1686 -- uitkoop

De heer mr. Martinus de Graeff, advocaet voor den Hove van Hollant, voor hemselven en als voocht over de minderjarige kinderen van sijn broeder, Adriaen de Graeff, mitsgaders als procuratie hebbende van Bart Cornelisse en Marringje Claes, echtelieden ter eenre, en Teunis Bastiaensse Strijen, mede voor hemselven en als naeste bloetvoocht over Claes en Annigje Bastiaens Strijen, sijn broeder en suster, ter andere sijde, verklaren met den anderen geaccordeert te sijn dat Teunis Bastiaensse Strijen in voors. qualiteit uyt de penningen geprocedeert bij vercoopinge van de meubele goederen en hofstede van Bart Cornelisse gelegen in 't Neereynde van Lopick tot voldoeninge van sijn legaet en de uytcoop met voornoemde Marringje Claes, sijn moeder, gemaekt over haerlieder vaderlijke erffnisse respectievelijk sal ontvangen de somme van 825 gulden, waervan ten respecte van de tweedee comparant voor sijn perticulier sal werden afgetrocken de somme van 100 gulden, bij hem van sijn voors. moeder daerop al reede genoten alsmede 't gene bevonden sal werden denselven in 't voors. erfhuys off vercoopinge van de meubele goederen verschuldigt te sijn alsmede over huyr van een campge hoylant bij hem mede in voors. hofstede gebruyckt, waermede sullen casseren alle proceduyren bij de tweedee comparant tegens de vercopinge van de hofstede en landen voor den Hove van Utrecht geëntameert. Verbindende sijlieden comparanten voor de naercominge van 't gene voors. is, te weten de eerste comparant sijn persoon en goederen alsmede de personen en goederen, die hij is representerende, en de tweede comparant sijn persoon en goederen alsmede de personen en goederen van de minderjarige, (...). Gedaen op de heerlijkheyt Zevender ten overstaen en met toestemming van de voors. Claes Strijen in presentie van Abraham van

der Putte en Willem Jansse Vuyrens als getuygen.

[Lopik]

[46] 12-3-1686 -- attestatie

Gerrit Fredericxe, oud schepen van Berchambacht, Pieter Hendricxe Meulenaer, Cornelis Willemse Bek en Jan Claesse, mede wonende aldaer, verklaren ter requisitie van Dirk Cornelisse Keesjebreuer, wonende mede in Berchambacht, eerst Gerrit Fredericxe en Pieter Hendricxe Meulenaer, dat zij op 1-11-1685 sijn geweest te Gouda, als wanneer de requirant aen Aert Louwen en Claes Geritsse de Cocq, pachters van de impost op 't bestiael van Berchambacht van de lopende termijn, versogte omme tsijn huysinge te willen comen priseren een varcken, waerop zijluden alsdoen aennamen tselve op dien dag of ten langsten s' anderen morgens te sullen comen doen, wijders Cornelis Becke en Jan Claesse, dat de requirant op 2-11-1685 des morgens tussen 7 en 8 uyren is gecomen ten huysse van mr. Pieter Welle, collecteur van 't voors. bestiael, als wanneer denselven aen voors. Aert Louwen andermael versocht omme 't vercke te comen waerden, waerop de parson aennam tselve strack off aenstons te sullen comen doen ende tot dien eynde sulcx te doen het dorp affgaende, door mr. Pieter Welle weder terug geroepen, die tegens de pachter seyde datter beter was. Eyntlijk verclaerde Jan Claesse nog alleen dat op voors. 2-11-1685 omtrent de middag de requirant is gecomen bij voors. Aert Louwen en aen hem alsnog versogt omme 't vercken te comen priseren, waerop Aert Louwen antwoorde dat hem sulcx niet gelegen quam, seggende dat hij naer Cleyn Ammers moste gaen en de requirant daerop repliceerde: "ick sal mijn vercken evenwel niet laten sterven, 'ksal sien dat ik het vercoop off schoirba..(?) daer mede doen en bij voors. Aert Louwen weder daerop doet", dat off diergelijke gelijklydende woorden in substantie (...). Getuigen: Jan Joosten, gerechtsbode, en Dirk van Staveren, deurwaerder.

[Bergambacht Klein-Ammers bestiaal]

[47] 13-3-1686 -- volmacht

Joris Willemse Muyr, als getrouwt hebbende Maria Splinters van Schayk, wonende tot

Voorhout, machtigt sr. Nicolaes Weylant, secretaris tot Lopik, om te compareren voor schout en schepenen van Lopik en aldaer op te dragen in absolute eygendom aen Tonis Jansen een huysinge en erve staende en gelegen nevens de steenebrugge aen de opwech naer de Rolaff, strekkend voor uyt de halve voorweteringh zuytwaards op ter halver cadewetering off heerlijkheid van Jaersvelt, de beloofde cooppeningen ter somme van 100 gulden te ontvangen en daarvan behoorlijke quitantie te passeren (...). Getuigen: Helmigh van der Pijl en Arien Pater.

[Rolaf Opweg Jaarsveld]

[48] 18-3-1686 -- huwelijksvoorwaarden

Huwelijkse voorwaarden tussen Arien Cornelisz van der Meyde, weduwnaar van Ariaentje Klaes Ponsen, wonende tot Haestregt, ter eenre en Hester Groenevelt, meerderjarige doghter, wonende alhier, ter andere sijde. Zij zullen elck aen hunne sijde tot subsidie van hun voorgenomen huwelijk inbrengen al hun goederen sonder pertinente staet en inventaris, des dat deselve inne te brengen goederen sullen blijven in eygendom van diegene die deselven sal aenbrengen sonder datter eenige de minste gemeenschap van goederen tussen henlieden sal wesen, maer dat alleenlijck winst en verlies staende huwelijk vallende half en half genooten en gedragen sal worden. Is wijders gestipuleert indien de contrahenten kind off kinderen in dese huwelijk comen te procreëeren, dat de goederen die deselve van hunlieden sullen comen te erven, in cas deselve minderjarig en ongetrouwt comen te overlijden, sullen gaen, erven en versterven naer de regte van Zuyt-Hollant. Getuigen: Arent van der Vooren, raet en vroetschap alhier, en Hendricus Pijlsweert, medicine doctor, wonende alhier.

[Haastrecht arts]

[49] 21-3-1686 -- volmacht

Maycken Moyale, weduwe van Jan de Mont, wonende alhier, machtigt Arien Sijmons van Beenhacker tot Rotterdam, om uit haar naam ter plaetse daert behoort te innen alsulcke 400 gulden als Mattheus Nisse, haer neve zaliger, aen haar heeft gelegateert volgens desselfs codicillaire dispositie op 12-2-1667 voor notaris Adriaen van Aller en sekere getuygen

tot Rotterdam gepasseert en voorts alsulcke somme van penningen als haer van derselver respective debiteuren soo uyt crachte van haer schultregister als anders is competerende, waarvan de geconstitueerde de bescheyden sijn ter hande gestelt, volkomen quitantie van sijn ontf. te passeren, in cas van weygeringe, uytstel off vertreck door wegen van middelen van institutie deselve tot betalinge te brengen (...). Wijders machtigt zij nog een procureur voor de geregte tot Rotterdam om alle saken dienaengaende waer te nemen (...). Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putte.

[50] 2-4-1686 -- volmacht

Jan van Steyn en Elisabet Pieters van Leeuwen, echtelieden, wonende alhier, machtigen Abraham Selkart van Wouw, procureur voor den Hove van Hollant om voor den selve Hove waer te nemen soodanige sake en proces als sij als impetranten in cas d'appel genootsaekt sijn te institueren op en jegens de heer Hugo van Arckel, heer van Crayesteyn. Getuigen: Lucas Asschenbergh en Govert Mourik, wonende alhier.

[51] 13-4-1686 -- kwijting

Aeltje Clocke dogter, eenige erfgename van Rebecca Wilsom, geprocreëerd bij Isak Clocke, jegenwoordig tot Ouderkerck op d'IJssel, bekent ontvangen te hebben van Jan Watsen, jegenwoordig wonende in de Nieuupoort, soodanige capitale somme van 1000 gulden met alle verlopen interesse van dien als denselven volgens obligatie op 7-10-1662 voor notaris Dominicus Dou ter presentie van Isak Jansen van der Borch en Frans Douwen als getuygen ten behoeve van des comparants moeder zaliger heeft bekent schuldig te sijn, quiterende mitsdien Jan Watsen van alle 'tgeene de comparante uyt crachte van voornoemde obligatie te pretenderen heeft gehad en vervolgens consenterende en versoeckende dat de geteyckende obligatie, ten comptoire van notaris Dou of ter secretaris van Gouda berustende, mag werden gecasseert. Getuigen: Dirk van Amerongen en Barent van Arckel, wonende alhier.

[Ouderkerk a/d IJssel Nieuwpoort]

[52] 17-4-1686 -- volmacht

Pieter Ingensse, wonende in Berchambacht, machtigt Leonard Hoogstad, procureur voor de ed. mog. heren gecommiteerde raden van de Staten van Holland en Westvriesland, omme tot de uyteynde te vervolgen en waer te nemen soodanige sake en proces als hij als gedaagde in cas van reformatie voor haer ed. mog. uytstaende heeft op en jegens Jan Schouten, pachter van 't heeregelt over Berchambacht, eyser in cas voornoemde (...). Getuigen: de heer Jacobus van Wijngaerden, electeur alhier, en Jan Joosten, gerechtsbode van Berchambacht.

[Bergambacht]

[53] 17-4-1686 -- testament

Testament van Aeffje Gerrits Verveer, huysvrouw van Johannes Meltserse van Ramen, wonende alhier. Zij verclaert dat ten overliden van haer overleden man Pieter Zymonsse desselfs boedel met meer schulden was belast dan de effecten van dien quamen te bedragen. Wijders, revocerende alle testamentaire codicillen en andere actens van uytterste wille, die sij voor date deses alleen ofte met anderen soude mogen hebben gemaakt en oversulcx opnieuws disponerende, verclaert sij hare twee voorkinderen, met name Annitjen en Volckje Pieters, bij voors. Pieter Zymonsse geprocreëert, te institueren hare simpele en naakte legitime portie, daerinne sal moeten werden geïmputeert alle hetgene naer scherphuyt van regten deselve geïnspecteert en aengereeckent can werden. Indien haer twee voorkinderen in plaats van de simpele legitime portie liever wilden tevreden wesen met de volgende haer dispositie, verclaert sij haer twee voorkinderen indien deselve of één van hen ten mondige dage off huwelijcke state comt, te institueren yder in een somme van 100 Carolusgulden En in alle verdere goederen soo roerende als onroerende bij de comparante metterdoot te ontruymen verclaert sij tot hare eenige erfgenamen te stellen eerstelijck de voors. Johannes van Ramen, haren man, in een filiale portie of kindsgedeelte en in 't verdere haer kinderen bij haer bij denselven Van Ramen geprocreëert. Zij sluyt uyt haren boedel en sterfhuysse de heeren van de wet en

weesmannen deser stede en van alle andere steden en plaetsen alwaer haer sterfhuys soude mogen comen te vervallen en in desselfs plaetse tot voogd over hare naer te laten kind of kinderen, te weten over hare nakinderen in haer jegenwoordig huwelijck verwekt de voors. Johannes van Ramen, haren man, en over hare voorkinderen soodanige persoon off persoonen als op het versoeck van denselven Van Ramen bij de weescamer alhier ofte daer haer sterfhuys anders mogt comen te vervallen sal werden aengesteld. Gedaen binnen Schoonhoven ten overstaen van Annigjen Teunis, moeder van de comparante, die insgelijks verclaerde haer wel bekent te sijn dat den boedel van voors. comparante op 't overliden van voors. Pieter Zymonsse soodanig als deselve hiervoren heeft verclaert en gestelt was. Getuigen: Jan van Eck en Bartholomees Schoonhoven, wonende alhier.

[weeskamer]

[54] 20-4-1686 -- relaas van aanzegging

De eerste, notaris binnen de stad Schoonhoven, ten desen versogt, sal sig met behoorlijke adsistentie uyt naem van mij ondergescrevene, Georgius Justus Muller, in huwelijck hebbende Cornelia Conradi, soo voor mijselven en wijders mij voorts vervangende voor de verdere kinderen van Samuel Conradi in sijn leven apothecaris tot 's-Hertogenbosch, vervoegen bij de persoon ofte ter woonstede van de heer Cornelis van Stralen baillju der gemelte stede Schoonhoven ende denselve insinueren dat de gesamentlijke kinderen van voornoemde Samuel Conradi op 28-3-1686 van de ed. heeren Raden van Brabant hebben geïmpereert brieven van benefitie van de inventaris om de nalatenschap van gemelte Conradi alsoo te mogen aenvaerden, welck mandement op 7-4-1686 door de deurwaerder Anthony Tobij binnen Copel in plaetse daer men gewoon is publicquelijk te doen, is uytgeroepen en alle bekende en onbekende crediteuren buyten 't resort van de ed. Rade van Brabant wonende, aldaer bij edicte gedagvaert (...), omme de voors. brieven van benefitie van invente te sien presenteren en daerop 't interinment te sien versoecken (...). Op 20-4-1686 heb ik, Hugo Pijlle,

openbaer notaris te Schoonhoven, in presentie van de heer Lucas Bilderbeecq, raet en vroetschap alhier, en Lucas Seraesbergen als getuyge, mij gevonden bij de heer Cornelis van Stralen, baljuw deser stede, en aen sijn ed. de voors. insinuatie naer sijn forme en inhouden gedaen en aen denselven overgelevert eerstelijk de voors. authentycque copie van 't mandement de missive van de gerechtsbode van 's-Hertogenbosse en copie van de voors. insinuatie waerop gemelte heer van Stralen tot antwoord gaff: "'t is wel".

[apotheker]

[55] 30-4-1688 -- volmacht

Trijntje Gerrits (zij tekent met Catherijna Gerret Kelder), wonende alhier, machtigt juffrouw Maria van Cats, weduwe en boedelhoutster van sr. Cornelis van der Burgh, om uyt haer name publycq of onder de hant te mogen vercoopen sekere haer huysinge en erve met alle 'tgeene daeraen aert en nagelvast is, staende en gelegen binnen deser stede bij 't weelderige bruggetje, strekkend voor van 's heeren straet tot achter aen de gangh van de Leeuw, belend O. Jasper Jans de Troy en W. Cornelis Roelofse Trouwert, de coopenningen te ontvangen en deselve te mogen infoueren in minderinge van soodanige capitale somme van 100 gulden als sij geconstitueerde ten laste van de voors. huysinge spreekende heeft (...). Getuigen: Cornelis Boom en Pieter van Vliet, wonende alhier.

[56] 3-5-1686 -- voogdbenoeming

Aefje Claes Ruychaver, weduwe van Hendrik Scheurleer, wonende alhier, verclaerde te revoceren soodanige acte van voogdij als sij op 15-9-1681 voor notaris Godefridus Bullik en sekere getuygen alhier heeft gepasseert en nu opnieuw daerinne versierende, verclaerde sij tot enige voogden over hare minderjarige kindskinderen en andere erfgenamen, die op haer overlijden minderjarig mogte sijn, gestelt en geauthoriseert te hebben Bastiaen en Nicolaes Scheurleer, hare soonen, mitsgaders Pieter Constapel, haren swager (...). Getuigen: Crijn Boom en Cornelis van Veen, wonende alhier.

[57] 8-5-1686 -- volmacht

Petrus de Schepper, wonende tot Dordrecht, soon en mede erfgenaam van Francois de Schepper, machtigt sr. Abraham de Schepper, burger alhier, omme te compareren voor d'heeren schepenen deser stede en aldaer naer costume locael op te dragen en in absentie eygendom over te geven aen Cornelis de Grootd, burger alhier, sekere huysinge en erve, staende en gelegen binnen deser stede aen de oostzijde van de Koestraet, strekkend voor van 's heeren straet tot achter jegens het erff van de kinderen van Pieter Brunte, daer zuytwaards de weduwe en kinderen van Dirk van de Vlist en noortwaards de gewesene weduwe van Leendert de Bruyn naest gehuyst en geërft sijn, te bekennen dat hij de beloofde coopenningen ter somme van 325 gulden heeft ontvangen, voorts de coopenningen van de voors. huysinge voor alle naermaninge te caveren en voorts alles verder te doen (...). Getuigen: Hendrik Hoeck en Bernardus van der Burgh.

[58] 17-5-1686 -- seclusie

Willem Woutersse de Bruyn en Maria Willems Baers, echtelieden, wonende in Berchambacht, verclaren uyt haren boedel en van de voogdij en toesicht over hare minderjarige kind, kinderen en andere erfgenamen te secluderen de schout en geregten mitsgaders weesmannen of weescamer van Berchambacht en van alle andere plaetsen alwaer hun sterfhuys mogen comen te vallen, stellende in desselfs plaetse tot voogden over hunne minderjarige erfgenamen te weten Willem Woutersse de Bruyn sijn voors. huysvrouwe benefens Gerrit en Cornelis Cornelisse Crimpen, sijn oomen, en Maria Baers hare man voors. benefens haren neve Claes Dircxe Baers, en Pieter Willemsse Baers, haer broeder, in cas denselve op haer overlijden meerderjarig sal sijn, of soe denselven alsdan nog minderjarig soude mogen sijn, verclaerde denselven op sijn meerderjarigheyt daertoe te verkiesen en aen te stellen, met macht dat de voors. aengestelde voogden soo deselve sulcx goetvinden één off meer voogden neffens hen sullen mogen affirmeren (...). Gedaen in Berchambacht ten huize van de comparanten ter presentie van Pieter Elbertsse en Elbert

Pietersse, wonende mede in Berchambacht.
[*Bergambacht Krimpen*]

[59] 23-5-1686 -- testament

Nicolaes Scheurleer en Barbara van den Broek, echtelieden, wonende alhier, verklaren tot hare eenige erffgenamen te noemen d'een den anderen en sulcx reciproce de eerststervende de langstlevende van hun beyden in alle de goederen. Ingevalle Barbara v.d. Broek de eerststervende mogte comen te werden sonder kind ofte kinderen na te laten en dat haer vader en moeder alsdan nog tesamen in lijvenden waren, in sulcke gevalle maer anders niet, verclaerde sij hunne ouders alleenlijck te institueren in derselver simpele en naekte legitime portie, begereende dat deselve hunne ouders in minderinge off voldoeninge van dien sal werden toegevoegt en aengedeelt alle de cleederen van linne en wolle en sijde, mitsgaders 'tgeene verder tot haren lijve is behoorende alsmede haer goude kettingh, goude pandanten en een silvre soutvat. Zij sluyten van de voorgdij uyt de heren burgemeesters en weesmeesters deser stede en van alle andere steden en plaetsen, alwaer haer sterfhuys anders soude mogen comen te vallen, indien zij kinderen mogten comen na te laten, stellende in desselfs plaets tot voorgd de langstlevende van hun beyden. Getuigen: Pieter Banraet en Jan Jansse Mourik, wonende alhier.

[60] 25-5-1686 -- uitkoop

Cornelis Teunisse Hangcamp, weduwnaar en boedelhouder van Jannitje Stevens Groenevelt, ter eenre, en Steven Groenevelt, oom en geregte bloetvooght over de drie minderjarige kinderen van gemelte Jannitje Stevens bij de eerste comparant verwekt, en de heer Hendrik van Bruel, burgemeester deser stede, tesamen ter andere sijde, verclaerden, nadat de eerste comparant aen de comparanten ter andere sijde had geopenbaard de staet van de boedel van Jannitje Stevens soodanigh deselve op haer overlijden was en tot dien eynde ook hadde opgesteld een inventaris, waermede de comparanten ter andere sijde verclaerden volcomen contentement te hebben genomen, metten anderen te hebben geprocedeert tot een finale uytcoop als volgt. De eerste

comparant sal behouden alle de goederen bij Jannitje Stevens metterdoot ontruymt en naergelaten, waerjegens hij belooft ten mondige dage off huwelijcxen state van de voors. drie minderjarige kinderen te sullen betalen aen yder een somme van 72 Carolusgulden, boven alle 't welke hij nog gehouden sal sijn tot vermaninge van de tweede comparanten ten behoeve van de voors. minderjarige kinderen over te leveren eerstelijck een silveren kroes, een silvere sleutelkettingh, het silverwerk op wedersijden, drie silvere lepels en drie rocken, alle van Jannitje Stevens gecomen, en nog ten behoeve van Steven Cornelisse Hangcamp, een van de minderjarige kindern, alleen een silveren beecker. Hij belooft ook nog alle schulden en lasten, waermede de boedel van Jannitje Stevens eenigsints beswaert is, te sullen betalen. Getuigen: Lubbert Gerritsz Uytman en Cornelis Lubbertse Uytman.
[*Groeneveld Hangkamp*]

[61] 5-6-1686 -- testament

Dirk Teunisse den Bonser en Susanna Servaes, egte man en vrouw, wonende op Cleyn Ammers, verclaerden te revoceren alle testamentaire codicillen en andere actens van uytterste wille bij hun voor date deses verleden. De eerststervende stelt de langstlevende van hun beyden over en weer tot sijn off hare universele erfgenaem in alle de goederen met in en uytschulden. Indien de eerststervende kinderen in dese huwelijcke verwekt quam na te laten, dan is de langstlevende gehouden deselve kinderen op te voeden en alimenteren tot derselver mondige dagen off eerder huwelijcken state toe. In cas de langstlevende sigh weder ten huwelijcken state quam te begeven, sal deselve gehouden sijn uyt te reycken aen hun kinderen de eene helft van de vaste goederen sulcx sij metten anderen jegenwoordigh in gemeenschap besitten of anders in plaetse van dien tot keure van de langstlevende eens een somme van 300 Carolusgulden Zij sluyten uyt van de voorgdij over hunne minderjarige kind of kinderen de schout en geregten, mitsgaders weesmannen van Ammerstol en van alle andere plaetsen en steden, alwaer hun sterfhuys anders soude mogen comen te vallen en stellen in desselfs plaetse tot voorgd

over hun kind of kinderen de langstlevende van hun beyden. Getuigen: Teunis van Kempen en Pieter van den Sprongh, wonende alhier.

[Klein-Ammers]

[62] 28-6-1686 -- testament

Mons. Henricus van der Stael, jongman wonende alhier, verclaerde alsnog te approberen soodanigen testamentaire dispositie als hij op 21-7-1685 over mij, notaris, en sekere getuygen alhier heeft gepasseert, inhoudende in effecte dat hij uyt sonderlinge liefde en affectie, die hij hadde tot sijne moeder, juffrouw Elisabeth Botter, deselve sijne moeder heeft geïnstitueert tot zijn eenige erfgenaem in alle zijn naer te laten goederen sulcx hij metterdoot soude comen naer te laten. Ende tot confirmatie van alle 't selve verclaerde hij zijn voors. moeder, Juffrouw Elisabeth Botter, alsnog tot sijne eenige erfgenaem te nomineren. Getuigen: Jacobus van Wijngaerden, electeur deser stede, en Jacobus Swanevelt, wonende alhier.

[63] 29-6-1686 -- testament

Pieter Wiggertse, wonende in Berchambacht, verclaerde te revoceren alle testamenten, codicillen en andere actens van uytterste wille bij hem voor date deses verleden. Ende nu opnieuw van sijne tijdljcke goederen disponerende, verclaerde te legateren aen Marritje Wiggers, dogter van zijn soon Wiggert Pietersse, ter consideratie deselve naer zijn overleden huysvrouwe genoemt is, sekere griendinge met een kennipacker daeraen behoorende, verongeldende voor 7 hont, gelegen in Berchambacht, belend O. Cornelis Louwen en W. Daem Ariensz, niet anders belast als met het maken van een percheel Leckendijk en voorts met de ongelden als buyrlanden, welcke griendinge en kennipacker bij zijn voors. soon Wiggert Pietersse sal mogen werden gebruykt en gecultiveert ter tijd voors. Marritje Wiggers sal gecomen zijn tot haren mondigen dage off eerder huwelijcken state, sonder in deselve tijd daervooren eenige huyr te betalen, voorts verclaerde hij te prelegateren aen voors. Wiggert Pietersse, zijn soon, en bij vooraflijvicheyt van denselven derselver

descendenten bij representatie, sekere huysinge, erve en schuyren met alle 'tgeene daeraen aert en nagelvast is, staende en gelegen op den dorpe van Berchambacht, belend O. Ariaentje Gerrits en W. 't gemeenlantshuys, prelegateert nog aen Marritje Pieters, sijn dogter, wonende tot Meerkerk, off bij haer vooroverlijden aen derselver affcomelingen de gerechte helfte van 101/2 hond weylant gelegen onder Berchambacht in Tussenlanen, belend de geheele partije O. Pieter Willemsse en W. Niesje Jacobs, nogh prelegateert hij aen sijn dogter Leentje Pieters, off bij haer vooraflijvigheyt insgelijcx aen hare affcomelingen bij representatie, een griendinge groot 61/2 hond lants mede gelegen in Berchambacht in Benedenbergh, genoemt mr. Cornelisse griende, belend O. Daem Ariensse en W. den armen van Berchambacht, sijnde geen van de gelegateerde off geprelegateerde goederen met eenige capitalen belast als eenige van dien met cleyne rentjes off erffpachten (...), verclaerde voorts in alle de verdere goederen die hij metterdoot ontruymen sal tot sijn enige erfgenamen aen te stellen sijn drie kinderen, namelijk Wiggert, Marritje en Leentje Pieters en vervolgens in cas hij compt eenige minderjarige erfgenamen mogte comen agter te laten tot voogden over deselve aen te stellen sijn voors. soon Pieter Wiggertsse (sic!) en Cornelis Pietersse van de Ree (=Hee), sijn swager, wonende tot Meerkerk. Hij sluyt uyt van sijn boedel en sterfhuys schout en gerechte en weesmannen van Berchambacht. Eyntlijk verclaerde hij nog dat hij sijn voors. drie kinderen en geïnstitueerde erfgenamen van haer moeders besterffenisse ten volle heeft voldaan. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem v.d. Putte, wonende alhier.

[Bergambacht Benedenberg Lekdijk]

[64] 29-6-1686 -- testament

Teunis Pietersse van Ouwerkerk, jongman jegenwoordig wonende alhier, verclaerde te legateren aen Marij Joosten van Westdijk, jonge dogter wonende alhier, een somme van 1000 Carolusgulden en nog ten behoeve van de diaconie armen van de gereformeerde kercke binnen dese stede een somme van

500 gelijke gulden, uyt te reycken beyde de voors. legaten binnen 6 weecken naer sijn overlijden, instituerende hij wijders in alle sijne verdere goederen die hij boven de voors. legaten metterdoot sal comen te ontruymen sijne erfgenamen ab intestato. Getuigen: Lucas Asschenbergh en Lambert Kievit, wonende alhier.

[Ouderkerk]

[65] 4-7-1686 -- testament

Sr. Willem Kroock, burger alhier, verclaert te revoceren alle testamenten, codicillen en andere actens van uytterste wille bij hem voor date deses verleden. Ende bij desen disponerende verclaert te prelegateren aen sijne dochter Maria Kroock een swarte kast, staende in 't voorhuys alwaer hij jegenwoordig wonende en een diamantringh met 7 stenen gecomen van hare moeder en bij vooroverlijden van deselve off soo sij sonder kind off kinderen mogt comen te overlijden, verclaert de voors. diamantringh bij substitutie te legateren aen Willem Kroock, soone van sijn comparants soon Pieter Kroock, gelijk hij aen voors. Willem Croock nog verclaerde te legateren alle sijn potpenningen, voorts wil hij nog dat sijn soon Nicolaes Croock sal vermogen alleen naer hem te nemen en in vollen eygendom blijven besitten sekere sijn huysinge en erve, staende en gelegen binnen dese stad Rotterdam op de Hoogstraet op den hoek van de Moeriaensteegh, alwaer de moeriaen uythangt en in de gevel staet, bij sijn voors. soon jegenwoordigh bewoond werdende, mitsdat denselven sijnen soon Nicolaes Croock, indien hij de voors. huysinge conform dese dispositie alleen comt naer hem te nemen, wederom gehouden sal sijn daertegens in sijn gemeenen boedel en ten behoeve van sijne gesamentlijcke erfgenamen in te brengen en goet te doen een somme van 1400 Carolusgulden, wijders verclaert hij in deselve 1400 gulden mitsgaders in alle sijn verdere goederen bij hem boven de voors. prelegaten metter doot te ontruymen tot sijn eenige en universele erfgenamen te nomineren de voors. Nicolaes, Adriaen, Pieter en Maria Kroock, sijn kinderen en bij overlijden van hen, hun descendentes. Eyntelijk verclaert hij uyt sijnen boedel en van de voogdij over derselver minderjarige

kinderen te secluderen de heren weesmannen of weescamer deser stad (...), stellende in plaats van dien tot voogden over sijn voors. minderjarige erfgenamen Ysaecq Neranus, wonende tot Rotterdam en de voors. Nicolaes, Adriaen en Pieter Kroock, sijn soonen (...). Getuigen: Herbert en Dirk van Duyven, wonende alhier.

[weeskamer]

[66] 4-7-1686 -- verkoop roerende zaken

Juffrouw Elisabeth van Rijssen, weduwe en boedelhoutster van ds. Mattheus Stochius, wonende alhier, verclaert dat sij aen hare dochter Sophia Stochius, getrouwt met de heer Cornelis Koen, bij 't aengaen van haer huwelijk over haer vaders erffnisse en besterffnisse met deselve ten huwelijk heeft beloofd een somma van 600 Carolusgulden, dewelcke sij verclaerde voor 't meerengedeelte al te hebben voldaan. Wijders verclaerde sij dat sij met haer soon Johannes Stochius en haer dochter Aletta Stochius (nadat sij hen volcomen onderrichtinge had gegeven van de staet van haer boedel ten tijde van 't overlijden van haer man en dat haer kinderen daarmede in plaats van inventaris volcomen contentement hadden genomen) hadde geprocedeert tot een finale uytcoop en dat sij aen haer voors. twee kinderen Johannes en Aletta Stochius over hun vaders nalatenschap yder hadde beloofd een somme van 600 gulden, gelijk sij aen haer getrouwde dochter bij 't aengaen van haer huwelijk hadde beloofd en ook voort merendeel heft voldaan. En aengesien Johannes Stochius ter sake van sijn restant beloopende 250 gulden en Aletta Stochius voort geheel ter beloop van 600 gulden nog hebben te pretenderen, verclaerde sij dagelijcx moeyelijck hebben gevallen omme ter sake voors. éénmaal te sijn voldaan, waertoe sij verclaerde jegenwoordig geen gelegentheyt te hebben omme 'tselve met penningen te doen, soo verclaerde sij, om haer twee kinderen satisfactie te geven, aen Johannes en Aletta Stochius yder pro rato van haer achterwesen finalijck vercocht te hebben alle soodanige meubele en andere goederen als hier naer yder tot sijn prijs uytgetrocken en gespecificeert staet en tot minderinge van de 850 gulden die Johannes en Aletta Stochius

hebben te pretenderen, o.a. een albaster stuck, 4 tafels, 13 schilderijen, 3 kasten, 4 beddens, nog 23 schilderijen, in totaal ter waarde van 622 gulden 5 stuivers Johannes en Aletta Stochius verclaeren dese transporte te accepteren. Getuigen: Andries Bailliu en Tomas Barents, wonende alhier.

[67] 19-7-1686 -- attestatie

Willem Joosten van den Broek en Joost Willemse van den Broek, wonende in Polsbroek, beyde van competente ouderdom, verclaeren ter requisitie van Goris Claesse en Heymen Meesse, ouderlingen, mitsgaders Pieter Jansse en Bastiaen Gerritsse, diakenen der kercke van Polsbroek, dat sij op donderdag 11 july jongstleden hebben wesen arbeyden ten huysse van ds. Etsardus Timmerman, predicant tot Polsbroek, sij alsdoen omtrent even naer de middagh in de eene kamer hebben gehoord eenigh rumoer twelck onstant soo sij hoorden tussen ds. Timmerman en desselfs huysvrouwe, dat eenigen tijd daernaer de voors. ds. Timmerman comende bij hun depositanten alwaer sij werkten ende alsdoen hebben gehoord en gesien dat hij ds. Timmerman aen sijn meyt commandeerde te brengen een pijp tabak met een kanne bier twelck de voors. dienstmaegt, en bij hem brengende, bij hun depositanten en andere geselschap is uyt gedroncken, wijders verclaert Willem Joosten alleen een weynigh tijd daernaer gesien te hebben dat ds. Timmerman de gemelte bierkan in seer grote hevighet aenvatte ende deselve tegens een muyr aen stuccke wierp, niettegenstaende Gijsbert Dirxse den Ruyge, meester metselaer tot Haestregt, tselve hem sogte te beletten. Eyntelijck verclaerden sij depositanten gesamentlijck dat alsdoen de huysvrouwe van ds. Timmerman daerop door de deur van de kamer, waerin sijluden werkten, quam sien off kijcken, hij ds. Timmerman met sijne huysvrouwe ten selve tijde wederom in woorden off querel raekte en onder andere in seer groote quaetheyt tegens sijne huysvrouwe seyde: "daer geef ik nu de duyvel lijff en siel op, ik sal je van de nagt de nek drayen eer morgen den bdagh opcomt" en meer andere dreigelijcke woorden in substantie, gevende voor redenen van wetenschap als in de text presenterende.

Getuigen: de heer Dirk Vertseegh, raet en vroetschap van Schoonhoven, en Jan van Ek, burger aldaer.

[Haastrecht predikant]

[68] 26-7-1686 -- verkoop roerende zaken

Cornelis Cornelisse Hoek, jegenwoordig wonende in Brant(wijk), vercoopt aen sr. Jan Eck, burger van Schoonhoven, alle dese naervolgende goederen ende dat elk tot sijn prijs soodanigh deselve hiernaer uytgedrukt staen, alsoe een rootgrimelde koe om 21 gulden 10 stuivers, nog een rootgrimelde koe om 22 gulden 5 stuivers, een rootblaerde koe om 19 gulden, nog een rootgrimelde koe om 23 gulden, een rootkolde koe om 20 gulden 10 stuivers, nogh een rootgrimelde koe om 19 gulden, nogh een rootgrimelde koe om 23 gulden, twee roode hockelingen om 17 gulden, vijf jonge kalveren om 7 gulden, drie verckens om 12 gulden, een bergh met hoy om 60 gulden, twee bedden met sijn toebehooren 15 gulden, een kast 7 gulden, een copere ketel, kan en vuyrspan 5 gulden, tien slaeplakens 10 gulden, vijf sloopen 3 gulden, drie tafellakens 1 gulden 12 stuivers, een etenskast 1 gulden, een karn met een steel 2 gulden, drie starns met een kuypje 3 gulden 10 stuivers, een watersenning 10 stuivers, drie kaasvaten 1 gulden 10 stuivers, twee jickers 1 gulden 5 stuivers, vier melkemmern 1 gulden 15 stuivers, een schouwe (?) 10 gulden, 69 stukjes kaes voor 26 gulden, zeven kaesborden met een bank 2 gulden 10 stuivers, een tafeltje, eenige stoelen en andere cleynigheden niet waerdig te specificeren 7 gulden, een vringhtobbe 1 gulden 10 stuivers, een schulpseegh en eenigh ander timmermansgereetschap 10 gulden 15 stuivers Totaal bedragende 360 gulden. Hij bekende van de voors. cessie, vercoopinge en transporte uyt hande van Jan van Eck ten volle voldaan te wesen eerst met een somme van 300 Carolusgulden in gelt en de resterende 60 gulden bij compensatie van 'tgeene hij aen voornoemde Van Eck over huyr van enig lant tot dato deses verschuldigt was. Gedaen in Brantwijck ter presentie van Dirk Meese Baen en Arien Cornelisse Meulenaer, wonende alhier.

[Brandwijk molenaar]

[69] 9-8-1686 -- testament

Testament van Wiggert Pietersse en Neeltje Pieters van der Hee, echtelieden wonende in Berchambacht. Zij verclaeren over en weder de eerststervende de langstlevende van hun beyden te institueren tot sijn of haer universele erfgenaem in alle de goederen, roerende en onroerende met in en uyt schulden sulcx de eerststervende van hun beyden metter doot sal comen te ontruymen, onder conditie indien de eerststervende van hun beyden kind of kinderen mogt comen agter te laten, dat de langstlevende gehouden sal sijn deselve te alimenteren en onderhouden in cost, drank, cleedingh en reedingh tot haren mondigen dage off eerder huwelicke state off eerder sterfdag toe en inmiddels deselve te doen en laten leeren lesen, schrijven en een bequaem ambagt off hantwerck waertoe deselve naer staets gelegentheyt bequaem sullen werden geoordeelt, ten mondige dage off eerder huwelijckse state gecomen sijnde deselve wel gecleet en gereet uyt te setten, instituerende deselve in 'tgunt voors. is in voldoeninge van derselver legitime portie. Bij hertrouwen van de langstlevende moet deze de kinderen de helft van alle goederen overgeven. Zij sluiten uyt hun boedel en van de voogdij over de minderjarige kinderen de schout en geregte off weesmannen van Berchambacht, stellende vervolgens tot voogden over deselve de eerststervende de langstlevende van hun beyden (...), met volmacht om neffens sich sal moeten assumeren twee van de naeste van den bloede, die haren kinderen uyt den hoofde van den eerststervende sullen bestaen. Gedaen in Berchambacht ter presentie van Dirk Dircxe en Jan Eldertse Stolwijck, gebuyren van de comparanten.

[Bergambacht Stolwijk]

[70] 20-8-1686 -- attestatie

Lubbert Gerritsse Uytman, herbergier in de Pauw alhier, Jan van Steyn, voerman en Govert Brunte de Lamontagne, meester hoeffsmit, alle wonende alhier en van competente ouderdom, verklaren ter requisitie van Hendrik van Bake, wonende tot Dordrecht, dat zij op verzoek van de requirant hebben gevisiteert seker vael swart cold ruyn paert van vijf jaer en tselve bevonden te

wesen soo dampigh, dat sij deposanten oordelen tselve te sijn geen coopmansgoet. Getuigen: Jan en Gerrit Lubbertsse, wonende alhier.

[smid hoeffsmit paard]

[71] 6-9-1686 -- borgtocht

Jan de Coningh, Goossen Korff en Johannes Pietersse Verveer den outsten, alle wonende alhier, stellen zich borg ten behoeve van 't gemeenelant van Hollant en Westvrieslant voor soodanige somme als Jan Schouten voor de pagt van 't gemael over de stad Schoonhoven van de termijn ingegaen per augustus 1686 heeft uytgeloofft en bij hem, Schouten, met consent van hare ed. mog. heren gecommiteerde raden van de Staten van Hollant en Westvrieslant bij overneming van Jacobus Fop aangestaen. Getuigen: Lucas Assenbergh en Pieter de Listige, wonende alhier.

[gemaal pachf]

[72] 7-9-1686 -- wisselprotest

Hugo Pijlle, openbaer notaris voor den Hove van Hollant geadmitteert, residerende tot Schoonhoven, ten versoecke van de ordre van Cornelis Terwe van Vollenhove als houder van de naervolgende wisselbrieff hierinne geïnserieert (luydende: d.d. 1-7-1686 twee maend naer datum betalen dese mijne wisselbrieff aen de ordre van Cornelis Terwe van Vollenhove de somme van 885 gulden. Was onderteyckent Hendrik van Genderen, lager stont a. borgemeester D. Hoola. Nogh lager stont: acceptere dese den 5-7-1686 en was getekend T.J. Hoola), geadresseert ter woonstede van de heer Dirk Hoola, oud burgmeester deser stede, en vermits desselvs huysvrouw mij notaris en getuygen verclaerde dat haer ed. man uyt de stad was, haer ed. in absentie van haer man de wisselbrief, waervan de copie hierboven staet, met de gevolgde acceptatie verdoont en uyt de naem van de houder van deselve daarvan voldoeninge versocht, die mij daerop tot antwoord gaff: "'k sal 't mijn man seggen", waerop ik, notaris, ten overstaen van de getuygen, uyt de name van de houder van de voors. wisselbrief hebbe geprotesteert van wissel en herwissel, mitsgaders van costen, schaden en interessen alreede gehad en

geleden en door manquement van prompte betalinge noch verder te hebben doen en lijden. Getuigen: Arnout Hola en Lucas van Seraesbergen, wonende alhier.

[73] 9-9-1686 -- testament

Geertje Pieters van Oosterwijk, jongedochter wonende alhier, verclaert van haer tijdelijke goederen te disponeren. Eerstelijk legateert zij aen haren outsten broeder Jan Pietersz een stuckge gemunt gout van 10 gulden, item aen Cent Pietersz, haren jongsten broeder, een somme van 6 gulden en aen haer zuster Crijtje Pieters twee vrouwe mantels met een rocx lijff. Wijders in alle hare verdere goederen boven voors. legaten metter doot te ontruymen en agter te laten tot hare enige en geheele erfgenamen te stellen haer vader Pieter Jansse Oosterwijk. Getuigen: Dirk Cornelisse Bron en Matthijs Quees, wonende alhier. (Zij zet een kruisje.)

[74] 11-9-1686 -- verpachting en borgtocht

Jan Schouten, wonende in de Nieupoort, bekent met consent en acte van admissie of smaldeelinghe uw ed. mog. heren gecommiteerde raden van de Staten van Hollant en Westvrieslant in paght te hebben aangestaen de impost van 't gemael over dese stad van de termijn ingegaen den 1-8-1686 van Jacobus Fop voor de somme van 7170 gulden, alsmede deselve pagt van 't gemael van de termijn ingegaen alsvoren over de heerlijkheid Zeventer en Cabauw voor de somme van 240 gulden, verbindende voor de voldoeninge van de voors. somme ten behoeve van 't gemeenlant van Hollant en Westvrieslant alsmede voornoemde Fop, sijn persoon en goederen. Compareerden mede Hermanus van der Putte en Nicolaes Hoek, beyde borgers alhier en stellen zich borge voor voors. somme van 7410 gulden, verbindende insgelijcx voor de voldoeninge deses hunne persoonen en goederen. Getuigen: Pieter Willemse de Leeuw en Pieter Pieterse de Leeuw, wonende alhier.
[Nieuwpoort pacht gemaal Zevender]

[75] 22-9-1686 -- verhuur en borgtocht

Geertje Teunis, weduwe en boedelhouster van Gerrit Jan Dirckze, wonende in Berchambacht, geadsisteerd met Abraham

van der Putte als voogd over hare kinderen, ter eenre, en Willem van Lexmont, wonende alhier, ter andere zijde, bekennen de eerste comparanten absoluten en finalijk verhuurt te hebben aen de laesten comparant, die de huysinge mitsdesen is accepterende, sekere huysinge en herberge staende en gelegen binnen dese stede aen den Dam, alwair uythangt den admiraal Tromp voor den tijd van een jaer ingaende op heden ende sal de huysinge in cragte deses omgecomen en verscheenen sijn alderheyligen 1687, voor en omme de somme van 54 gulden te betalen op den verschijndagh precies, is wijders geconditioneert dat huysinge geduyrende de voors. huysingetijd mede sal hebben 't gebruyck van de winckel met het kannebort, de voetebancq, zes bierkannen, vier wijnpintjes, een copper confoortje, een groote tangh, twee haerdijsers, twee staende platen, twee bierstellingen, een copere blaker met sijn toebehoren, een trek en een lange tafel met twee bancken staende op de bovencamer, nog twee tafeltjes met eene bank staende beneden, een ticktackbord en een piston. Compareerde mede Frank Cornelisse, wonende in Berchambacht Bovenbergh, swager van de tweede comparant, en verclaerde sichselven, onder renunciatie van 't benefitie ordinis et excussionis den effecte door mij, notaris, ten vollen bericht, te stellen borge soo voor de voldoeninge van de te verschijnen huyspenningen alsmede voor de wederopleveringhe van alle de boven gespecificeerde goederen. Is wijders nog gestipuleert dat na expiratie van de voors. huysingetijd de huysinge sal moeten werden gegeven de voorkeur omme deselve huysinge te mogen aenvaerden voor soodanige somme als deselve alsdan bij de eerste comparant sal worden verhuurt. Getuigen: Jan de Bruyn en Pieter de Groet, wonende alhier.
[Bergambacht Bovenbergh Lexmond triktrak]

[76] 11-9-1686 -- verpachting en borgtocht

Hermannus van der Putte, burger alhier, bekent met consent en acte van admissie off smaldeelinghe van de ed. mog. heeren gecommiteerde raden van de Staten van Hollant en Westvrieslant in pacht te hebben aangestaen de impost van 't gemael over den dorpe en jurisdictie van Stolwijk van de termijn

ingegaen den 1-8-1686 van Jacobus Fop voor de somme van 1950 gulden, verbindende voor de voldoeninge van de voors. 1950 gulden sijn persoon en goederen.

Compareerde mede Jan Schouten, wonende in de Nieuupoort, en Nicolaes Hoek, wonende alhier, en verclaerden hunselven tesamen en yder in solidum te stellen borgen, verbindende insgelijcx hunne respectieve persoonen en goederen. Getuigen: Pieter Willemsz de Leeuw en Pieter Pietersz de Leeuw, wonende alhier.

[gemaal Nieuwpoort]

[77] 11-9-1686 -- maatschap

Jan Schouten, wonende in de Nieuupoort, Harmanus van der Putte en Nicolaes Hoek, beyde wonende alhier, geven te kennen dat de eerste comparant met consent en acte van admissie off smaldeeling van de ed. mog. heeren gecommiteerde raden van de Staten van Hollant en Westvrieslant heeft aengestaen van Jacobus Fop de pacht van 't gemaal over de stad Schoonhoven van de termijn ingegaen den 1-8-1686 voor de somme van 7170 Carolusgulden, item deselve pacht over de heerlijkheid Zeventer en Cabauw voor de somme van 240 gulden en dat de tweede comparant, van der Putte, in manieren alsvoren heeft aengestaen de pacht van 't gemaal over den dorpe en jurisdictie van Stolwijk voor 1950 gulden, makende de drie voornoemde pachten in 't geheel de somme van 9360 gulden. Soo verclaerden de comparanten gesamenlijck metten anderen te hebben aengegaen een compagnieschap of sociëteyt in wegen naervolgende, te weten dat de voornoemde pachters bij hun drieën sal werden geadministreert en waergenomen, soo in 't versmelen van de penningen, achterhalinge van fraude en contraventiën en wijders alle 'tgeene dat tot het maniëren van deselve pachten sal werden gerequireerd en dat alle winsten en avancen op de voors. drie pachten te vallen bij hen gesamenlijck sal werden genoten, gelijk oock aan de andere sijde alle de schaden en verliesen gesamenlijck yder voor 1/3 part gedragen sal moeten werden, verbindende voor de naercominge en voldoeninge van 'tgeene voors. staet hunne respectieve persoonen en goederen. Getuigen: Pieter Willemsz de Leeu

en Pieter Pietersse de Leeuw, wonende alhier.

[Nieuwpoort Zevender gemaal]

[78] 16-9-1686 -- kwijting

Johannes Bartholomeus van Bemmel, wonende tot Vlissingen, als in huwelijk hebbende Cornelia Laurens de Lange, die een dochter is van Trijntje Gerrits van Wickeroy verwekt bij Laurens de Lange, welke Trijntje Gerrits een dogter was van Janneken Jans Gijsberts van Rossem, geboren tot Lith, die een volle suster is geweest van jonkvrouwe Helena van Rossem, doghter van Jan Gijsbregt van Rossem verwekt in wettigen huwelijk bij Richmoed Renders van Lith op de Maeskant in de Meyerije van 's-Hertogenbosch, sijn voornoemde huysvrouwe oud moeye, die oud was omtrent 74 jaren en overleden tot Brugge, van welckers naergelaten goederen comparant in sijne qualiteit verclaerde mede erfgenaem te wesen in een gerecht 1/5 part van de eene helfte, alsoo van Janneken Jans Gijsberts voornoemde vijf stammen. Compareerde beneffens sijn huysvrouwe, die alhier mede compareerde, verclaerde dat Jan Paulusse Larijns, wonende alhier, als in huwelijk hebbende Martijntje Gerrits van der Horst, dochter van Gerrit Hendricx van der Horst verwekt bij Janneke Jans Gijsberts van Rossum voornoemde, hun comparanten heeft gegeven volcomen openinge van den boedel van de voors. jonkvrouwe Helena van Rossem, ter hande gestelt eerst pertinente staet en inventaris van deselve boedel alsmede nog overgelevert rekeninge van de ontfang en uytgeeff wegens denselven boedel gehat en gedaen, waeruyt gesien heeft cunnen werden wat de comparanten voor hare portie in de nalatenschap van haer oud moeye zaliger te pretenderen hadden. Voorts bekenden sij nog uyt handen van voors. Jan Paulusse Larijns ontfangen te hebben een somme van 563 gulden in voldoeninge van de portie 'tgunt de comparanten in de nalatenschap van haer oud moeye, Jonkvrouwe Helena van Rossum, enigsins heeft gecompeteert, quiterende de voors. Larijns en alle anderen die eenigh bewint van de voors. boedel soude mogen hebben gehad van alle 'tgeene de comparanten als

erfgenamen heeft gecompeteert (...).
Getuigen: Cornelis van der Leeuw en
Johannes Pit, borgers alhier.

[79] 20-9-1686 -- borgtocht

Henrick Rotshoek, wonende tot Rotterdam,
stelt zich borg voor Hendrik Maertensse
Kuyper, wonende mede tot Rotterdam,
teneynde deselven Cuyper ingevolge van
contracte op 13-9-1686 bij hem ter eenre en
d'heeren boekhouder en regenten van 't
Proveniersgasthuys binnen dese stede ter
andere sijde binnen den tijd van acht
eerstcomende dagen sigh in 't voors.
Proveniersgasthuys sal begeven omme aldaer
naer ordre van 't selve huys gealimenteert te
worden, alsmede voor de voldoeninge van de
resterende incoopenningen ter beloop van
912 gulden. Getuigen: Pleun Willemsse
Reyerkerk en Yeunis van de Graeff, wonende
alhier.

[gasthuis]

[80] 21-9-1686 -- attestatie

Dirk van Staveren, deurwaerder van de
gemeene middelen, Jan Joosten, gerechtsbode
van Berchambacht, Giljam Verdin en Philp
Philipze, beyde dienaers van de justitie binnen
dese stede, verclaerden ter requisitie van
Harmanus van der Putte, pagter van de
impost op de bieren over Berchambacht van
de termijn ingegaen per augustij 1686 dat sij
op 6 augustus deses jaers op het versoek van
de requirant denselven hebben geadsisteert in
't ondersouck van fraude nopende de voors.
impost. Ende gecomen sijnde aen de
Berghschoor onder Berchambacht aldaer
binnensdijcx gevonden verscheyde vaten bier,
dewelcke tenselven dage bij Claes Pietersz
Schipper, wonende in Berchambacht, uyt sijn
schuyt (comende van Rotterdam) waren
gelost, alswanneer de requirant aen gemelte
Claes Pietersse versochte omme de biljetten
van sijn geloste bieren te vertoonen, waerop
Claes Pietersse aen de requirant eenige
biljetten vertoonde. Ende alsdoen bevonden
dat Claes Pietersse een halff vat bier hadde
gelost en uytgeslagen sonder daervan biljet
gehaelt te hebben, waerop de requirant door
den deposant Van Staveren de voors. Claes
Pietersse heeft doen bekennen ende 't voors.
halff vat bier door ordre van de requirant

weder in de schuyt doen brengen en met de
schuyt medegenomen alhier in de stede.
Gevende voor redenen van wetenschap bij
alle 'tgeene voors. is present te sijn geweest
en 't aengehaelde halff vat bier te hebben
geproeft en daervan gedroncken. Getuigen:
Lucas Asschenberg en Abraham Luffneu,
wonende alhier.

[Bergambacht Bergschoor]

[81] 23-9-1686 -- testament

Aeffje Claes Ruychaver, weduwe van
Hendrick Scheurleer, wonende alhier,
verclaert te revoceren alle testamenten en
codicillen bij haer voor date deses verleden en
bij desen opnieuw disponerende eerst te
prelegateren aen haer jongste soon genaamd
Johannes een gout geamaljaert hoepie met
een enckelde goude ducaet, item aen hare
dochter Trijna Scheurleer een silveren
onderriem en nogh aen haer jongste dogter
Magdaleena Scheurleer een goude naelt en
dat beyde in recompens van 't gemak haer
door de voors. hare twee dogters gedaen,
voorts verclaerde sij, alsoo sij aen hare
alreede getrouwde kinderen yder voor haer
huwelijcx goet ten huwelijk heeft gegeven een
somme van 400 gulden boven een eerlijcke
uytsettinge van linne en wol, dat hare twee
nog ongetroude kinderen uyt haer boedel tot
egaliteyt van 'tgeene haer getrouwde kinderen
alreede hebben genooten, vooruyt sullen
genieten yder gelijcke somme van 400
gulden, mitsgaders uytsettinge van linne en
wolle alsvoren. Wijders verclaerde sij in alle
de verdere goederen metterdoot te ontruymen
tot hare universele erfgenamen te stellen hare
gesamentlijke kinderen en bij vooroverlijden
derselver descendentes bij representatie, met
de conditie dat alle haer vaste goederen
sullen moeten blijven onvercogt, in 't gemeen
en onverdeelt ter tijd haer soon Johannes en
hare dogter Magdaaleena Scheurleer beyde
sullen sijn gecomen tot hare mondigen dage
off eerder huwelijcken state, tot welcken tijd
comparante expresselijck begeert dat hare
twee minderjarige kinderen uyt de jaerlijkse
revenue van de voors. vaste goederen sullen
worden geëduceert en opgevoet (...),
verclaerde nog te begeren dat alle 'tgeene de
minderjarige kinderen uyt de inboedel en
huysraet sal worden aenbedeelt, bij de hierna

te stellen voogden sal moeten werden gehouden onvercogt ter tijd de voors. kinderen meerderjarig of getrouwt sullen sijn. Laetstelijck verclaerde sij nog, ingevalle iemant van de alreede getrouwde kinderen sig jegens dese dispositie mogt comen te opposeren, deselve alsoo opposerende kinderen mitsdesen niet anders off verders te institueren tot hare erfgenamen als in haer simpele en naekte legitieme portie. Zij sluyt de weescamer deser stede en van alle andere steden en plaetsen alwaer haer sterfhuys anders soude mogen comen te vallen uyt haren boedel en van de voogdije over hare minderjarige kinderen, stellende vervolgens tot voogden over hen alsmede tot executeurs van desen testamente haer twee soonen Bastiaen en Nicolaes Scheurleer, mitsgaders Pieter Constapel, haren swager. Getuigen: Jan van Eck en Johannes van Rame (tekent van Raem), wonende alhier.

[82] 2-10-1686 -- attestatie

Dirk van Staveren en Cornelis Ras, beyde deurwaerders van de gemeene middelen, mitsgaders Abraham Coetsvelt, gesworen bierdrager binnen dese stede, verclaerden ter requisitie van Harmannus van der Putte, pachter van de impost op de brandewijnen en gedistilleerde wateren over dese stad en den resorte van dien van de termijn ingegaen den 1-10-1685, dat zij op 16-9-1686 de requirant hebben geassisteert in 't doen van peylinge, en gecomen tot Crimpen ten huysse van Hendrik Verdoorn, brandewijnvercooper aldaer, als wanneer denselven op 't versoek van de requirant aanwijssing dede en onder anderen aldaer bevonden een vles anijs, die denselven seyde gehaelt te hebben tot Rotterdam van eenen Lagarde, waerop de requirant commandeerde een soopje anijs uyt deselve vles te schencken, twelck zij gesamenlijck geproeft en gedroncken sijnde, bij de requirant ook is betaelt, daerop denselven (naerdad hij voornoemde Verdoorn daerover hadde laten bekeuren) de fles van de toonbank heeft genomen om deselve mede te nemen, waerop de huysvrouw van voornoemde Verdoorn in presentie van haer man de requirant met geweld is aengevallen, de gemelte fles met anijs uyt sijn handen getrocken en deselve vervolgens met een

grote hevicheyt aen stucken heeft gesmeten, seggende daerop tegens de requirant: "gij nogh niemant anders en sal de vles nu niet mede nemen", waerop de requirant door den deposant van Ras den gemelten Verdoorn weder heeft doen bekennen over de gedane resistentie, dat sij deposanten voorts op 30-9 den requirant andermaal ten eynde voors. hebben geassisteert en wederom gecomen sijnde ten huysse van voors. Verdoorn, als wanneer de huysvrouw van Verdoorn o.a. aanwijssing dede van enige flessen brandewijn en andere gedistilleerde wateren en bij de requirant aen de huysvrouw van Verdoorn gevraegt sijnde hoe groot de flessen waren off wat quantiteyt brandewijn daerin was, waerop gemelte huysvrouw tegens de requirant seyde: "dat wil ik je niet seggen nogh ik begeer ook niet dat je se meet", seggende vorts met seer groote vilainie tegens de requirant: "nu je u goet quyt bent ferikje met pachten weer van mij te krijgen" en veele andere injuriense worden weer, gevende voor redenen van wetenschap als in de text presenterende 'tgeene voors. staet. Getuigen: Abraham van der Putte en Nicolaes Hoek, wonende alhier.

[83] 17-10-1686 -- volmacht

Lucas van Seraesbergen, als in huwelijck hebbende Aengnes Oosterbaen, Jan Ernten Groenevelt, getrouwt met Magdalena Oosterbaen, en Johannes Oosterbaen, wonende alhier, mitsgaders Abraham Jansse Teelings getrouwt met Maria Jans Cort, alle mede erfgenamen van Anna Sanders Coesvelt, in haer leven huysvrouw van Arien Huygen Streeflant, voor hemselven en hun voorts sterk makende voor alle de verdere mede erfgenamen, verclaren te machtigen Cornelis Jansse Oosterbaen en Jan Ariensz Verbrugge, mede erfgenamen, mitsgaders Lidia Ouwkerk, weduwe en boedelhoutster van de heer Nicolaes Juynbol, mede erfgename van Arien Huygen Streeflant, omme gesamentlijk metten eersten onder de hant te mogen vercopen de hofstede en landerijen behorende tot de boedel van voors. Arie Huygen en Anna Sanders, beyde zaliger (...), voorts omme de ontfangen cooppeningen weder te mogen employeren tot betaling van soodanige schulden als ten

laste van voors. boedel zijn loopende (...).
 Getuigen: Harmanus van der Putte, majoor
 alhier, en de heer Elias Blok, wonende alhier.
[Oosterbaan Ouderkerk Streefland]

[84] 19-10-1686 -- attestatie

Abraham van der Putte, gerechtsbode deser stede, Dirk van Staveren, deurwaerder van de gemeene middelen, mitsgaders Abraham Boesvelt en Dirk Brunten, beyde gesworen wijn en bierwerckers binnen deser stede, verclaren ter requisitie van Harmanus van der Putte, paghter van de impost op de brandewijnen en gedistilleerde wateren over dese stede en de resorte van dien van de termijn ingegaen den 1-10, eerstelijk de drie eerste comparanten, dat zijluden op 5-8 deses jaers bij den requirant versogt zijn geweest om hem in 't doen van de peylinge te adsisteren, gelijk sij vervolgen tselve hebben gedaen en o.a. gecomen ten huysse van Abraham van der Ameyde, brandewijnvercoper alhier, en aldaer in peylinge bevonden eerst op een stuk brandewijn groot 64 viertel doort swik waerop was 17 duym op een ancker dubbelde annys 5 duym 3 quart, op een stuck genever van 93 stoop bevonden 17 duym 3 quart en nogh op een stuck brandewijn van 76 viertel bevonden 6 duym. Ende nadat bij de requirant aen de huysvrouwe van de voors. Ameyde, die de aenwijsinge hadde gedaen, was affgevraeght off sij geen meerder of andere brandewijnen of gedistilleerde wateren in huis hadde, wierd bij deselve daerop geantwoord van neen. Wijders verclaerden Abraham van der Putte, Dirk van Staveren en Dirk Brunten dat zijluden op 6-8 daer aenvolgende bij de requirant andermael versogt zijn geweest om hem in 't doen van peylinge alsvoren te adsisteren en ten selven dage weder gecomen ten huysse van gemelte Ameyde, is door desselfs huysvrouwe wederop aenwijsinge gedaen en bevonden dat alle 't bovengemelte alsnog was op die peyl soodaanigh 't selve daegs tevoren was bevonden geweest (...) en als wanneer hij, requirant, weder aen de huysvrouwe van gemelte Ameyde vraegde of sij geen meer of andere gedistilleerde wateren in huys hadde, waerop deselve gelijk daegs tevoren antwoorde van neen, waerop sij deposanten met den requirant zijn weggegaen en eenige

tijd daernae ten selven dage met de requirant wedercomende alle de voors. vaten nogmaal gepeylt en bevonden dat deselve alsnog met de twee voorgaende peylingen was accorderende en vervolgens onderzoek van fraude doen in 't voorhuys van gemelte Ameyde agter eenigh vaetwerck bij de keucken off binne glasen gevonden een groote vles met brandewijn en bij metinge bevonden daerin te sijn drie kanne brandewijn, nogh een bornken, daerin bevonden en gemeten een kan brandewijn, nogh een ronde vles en daerin bevonden een kan, een pint en schaers een schoteltje annijs, noch een ront vlesge, daerin bevonden een kan brandewijn en nog een vlesge, daerin bevonden een pint en een schoteltje brandewijn, alle Schoonhovense, maer waerover de requirant door de deposant Van Staveren de gemelte huysvrouwe dede bekennen, gevende voor redenen van wetenschap bij alle tgene voors. is present te sijn geweest. Getuigen: Giljam Verdier en Philips Philpze, wonende alhier.
[deurwaerder brandewijnkoper Ameide]

[85] 25-10-1686 -- volmacht

Stijnte Dircx Medeele, weduwe van Arien Pieterse, jegenwoordig wonende tot Leckerkerck, machtigt Abraham van der Putte, wonende alhier, omme van degeene en ter plaetse daert behoort te eyssen staet en inventaris van de boedel en goederen soodanig deselve op 't overlijden van gemelte Arien Pieterse is geweest, ook in cas van onwilligheyt de erfgenamen van Arien Pietersse bij middelen van justitie daertoe te constringeren (...). met de erfgenamen van Arien Pietersse te procederen tot schiftinge en deeling van de boedel en goederen tussen de comparante en Arie Pietersse in 't gemeen beseten (...). Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van de Putte, wonende alhier.
[Lekkerkerk]

[86] 30-10-1686 -- volmacht

De heer Abraham Hartman, raed en vroetschap, en Cornelis de Gilde, electeur alhier, mede Ingeërfdens in de gerechte van Lopik, machtigen mons. Johannes de Jongh, wonende alhier, omme sig te laten vinden binnen de stad Utrecht ter plaetse daert

behoort en aldaer voor hun comparanten intrest te aenhoren de rekening die bij de schout en die van de geregte van Lopik wegens de binnenlantse oncosten ofte molengelt over den jare 1686 staet te geschieden soo 't nood sij deselve ofte eenige onwettige posten die daer op gebracht mogte werden te debatteren soo en sulcx hij, geconstitueerde, sal goetvinden te behooren (...). Getuigen: Abraham van der Putte en Adrianus Brouwer, wonende alhier.
[Utrecht belastingen]

[87] 16-11-1686 -- verkoop onroerende zaken

Cornelis Jansse Oosterbaen, Jan Ariensse Verbrugge en juffrouw Lidia Ouwerkerk, weduwe en boedelhoudster van de heer Nicolaes Juynbol, mede erfgenamen van Arien Huygen Streefflant en Anna Sanders Coesvelt, voor hemselven en wijders tesamen speciale procuratie hebbende van alle de verdere mede erfgenamen op den 17-10 deses jaers voor mij notaris en getuygen alhier gepasseert, ter eenre, en Cornelis van Wijngaerden, buyrman van de Noordzijde van Polsbroek ter andere sijde, verclaerden de comparanten ter eenre absolutelijk en finalijk vercocht te hebben en de comparanten ter andere sijde gecogt te hebben sekere hofstede, bestaende in huys, bergh, schuyr en 4 1/2 morgen wey-, hoy- en kenniplant, leggende gemeen met 4 morgen lants behorende aen de duytsen huysse tot Utrecht op de Noordzijde van Polsbroeck, belend O. Maertjen Tomis en W. Jan Jochemsz voor d'somme van 2700 Carolusgulden, te betalen op mey 1687, dogh soo den cooper geen gelegentheyt mogte hebben omme de gehele coopenningen alsdan te betalen, sal de cooper d'eene helft van deselve coopenningen vermogen op intresse te houden tot mey 1688 jegens 4 gulden van 't hondert jaerlijks, mits daarvan te doen passeren behoorlijke schultrentebrieff onder speciael verbant van 't vercochte. Wijders is geconditionneert dat de cooper met consent van de B.ren van de duytsen huysen mede sal volgen 't regt van huysre 'tgunt de vercoopers aen de voors. 4 morgen huylant sijn hebbende, waarvan huyscedulle daarvan alreede gemaekt aen de cooper neffens 't

doen van 't transport sal werden overgelevert. Getuigen: Jan Aertsse (tekent Jan Aertsz Stolwijcker), buyrman van Benschop, en Jan Cornelisse Oosterdam, mede wonende aldaer.

[Oosterbaan Wijngaerden Polsbroek Stolkwijk Ouderkerk]

[88] 27-11-1686 -- volmacht

Joris ten Stockum, weduwnaar van Elisabeth Willems van Cromstrijen, wonende in het manhuys deser stad, machtigt Weyntje Cornelis van der Aa, sijne overledene huysvrouw moeder, omme uyt de name en vanwegen hem, comparant, te innen uyt handen van Jacobus van der Haer, woonende tot Rotterdam, en van alle andere soodanige somme van penningen over rente en anders als hem sijn competerende volgens de bescheyden daarvan sijnde (...). Getuigen: Coenraet de Coningh en Leendert van der Strael, wonende tot Rotterdam.

[oudemannenhuis]

[89] 5-12-1686 -- boedelscheiding

Willem Woutersse de Bruyn, als in huwelijk hebbende Marritje Willems Baers, Huybert Cornelisse Agteroff, wonende tot Bodegraven, als getrouwt hebbende Maria Willems Baers, Lijntje Willems Baers, meerderjarige dogter, mitsgaders Claes Dircxe Baers en Jacob Cornelisse, testamentaire voogden over Pieter, Commertjen en Grietje Willems Baers, ale kinderen en erffgenamen van Willem Pietersse Baers en Lijntje Zybrants, gewoon hebbende en overleden in Berghambacht Bovenbergh, geven te kennen dat door het overlijden van haer vader en moeder hunlieder verscheyde hoffsteden en landerijen sijn aenbestorven, dewelcke tot nog toe in 't gemeen en onverdeelt sijn gepossideert en beseten en alsoo hun niet gelegen quam in de voors. gemeenschap langer te continueren, sijn deselve metten anderen bij blinde lootinge geprocedeert tot scheydinge en deylinge van alle deselve landerijen, waernae is aenbedeelt aen Willem Woutersse en Huybert Cornelisse tesamen het lot A, bestaende eerstelijck in een hofstede met huys, bergh, schuyr en 5 1/2 morgen lants, staende en gelegen in Berchambacht Bovenbergh, belend O. de weduwe van Cornelis Jacobsse Vuyrens, W.

Pieter Elbertse, strekkend van de halve huysweg noortwaerts op ter halve Vlist toe, item de kennipwerff gelegen bij de stad Schoonhoven, verongeldende voor één hont, belend Z. Dirk Versteegh, N. Jasper Cornelisse, strekkend voor van de buttersloot tot agter aen de halve steegh, nogh een half kennipackertje gelegen aent noortsijde van de bovengescreven acker, leggende gemeen met de kinderen van Dirk en Arien Pietersz Baers, nogh 2 morgen wey- en hoylant, gelegen mede in Bovenbergh aen de driesprongh, belend O. de kinderen van Cornelis Pieter Jansse, W. de armen van Berchambacht, strekkend van de halve dwarsloot van de kinderen van Dirk Pieterse Baers tot de halve dwarsloot van de dogter van Arien Pietersse Baers, nog een partije lants groot 5 morgen mede gelegen in Bovenbergh, belend O. de kinderen van Jan Woutersse, W. de kinderen van Dirk Pietersse Baers, strekkend voor van de geheele kayck tot agter ten halver cadeslooth toe, nog 1 morgen lants gelegen aen de oostzijde van de bovenstaende partije aen de Bachtenaer, belend O. de armen van Berchambacht, strekkend van de halve dwarsloot van Grietje Wouters tot de halve Vlist cadesloot toe, ende nog twee partijen lants leggende neffens den anderen mede gelegen in Bovenbergh, groot 5 morgen 5 hont 25 roeden, belend O. de heer van Rems en W. Jacob Cornelisse Verkayck, strekkend van de halve dwarsloot van de kinderen van Dirk Pietersse Baers tot de halve weteringe ten deele en voorts tot de halve wegh van de weduwe van Cornelis Jacobsse Schouten ende laestelijk nog tot egaliteyt en vereffeninge van 't lot A een losrentebrieff van 1000 gulden capitaal, staende ten laste van 't gemeenlant van Hollant en Westvrieslant ten comptoire van Gouda op den 3-5-1642 beleyt ten name van Maria Nannen tot Berchambacht, gefolieert 4945, rentende bij reductie jegens den penning 25, verschijnende den 3-11 en 3-5, waarvan de renten t'haren behoefte ingang genomen hebben op den 3-11-1686, waernaer Lijntje, Pieter, Commertje en Grietje Willems Baers gesamentlijk en in 't gemeen te beurte sijn gevallen de loten B ende C, bestaende 't lot B in 'tgeene volgt. Als eerstelijk een hoffstede met huys, bergh, schuyr, pootinge en

plantinge daerop met 5 morgen 1 hont 75 roeden lants, staende en gelegen in Bovenbergh, belend O. Arien Cornelisse en W. Gerrit Willemsse, strekkend voor van de wegh aff tot agter aen de kayck toe, item nog een partije lants mede gelegen in Bovenbergh, groot 6 morgen lants, belend O. Pieter Willemse de Jongh en W. Aert Janse, strekkend van de halve Kerckweg noortwaards op tot aen de huysweg toe, nogh 1 1/2 morgen lants mede gelegen in Bovenbergh, belend O. Claes Ariensse, Verhoogh en W. Pieter Meesse, strekkend van de halve kayck noortwaards op tot aen de halve cadesloot van Stolwijk, nogh eene mergen 11/2 hont lants mede gelegen in Bovenbergh, belend O. Willem Willemse de Jongh en W. de weduwe van Jacob Ariensse Verkayck, strekkend van de weteringe aff noortwaards op tot de halve dwarsloot van Willem Willemse de Jongh toe, nogh 1 morgen lants gelegen in Berkoude gemeen in een perceel van 4 morgen, waertoe de resterende 3 morgen competeert de kinderen van Dirk en Arien Pietersse Baers, belend en strekkend volgens de eygendomsbrieff daarvan sijnde, laestelijk nog tot egalisatie van 't voors. lot B een somme van 60 gulden in gelt of anders een suffisante rentebrieff off obligatie van gelijcke somme. 'T lot C, Lijntje, Pieter, Commertje en Grietje Willems Baers tesamen alsvoren te beurt gevallen, bestaet in 'tgeene volcht als eerstelijk een hoffstede met huys, bergh en schuyr met 10 morgen wey-, hoy- en kennieplant gelegen in Berchambacht Benedenberg, belend O. Dirk Jansse c.s., W. de gewesene weduwe en kinderen van Jacob Jansse Verkerk, strekkend van de Oudendijk aff noortwaards op tot aen de kayck toe, item een kamp lants omtrent 2 1/2 morgen, gelegen ten oosten van de voors. hofstede, belend O. Joris Jansse Verkerk, sijnde vrij van alle ongelden, nogh 1 morgen 11/2 hont hoylant, gelegen t'eynde van de kayck mede in Benedenberg, belend O. Joost Nannense en W. Gijsbert Sijbertse, strekkend van de weteringe noortwaards op tot de opstal van de Stolwijkse cade toe, nogh een griendinge groot omtrent 1 morgen gelegen mede in Benedenberg op de Nes, belend O. Meerten Gerrits c.s. en W. Gerrit Fredericxe ende nog den heuvel gelegen in

Tussenlanen met 4 morgen 2 hont 25 roeden lants daeraen behorende, belend O. Willem Willemse de Jongh en W. de kinderen van Reyer Beuyense, strekkend voor van de halve huyswegh noortwaards op tot aen de kayk toe ende nog tot supplement van lot C een obligatie van 60 gulden capitaal met de verlopen interesse van dien ten laste van Jacob Aertsz, jegenwordig wonende in den Houck onder Berchambacht. Bekennende de comparanten gesamentlijk alle de voors. hofsteden en landerijen absolutelijk en finalijk geschift en gedeylt te hebben. Wijders bekennen de gesamentlijke comparanten de rentebrieven tot supplement van yders lot overgenomen en ontfangen te hebben, bestaende 't supplement van lot B in geld en twee losrentebrieven ten laste van 't gemeenlant van Hollant ten comptoire van Gouda, d'eerste van 200 gulden capitaal op de leste mey 1625 beleyt op de naem van Lijntge Nannens, verschijnende jaerlijks de leste november en leste mey, gefolieerd 106, en de tweede beleyt op de naem van Poulus Leendertse op den 3-2-1631, inhoudende 400 gulden capitaal, verschijnende jaerlijks den 3-8 en 3-2, gefolieerd 2972, rentende beyde bij reductie tegens 4 gulden van 't hondert in 't jaer, waervan de renten t'haren behoefte ingang genomen hebben op den 3-8 en 1-11 deses jaers. Getuigen: Gerrit Willemse (tekent Gerrit Willemsz) en Cornelis Pieterse (zet merk C:P:), wonende aldaer.

[Bergambacht Bovenberg Berkenwoude Stolwijk boerderij Bachtenaar]

[90] 5-12-1686 -- afstand nalatenschap

Mons. Hendrik Bol, wonende tot Rotterdam, geeft te kennen verstaen hebbende 't overlijden van sijne moeder Adriana Claes, alhier overleden, en dat hij ingevolge van dien sigh op heden binnen dese stede wel heeft vervoegt omme sijn moeder behoorlijk ter aerde te doen brengen en tot dien eynde alle noodige ordres te stellen, dog alle tselve niet anders als onder expresse protestatie dat hij sig daarmede niet als erfgenaem genegen is te engageren, dat hij integendeel (wenst) de boedel en goederen bij sijn moeder nagelaten bij desen wel specialijk te repudiëren en daarvan afstant te doen, maer de voors. boedel en goederen in 't geheel te laten aen

diegeene dwelcke daerop iets te pretenderen mogte hebben. Getuigen: Lucas Assenbergh en Willem van der Putte, wonende alhier.

[91] 8-12-1686 -- volmacht

Leendert Janse van der Winden, wonende tot Wensveen, machtigt Harmanus van der Putte en Nicolaes Hoek, wonende alhier, omme uyt sijnen naem te regeren en administreren alle soodanige gepachte gemeenlantsmiddelen soo van 't gemael, bieren als andersints als hij soo in de maent april als augusty deses jaers over dese stad en de resorte van dien in pachte heeft aengestaen ofte sig als medestander dienaengaende heeft geëngageert, tot dieneynde alle frauden en contraventiën omtrent de voors. pagt voorvallende te agterhalen, bekeuringen te mogen doen tegens de fraudeurs, in regten te mogen contenderen omme te hebben betalinge van de boeten soo bij de generale als particuliere ordonnantie gestatueert (...). Getuigen: Teunis van Kempen en Abraham Luffneu.

[Waddinxveen belastingen]

[92] 8-12-1686 -- testament

Pieter Hollant en Annigje Willems, echtelieden, wonende alhier, disponeren van hunne tijdelijcke goederen. Eerst Pieter Hollant alleen, alsoo 'tgeene sijn twee voorkinderen soo over alimentatie als 'tgeene denselven voor deselve sijne voorkinderen heeft betaelt, merckelijk meerder is importerende als hunne legitime portiën niet alleen van hem, comparant, maar ook van sijne overleden huysvrouw is importerende, verclaert derhalve sijne twee voorkinderen in 'tgunt voorscreven te institueren in derselver legitime portie, dog soo sijn twee voorkinderen dese dispositie in alles comen te acquiesceren en toe te staen sonder daer tegens eenige moeyelijckheit off oppositie te doen, ofte eenige staet of inventaris van sijn boedel comen te vorderen, maer dairvan bij acte voor notaris en getuygen comen te decisteren en afstant te doen, in sulcke gevalle maer anders niet verclaert hij sijne twee voorkinderen yder boven hunne geassigneerde legitime portie nog te maken de somme van 6 Carolusgulden. Voorts verclaeren sij gesamentlijk in alle hunne

verdere goederen, roerende en onroerende met in- en uyt schulden, tot hunne universele erfgenamen te noemen hun minderjarige dogtertje Willemijntje Pieters Hollant en in cas hun minderjarige dogtertje voor beyde comparanten mogte comen te overlijden, verclaert de eerststervende de langstlevende van hun beyden te nomineren in alle de goederen bij de eerststervende van hun beyden metter doot te ontruymen met volle regte van institutie, wijders verclaerden sij gesamentlijk uyt hunnen boedel en van de voogdij over haer minderjarig dogtertje te secluderen de heren burgemeesteren en weesmeesteren off weescamer van dese stad, stellende vervolgens in plaetse van deselve tot vooght off voogdesse de eerststervende de langstlevende van hun beyden (...). Getuigen: Arien Jansse van der Haer en Jan Willemsse van Meertensvoorn, wonende alhier.

[Holland]

[93] 21-12-1686 -- testament

Johannes Dircxe Bel en Barber Cornelis Vlijm, geëgte man en vrouw, wonende alhier, verclaeren de langstlevende van hun beyden te nomineren tot sijne off hare eenige en universele erfgenaem in alle de goederen, soo roerende als onroerende met in- en uyt schulden, niet ter werelt uytgesondert, sulcx de eerststervende van hun beyden metter doot sal comen naer te laten (...). Zij verclaren niet gequotiseert te sijn in de 200e penning. Getuigen: Bartholomeus van Buyren en Daniel Buffet, wonende alhier.

[94] 15-1-1687 -- volmacht

Willem Cornelisse Swart, als voogt over Heyltje Pieters, naergelaten minderjarige dochter van Pieter Tonisse, woonende in Berchambacht, machtigt den ed. Abraham Selkart van Wouw, procureur voor den Hove van Hollant, tot den uyteynde te vervolgen en waer te nemen en defenderen soodanige sake en proces als hij genootsaekt is als gedaegde in cas d'appel te sustineren op ende jegens Cornelis Willemse Bek als borge voor Gerrit Gerritse Bek, impetrant in 't voors. cas (...). Getuigen: Dirk Jansse (tekent Dirck Jansen), wonende in Berchambacht, en

Simon Jansze Weyts, wonende alhier.
[Bergambacht]

[95] 8-2-1687 -- attestatie

Maria Willems Baers, huysvrouw van Huybert Cornelisse Aghteroff, wonende tot Bodegraven, verclaert, indien sij kind of kinderen comt agter te laten en dat het gebeurde dat deselve hare kinderen daer off één off meer van deselve eer sij uyterste wille conde maken deser werelt quamen te overlijden en ofte ook indien deselve hare kinderen daarna geen uyterste wille gemaekt hebbende sonder egte geboorte quamen te sterven, in de voors. respectievelijke gevallen aengaende de successie ab intestato ofte versterf van de goederen die de gemelte kind of kinderen van haer comparante sullen comen te erven, verkosen te hebben soodanige regt van successie ab intestato ofte versterff als hier ter stede werd geobserveert, sijnde het schependoms ofte Zuythollants versterffregt en dat niettegenstaende de voornoemde kind of kinderen mogte comen te overlijden alwaer ander regt van successie ab intestato off versterff plaets heeft en in gebruyck is. Getuigen: Bernardus van den Burgh en Hendrik Hoek, wonende alhier.
[Baars Achterof]

[96] 14-2-1687 -- huwelijksvoorwaarden

Aswerus Gijsbertsse de Wecker, meerderjarig jongman, bruydegom, geadsisteert met sr. Arent van der Kars, sijnen swager, ter eenre en Anna van der Linde, jongedochter, jegenwoordig bruyd, geadsisiteert met ds. Cornelis Vergeer, bedienaer des goddelijck woorts, en Pietter Banraet, hare voogden, alle wonende alhier, ter andere sijde, verclaerden met malcanderen te hebben gecontracteert een wetig toekomend huwelijck onder de volgende conditiën, te weten dat tussen hen geene de minste gemeenschap van goederen wesen saliger nogh van tegenwoordige nogh van toecomende, maer dat de gemeenschap dien allen aengaende tussen henluden sal sijn en blijven geëxcludeert (...) en dat oversulcx naer het scheyden van het aenstaende huwelijck yder der toecomende egtgenooten aen hem of haer sal behouden alle sijne of hare goederen, dogh dat den toecomende bruydegom tot subsidie van het aenstaende

huwelijk sal aen en inbrengen alle sijne goederen die hij is hebbende ende dewelcke hem bij scheidinge tussen hem en sijn voors. swager wegens den boedel en goederen van sijne bruydegoms ouders te doen sullen werden aenbedeelt, welke scheidinge zijluden willen dat in desen voor inventaris sal werden gereputeert en dat deselve gehouden sal werden van soodanige cracht en waerde alsoff d'selve in dese van woorde te woorde ware geïnsereert, nogtans met seclusie van gemeenschap alsboven niet alleen van de capitalen, maer dat ook alle de winsten en verliesen bij hem bruydegom staende de huwelijcke te doen sullen sijn en comen ten voordele en nadeele van de bruydegom of sijne erfgenamen en ten respecte van de goederen van de bruyt, dat zij met adsistentie van haer voors. voogden tot onderstant van 't huwelijk sal aen en inbrengen alle hare goederen geene uytgesondert, waervan inventaris gemaect en geteykent sal werden (...) en dat indien de bruydegom eerst en voor de bruyt mogt comen afflijvigh te werden, dat dan de bruyt uyt de goederen van de bruydegom sal trecken een somme van 630 gulden onder conditie, dat soo wanneer de bruyt langstlevende sijnde sonder kind of kinderen mogt comen te overlijden, dat in dat geval dselve 630 gulden sonder eenige aftrek van trebellianicque of enige andere portien in regten bekent, wederom sullen moeten comen op de erfgenamen ab intestato van de bruydegom, verbindende tot voldoeninge van 'tgeene voorsz. staet, soo wel bruydeghom en bruyd, hunne respectievelijke persoonen en goederen. Getuigen: Adriaen Kort en Gijsbert Dirckx van Gent, wonende alhier.

[97] 19-2-1687 -- attestatie

Jan Claesse (tekent Jan Claesz) en Pieter Hendricxe Meulenaer (tekent Pieter Henderickse), beyde wonende in Berghambacht, van competente ouderdom, verklaren ter requisitie van Dirck Cornelisz Keesjebreuer dat sij op 12-3-1686 onder andere persoonen sijn geweest ten huuse van den schout van Berchambacht ende alsdoen gehoort en gesien hebben dat mr. Pieter Welle, mede wonende in Berghambacht, sonder eenige de minste redenen den requirant heeft aengevallen en tegen denselve

onder andere vuyle lasteringen en scheltwoorden seyde, dat hij was en dieff en dat hij aennam binnen 14 dagen 't selve suffisantelijk te sullen bewijsen, alsmede alle 'tgeene Aert Louwen hem van dieverije hadde verweten dat 't selve waer en waerachtigh was ende dat hij 't selve ook aennam te bewijsen ende dat hij, mr. Welle, daervan de schriften in sijn sak hadde en dat hij 't proces 't welk de requirant in cas van injurie tegens 't gemelte Aert Louwen hadde aengeleyt, denselven Aert Louwen soude affhouden ende alle 'tgeene dienaengaende was geseyt voor den regter soude waermaken en dat hij om 100 gulden wilde wedden dat hij 't selve binnen de voors. 14 dagen soude doen. Getuigen: de heer Cornelis van der Grijp, notaris tot Dordregt, en Jan Joosten (tekent Jan Joosten boode), geregtsbode van Berghambacht.

[Bergambacht molenaar Dodrecht]

[98] 5-3-1687 -- volmacht

Jannitje Colders, huysvrouwe van sr. Jacobus Dolé, wonende tot Amersfoort, als procuratie hebbende van selven haren man op 15-2-1687 voor notaris Bartholomees Hagen binnen Amersfoort gepasseert, inhoudende de clauseule van substitutie tam ad negotia tam ad lites en verclaerde uyt dien hoofde te machtigen de heer Jacobus van Wijngaerden, schepen deser stede, en Jacob Brunten, burger alhier, omme publycq off onder de hant te mogen vercoopen soodanige vaste goederen als de comparante en haer man hier ter stede sijn hebbende (...) en om in haer name te doen 'tgunt tot de voors. vercoopinge opdragte en gevolge van dien eenigsints sal vereysschen (...). Getuigen: mons. Lucas Asschenberg en Barnardus van den Burgh, wonende alhier.

[Wijngaarden]

[99] 8-3-1687 -- volmacht

Sr. Abraham de Schepper, soone van Gillis de Schepper, wonende alhier, soo voor hemselven als hem sterk makende voor sijne twee susters Tanneken en Maria de Schepper, mede erfgenamen van Tanneken de Schepper, sijn moeye zaliger, gewoont hebbende en overleden in Vlaenderen, verclaert te machtigen Daniel de Schepper,

sijn neeff, wonende tot Sottegem, omme te innen soodanige contingente portie als hem benefens sijn voors. susters in de nalatenschap van gemelte Tanneken de Schepper competeert, ook om te eysschen behoorlijcke staet en inventaris van de boedel en nalatenschap van voornoemde Tanneken de Scheper (...). Getuigen: Andries Cornelisse Kersbergen en Johannes de Bruyn, wonende alhier.

[Vlaanderen Zottegem]

[100] 15-3-1687 -- volmacht

Dirk Cornelisse Keesjebreur, wonende in Berghambacht, machtigt de heer Leonard Hoogstad, procureur voor de ed. mog. heeren gecommiteerden raden van de Staten van Holland en Westvrieslant, speciaal in soodanige sake als hij als gedaegde in cas van reformatie genootsaekt is te sustineren op en jegens Aert Louwen c.s., pagters van de impost van 't bestiael over de van Berghambacht van de laest geëxpireerde termijn, impetrant in 't vsz, cas. Getuigen: Simon Swanevelt en Willem van der Putten, wonende alhier.

[Bergambacht belastingen]

[101] 17-3-1687 -- volmacht

De heer Jacobus van Wijngaerden, Teunis van Kempen, Lucas Asschenbergh en Gijsbert de Vries, diaconen van de gereformeerde kercke alhier, machtigen sr. Adriaen Snellius Langereys, coopman tot Amsterdam, omme van de heeren bewinthebbereren van de Oostindische Compaignie tot Amsterdam wegens de camer van Enckhuysen te innen alle 'tgunt de voors. diaconie competeert uyt cragte van de transport van een actie van 1000 gulden capitaal bij de erfgenamen van Maghdaleena Nuyts, weduwe van Davit Nuyts op 5-4-1644 (op het transportboek van de voors. Camer van Enckhuysen geteyckent nr. E.A. fol. 248) ten behoeve van de voors. diaconie gepasseert, sooveel penningen off recipissen van dien als sedert de laeste ontfangh de gemelte diaconye ten goede is hebbende, quitantie van sijnen ontfangh te passeren (...). Getuigen: Johannes de Meyer en Willem van der Putten, wonende alhier.

[Wijngaerden diakenen Enkhuizen VOC]

[102] 2-4-1687 -- volmacht

Arien Zandersse, wonende in de baronye van Langerak, machtigt Willemtje Pieters, desselfs huysvrouwe, omme te compareren voor de heeren commissarissen van huwelijcxen saken der stad Amsterdam en aldaer in sijn naem te consenteren en ook soo 't nood sij te versoecken dat sijn meerderjarige soon Jan Ariensze in ondertrouw magh werden aengenomen met Barber Jans Vermeule, jonge dogter, mede wonende aldaer, en dat vervolgens sijnen soon niet alleen werde verleent de gewoone huwelijcxen proclamatiën, maer ook dat het huwelijck magh werden gsolemniseert en voltrocken in conformite van de politieke ordonnantie hiet te lande geobserveert werdende (...). Getuigen: Dinghman Teunisse den Uyl en Cornelis de Groot (tekent Cornelis Cornelissen de Groot), wonende in Gravelant.

[Graafland huwelijck]

[103] 3-4-1687 -- attestatie

Marrichjen Gerrits Stuyen, weduwe van Jan Pietersz Corevaer, wonende in Gravelant, verclaert ter requisitie van de heer Johan Snoek, borgermeester der stede Nieupoort, en Johan Schoonenberg dat geduyrende haeren boedel en goederen onder curateele is geweest, sij met niemant eenigh contract van huylre nopende 't gebruyck van de hofstede of landerijen gelegen in Gravelant, waerop sij noch is woonende, heeft aengegaen, veel min dat sij 'tselve met de requirantten soude hebben gedaen, ja selfs dat bij haer noyt geen de minste gedachten sijn geweest om met de requirantten eenigh contract van huylre nopende 't gebruyck van de voors. hofstede en landerijen aen te gaen ofte oyt gelden off penningen ter dier sake aen de requirantten te hebben betaelt off toegeseyt. Gedaen te Nieupoort ter presentie van de heer Arnout Cocqius en Barent Verlek, penningmeester van de Crimpenerwaert.

[Graafland Nieupoort Schonenberg Krimpenerwaard]

[104] 4-4-1687 -- relaas van aanzegging

Naerdemael de heer Willem van Zijl, secretaris der stede Nieupoort, sigh qualificerende te sijn curator over den boedel en goederen van Marritje Stuyen, wedue van

Jan Pieterse Corevaer, ons Johan Snoek en Johan Schoonenberg heeft doen insinueren ten eynde wij souden hebben te presteren de coop van soodanige huysinge, hofstede en landerijen als wij met voorgaende kennis van de gemeene crediteuren van Merritje Stuyen van deselve Merritje Stuyen souden hebben gecocht en dat voor sodanige somme als den insinuant bij deselve insinuatie naer sijn fantasie heeft ter nedergestelt (...), waerop wij bij desen verclaren dat ofwel aen onse sijde met goet fundament soude cunnen werden gesustineert in de handelingen bij de voorschreven insinuatie gemelt, jegenwoordig niet gehouden te sijn, soe sijn wij egter om gevoughe wille, alhoewel ongehouden tevreden de voorschreven handeling van coop aen onse sijde alsnog te presteren mits de constituent binnen de tijt van 8 dagen aen ons overlevere soodanige bescheyden, waerbij suffisantelijck can blijcken dat de personen bij de voorschreven insinuatie gemelt ten tijde van de vercopinge gequalificeert sijn geweest en nog sijn omme de voornoemde hofstede en landerijen te cunnen vercoopen en met volcomen securiteyt van ons te transporteren en dat deselve hofstede en landerijen ook sullen opleveren soodanig geconditioneert als dselve ten tijde van de voors. vercopinge sijn geweest (...), soo sal derhalve de eerste notaris ten desen versogt sijn met behoorlijcke adsistentie laten vinden bij den persoon of ter woonstede van de voorschreven secretaris Van Zijl en voorts uyt onse name verclaren dat wij onder refusie en naer gedane vergoedinge van alle costen (...), bij ons soowel ter oorsake van de voorschreven deterioratie 't leedigh leggen van de coopenningen als andersints alreede gehad of geleden, alsnogh tevreden sijn de voorschreven coop te presteren en te betalen soo veel coopenningen als volgens de coopcedulle sal blijcken bedongen te sijn, van welke coopcedulle gij, notaris, ook behoorlijck copie sult versoecken (...), dat wij ook bij desen verclaren niet verder in eenig contract van coop geobligeert te willen sijn, gemerkt niemant aen den contract gebonden is 't welck partije eerst comt te contraveniëren en breecken, maer dat wij in sulcke gevalle genootsaekt sullen sijn onse actie van schade

ter sake voorschreven te institueren (...). Ten dage boven genoemt heb ik, Hugo Pijlle, openbaer notaris bij den Hove van Hollant geadmitteert, tot Schoonhoven residerende, mij beneffens Arien Pietersse en Cornelis Decker, wonende in de Nieupoort, als getuygen, mij gevonden bij de persoon van de secretaris Van Zijl en aen denselven de voorenstaende insinuatie, versook en protest naer sijn forme en inhouden gedaen, waerop de voornoemde secretaris van Zijl mij notaris tot antwoord gaff: "k sal met de crediteuren nopende 't geïnsinueerde spreekken". Actum in Nieupoort in dage voorschreven.

[Nieuwpoort Schonenberg]

[105] 22-4-1687 -- relaas van aanzegging

Alsoo mij ondergeschreven Diederik Ambueren, schout tot Lexmont, als last en procuratie hebbende van Reyer Ariensse Valk, hypothecaire crediteur van Marritje Stuye, weduwe van Jan Pietersse Corevaer, in ervaringe is gecomen dat de heer Willem van Zijl, secretaris van Nieupoort, seggende te sijn aengestelde curateur over den boedel en goederen van voors. Marritje Stuye, bij affixie van biljetten heeft bekent gemaekt dat hij in sijne opgemelte qualiteite van meninge is op 23-4-1687 in 't openbaer ten overstaen van de heer officier en die van de gerechte van Gravelant te vercoopen sekere hofstede met 19 morgen lants, staende en gelegen in Gravelant vsz., specterende tot den boedel van voors. Marritje Stuye, dan nogtans de voors. hofstede en landerijen al eenige jaren geleden door de meer gemelte Marritje Stuye met voorkennis van derselver gemeene crediteuren is vercoft aen de heer Johan Snoek, burgemeester van Nieupoort, en Johan Schoonenberg voor een somme van 4500 gulden, tot voltreckinge van welck contract niet anders resteert als transport te doen en coopenningen te ontfangen, derhalve sal de eerste notaris ten desen versogt uyt mijnen naem sig beneffens twee getuygen laten vinden bij de persoon of ter woonstede van gemelte secretaris Van Zijl en denselven niet alleen alle 'tgeene voors. is insinueren, maer ook tegens denselven wel expresselijck protesteren van alle costen, schaden en intresse bij mij door de directie en administratie van (t) geïnsinueerde alreede

gehad en geleden en, in cas de voors. hofstede en landerijen andermael werden vercocht, nog verder te hebben doen en lijden omme 't selve bij de insinuant in sijne qualiteyt te werden geïnstitueert dan en soo hij sal goetvinden te behooren; levert copie. Den 23-4-1687 hebbe ik, Hugo Pijlle, openbaer notaris bij den Hove van Hollant geadmittert, residerende te Schonhoven, ter presentie van Maerten Cornelisz en Cornelis den Decker, wonende in de Nieupoort, als getuygen, mij gevonden bij de persoon van de secretaris Van Zijl en aen denselven de voorenstaende insinuatie en protestatie naer sijn forme en inhouden gedaen alsmede copie geleverd, die mij tot antwoord gaff: "seg dat ik et ontfangen heb".

[Nieuwpoort Schonenberg Lexmond Korevaar]

[106] 24-4-1687 -- volmacht

Hermanus van der Putte, Jan Schouten, Dirk Swart en Claes Hoek, impostmeesters van 't sout voor soo veel de koehouders aengaet, 't hoorngelt, paerdegelt en boter, alle over de stede Oudewater en 't resort van dien van de loopende termijn, dewelcke machtigden Johan Maes, procureur, postulerende voor den gerechte van Oudewater vsz., om uyt hun name waer te nemen (...) alle soodanige saken en processen als sijlieden genootsaekt sijn over begane fraude en contraventie voor schepenen van Oudewater te institueren (...). Gedaen binnen Schoonhoven. Getuigen: Hendrik Hoek en Barnardus van den Burgh, wonende alhier.

[zout belastingen]

[107] 16-4-1687 -- volmacht

Dirk de Krijter, coopman tot Doesburgh, machtigt Arien Pleunen van Abeel, burger alhier, omme wegens hem te innen (...) van Cornelis Jansse van Willigen, wagemaker alhier, soodanige somme van 68 gulden als hem van denselven over leverantie van speecken, velligen als anders competeert, waervan de bescheyden den geconstitueerde ter hand gestelt sullen werden, quitantie van sijnen ontvangen te passeren (...). Getuigen: Harmen ter Beeck en Jan Wilbringh, wonende tot Doesburgh.

[wagenmaker Doesburg koopman]

[108] 24-4-1687 -- toestemming huwelijk

Pieter Jasperse Schoonhoven en Sara de Bruyn, egtelieden wonende alhier, moeder en behoutvader respievelijk over Wilhelmus de Bruyn, verclaerden te consenteren, dat denselven De Bruyn in ondertrouw magh werden aengenomen met Catharina Watelaers, jongedogter van Amsterveen, versoeckende mitsdesen dat de heeren commissarissen van de huwelijcxen saken binnen de stad Amsterdam off anders den predicant van Amsterveen de voors. haren soon gelieve te verleenen de gewoonlijcke huwelijcxen proclamatiën en vervolgens dat het huwelijk tussen denselven en de voorsz. Catharina Watelaers magh werden gesolemniseert en voltrocken in conformite van de politycque ordonnantie hier te lande in observantie sijnde (...) tot voltreckinge van 't voors. huwelijk eenigsints vereyst sal werden (...). Getuigen: Robbert Heerens en Hendrik van der Plaet, wonende alhier.

[Amstelveen]

[109] 24-4-1687 -- testament

Grietje Philips de Wijmer, laest weduwe van Dirk Jansse, wonende in 't Vrouwenhuys binnen dese stad, dewelcke naer revocatie van alle regtens en andere actens van uytterste wille bij haer voor date deses eenigsints gemaect, verclaerde van haere tijdelijcke goederen testamentairlijck te disponeren. Zij nomineert tot hare eenige en universele erfgenamen in alle hare naer te laten goederen haren broeder Philp Philpze de Wijmer voor 1/4 part, mitsgaders Philips, Dirk en Arien Pieterse de Wijmer, kinderen van haer broeder Pieter Philpze de Wijmer, yder voor gelijcke 1/4 part en bij voorafflijvicheyt van één van hen diens descendentes bij representatie. Getuigen: Barnardus van den Burgh en Hendrik Hoek, wonende alhier.

[vrouwenhuis]

[110] 6-5-1687 -- borgtocht

Claes Verhoogh, geswooren van Berghambacht, verclaerde sigselven te stellen cautionaris voor de restitutie van de inhoude van soodanige conditie als Willem Cornelisse in qualiteyte als voogt over 't nagelate minderjarige kind van Pieter Tonisse op den

10-12-1686 voor de gerechte van Berchambacht ten laste van Cornelis Willemse Bek heeft geobtimeert, waervan geappelleert sijnde op den 2-5-1686 bij den Hove van Hollant de clause van inhibitie bij prve is affgedaen. Getuigen: Barnardus van den Burgh en Hendrik Hoek, wonende alhier. *[Bergambacht]*

[111] 6-5-1687 -- volmacht

Juffrouw Lidia Ouwerkerk, weduwe en boedelhoutster van d'heer Nicolaes Juynbol, in sijn leven borgermeester deser stede, machtigt Johan Maes, notaris en procureur tot Oudewater, omme voor den gerechte van Benschop te vervolgen en waer te nemen soodanige sake en proces als sij als erfgenaem van Arien Eeuwoutse van de Vlist, haren vader zaliger, genootsaekt is te institueren op en jegens Gerrit Jan Leenen, soon en voor 1/7 erfgenaem van Jan Leendertse, gewoont hebbende en overleden in Polsbroek (...). Get. Barnardus van der Burgh en Hendrik Hoek, wonende alhier. *[Ouderkerk]*

[112] 16-5-1687 -- relaas van aanzegging

Den eersten notaris ten desen versogt sal hem ten versoecke van Anthony van Beaumont als bij d'heeren schepenen der stad Amsterdam gesurrogeerde vooght over de minderjarige kinderen van Cornelis Wilmerdonc en in die qualite mede erfgenamen onder benefitie van de inventaris van voors. Cornelis alsmede van Anthony Wilmerdonc en wijders als last en procuratie hebbende van de verdere mede erfgenamen, onder benifitie van de inventaris van voornoemde Anthony Wilmerdonc, hem laten vinden bij de persoon of ter woonstede van Abraham Jansse Hillensberg, burger tot Schoonhoven, en denselven insinueren dat hij naer 't verloop van drie maenden aen mij in qualiteit voors. sal hebben op te leggen en af te lossen soodanige schultbrief van 300 gulden capitaal met den verlopen interesse van dien jegens 4 gulden ten hondert jaerlijcx als den gemelten Hillensbergh op den 2-5-1672 voor schepenen van de stad Schoonhoven ten behoeve van Anthony en Cornelis Wilmerdonk onder speciaal verband van sijne huysinge en erve, staende en

gelegen in de Koestraet binnen deselve stad heeft verleden. Op huyden 16-5-1687 hebbe ik, Hugo Pijlle, openbaer notaris bij den Hove van Hollant geadmitteert, residerende binnen Schoonhoven, ter presentie van mons. Lucas Asschenbergh en Hendrik Hoek, wonende alhier als getuygen, mij gevonden bij den persoon van Abraham Jansse Hillensbergh en denselven de voorenstaende insinuatie voorgelesen, waerop denselven in presentie van de voors. getuygen mij tot antwoord gaff: "t is buytens tijds, ik wil wel wat accorderen". *[Koestraat]*

[113] 22-5-1687 -- volmacht

Elisabeth van Benschop, wonende alhier, machtigt d'heer Hiob Houttuyn, procureur voor den Hove van Hollant, omme voor denselve hove tot den uyteynde te vervolgen en defenderen soodanige saeke en proces als sij genootsaekt is te institueren op en jegens Pieter van Asperen, schout van Leckerlant, tot dien eynde alle vereyste soo substantiele als incidentele termijnen in regten te observeren en voorts generalijck alles anders te doen 'tgunt nopende de voors. saeke eenigsints sal werden gerequireert. Getuigen: mons. Lucas Asschenbergh en Hendrik Hoek, wonende alhier. *[Lekkerland]*

[114] 28-5-1687 -- attestatie

Dirk Versteegh, president, Cornelis van Peursum en Jacob van Wijngaerden, schepenen deser stede, verclaerden ter requisitie van mons. Johannes de Jongh, wonende alhier, dat denselven eenige jaren hier ter stede heft gewoond en nog wonende is en dat geduyrende denselven tijd de requirant in sijn handel en ommegangh sijn in ales soodanigh heeft gecompoteert en aengestelt als een eerlijck persoon toestaet en behoort te doen, van welk goet comportedement, alsmede van sijn requirants moderaet humeur de deposanten verclaerden ten vollen overtuygt en verseeckert te sijn. Getuigen: Adrianus Brouwer, mede schepen deser stede, en Christoffel Corff, wonende alhier.

[115] 6-6-1687 -- volmacht

Abigaël Jaspers, weduwe van Jan Cornelisse

van Schoonhoven, wonende alhier, machtigt d'heer Abraham Selkart van Wouw, procureur voor den Hove van Hollant, specialijck in sodanige sake en proces als sij als impetrante in cas d'appel genootsaekt is te sustineren op en jegens d'heere mr. Cornelis van Stralen, bailljuw der voors. stede, en den landen van Beloys. Getuigen: Hendrik Hoek en Bernardus van der Burgh, wonende alhier.

[Blois]

[116] 6-6-1687 -- volmacht

Lubbert Teunisse Liesvelt, wonende alhier, machtigt d'heer Abraham Selkart van Wouw, procureur voor den Hove van Hollant, specialijck in soodanige saeke en proces als hij als impetrant in cas d'appel genootsaekt is te sustineren op en jegens d'heere mr. Cornelis Cornelisz van Stralen, bailljuw der voors. stede en den landen van Beloys. Getuigen: Hendrik Hoek en Bernardus van der Burgh, wonende alhier.

[Blois]

[117] 7-6-1687 -- schuldbekentenis

Jacob Willemse (merk drietand), wonende in Berchambaght, bekende voor hem, sijnen erven en nacomelingen wel en deugdelijck schuldigh te wesen aen Cornelis Louwen, mede wonende in Berchambaght d'somme van 400 Carolusgulden, spruytende ter sake van deugdelijcke geleende en aengetelde penningen bij de comparant al wel en ten volle ontvangen, doende mitsdien affstant van de uytvlucht van onaengetelde gelde, belovende van de voors. somme intresse te betalen tegens 4 gulden van 't hondert in 't jaer ingangh nemende op heden date deses, sulcx op den 8-6-1688 het eerste jaer intresse in crachten deses verscheenen sal sijn en soo voorts van jare tot jare verschijnen sal geduyrende tot de volle aflossinge toe. Compareerde mede Aaghje Pieters (tekent eechgen Pieters), weduwe van Jacob Goossense, mede wonende in Berchambacht, dewelcke verclaerde haerselven te stellen borge. Getuigen: Lucas Aschenbergh en Cornelis van der Putte, wonende alhier.

[Bergambacht]

[118] 9-6-1687 -- attestatie

Aaghge Cornelis, geswoore vroetvrouwe

binnen dese stede, Willemijntje Aerts, huysvrouwe van Cornelis de Metselair en Geertje Gerrits, huysvrouwe van Poulus Leendertsse Duys, beyde wonende tot Lopik, dewelcke ter requisitie van Lijsbet van Benschop, jegenwoordig woonachtig binnen dese stede, verclaerden getuycht te hebben, dat sij deposanten als vroedvrouw en gebuyren respectievelijk in de maent maert deses jaers sijn versogt geweest omme de requirante in haer barensnood te adsisteren, dat de eerste deposante als vroetvrouwe, alvorens de requirante in haer uytterste behulpsaem te sijn, heeft affgevraecht wie vader van 't kind was, waervan requirante hoopte te verlossen, dat vervolgens deselve daerop tegens de eerste deposante in 't bijwesen van de deposanten gesamentlijck solemneel heeft veclaerd dat niemant anders vader van 't kind was, waervan sij alsdoen stonde te verlossen, als de persoon van Pieter van Asperen, schout van Leckerlant, sonder dat sij, requirante, met yemant anders eenige vleeschelijcke conversatie hade gehat, waerop deselve corten tijd daerna van een jonge soon is verlost, gevende voor redenen van wetenschap bij alle 'tgeene voors. is present geweest te sijn. Getuigen: Hendrik Hoek en Barnardus van der Burgh, wonende alhier.

[vroedvrouw Lekkerland]

[119] 13-6-1687 -- volmacht

Juffrouw Maria van Cats, weduwe van sr. Cornelis van der Burgh, wonende alhier, machtigt Leonard Hooghstad, procureur voor de gecommiteerde raden van de Staten van Hollant en Westvrieslant, omme tot den uyteynde te vervolgen (...) soodanige sake en proces als sij als gedaechde in cas van reformatie genootsaekt is te sustineren op en jegens Nicolaes Hoek, pachter van de impost op de wijnen over de voors. stede, impetrant in 't voors. cas. Getuigen: mr. Jan van Munnikhoff substituut secretaris van Ammerstol, en Dego Schot, wonende alhier.

[120] 18-6-1687 -- schuldbekentenis

Hendrik Leendertse Sliedrecht, wonende onder Seventer, verclaert voor hem en sijne nacomelingen schuldigh te wesen aen de heer Ysaacus Lieselius, predicant tot Glimmen in

de lande van Valckenburgh, de somme van 1000 Carolusgulden, spruytende uyt crachte van een obligatie bij de comparant onder sijn hant op 20-8-1682 ten behoeve van voornoemde heer Lieselius verleden, die met het passeren deses gehouden werd voor gecasseert en de resterende 500 gulden over geleende en aengetelde penningen bij de comparant neffens 't passeren deses ontfangen, doende mitsdien affstant van de uytvlucht van onaengetelde gelde, belovende intresse te betalen tegens 3 gulden 5 stuivers van 't hondert in 't jaer, ingaende op heden, verbindende voor de voldoeninge van 'tgeene voors. staet sijn persoon en alle sijne goederen. Getuigen: Andries de Gorder en Hendrick Scheurleer, wonende alhier.

[Zevender Valkenburg predikant]

[121] 19-6-1687 -- attestatie

Jan Joosten Claer, wonende tot Nieuupoort, verclaerde ter requisitie van de heer Joost Schiltman, schout tot Ouderkerck, dat hij op donderdagh voor Paessen jongstleden den 27en maart deses jaers des morgens is geweest op 't dorp van Ouderkerck voors. op den hoek van de Kerkstraet, alwaer woonachtig is Pieter Outter, ten welcken huuse hij heeft gevonden den boer op 't schoor en eenen Abraham, die ten tijde, soo hij heeft verstaen, beyde heemraden van 't voors. dorp van Ouderkerck waren, als wanneer hij heeft gehoord en gesien dat de gemelte heemraden in presentie van seecker barbier mede op 't voors. dorp woonachtig op de aldervilainste manier tegens den anderen en sulcx gesamentlijck over en weder over seyden dat den requirant een schelm en dieff was en 't selve diverse malen met verachtinge van de requirant repeterende, gevende voor redenen van wetenschap bij alle 't gene voors. is present geweest te sijn, bereid dit met eede te stercken. Getuigen: Bartholomeus Beenhacker en Bartholomeus Cluyt, wonende alhier.

[Nieuwpoort Ouderkerk Kerkstraet]

[122] 19-6-1687 -- attestatie

Bartholomeus Cluyt, deurwaerder van de gemeene middelen, wonende alhier, verclaerde ter requisitie van de heer Joost Schiltman, schout tot Ouderkerck, dat hij op

sondagh den 27en april deses jaers is geweest tot Ouderkerck vsz., ten huuse van Dirk Rutte, herbergier aldaer, en in selven tijde in 't geselschap van verscheyde persoonen te hebben gehoord en gesien, dat gemelte Dirk Rutten onder andere lasterlijcke scheltwoorden seyde, dat de requirant een schelm en dieff was en 't selve met groote vilaine diverse malen herhalende, gevende voor redenen van wetenschap bij alle 'tgeene voors. is present te sijn geweest. Getuigen: Bartholomeus Beenhacker, wonende alhier, en Jan Joosten, wonende in de Nieuupoort. (Hij tekent: Jan Joosten Klaer.)

[Nieuwpoort Ouderkerk]

[123] 26-6-1687 -- testament

De naergenoemde comparant verclaert in de 200e penning beneden de 4000 gulden gequotiseert te sijn. Agatha Bullik, jongedochter, wonende alhier, verclaert te revoceren alle testamenten, codicillen en ander actens van uytterste wille bij haer voor date deses eenigsints verleden en bij desen opnieuw disponerende verclaert tot hare eenige en universele erfgenamen te nomineren hare moeder Sophia van Dongen in alle de goederen, roerende en onroerende, met in- en uyt schulden, onder conditie dat nae 't overlijden van hare moeder uyt haer erffnisse bij forme van legaet sal moeten werden uytgekeert aen haer nigte Eva Bullik, dochter van haer oom Arnold Bullik, een obligatie van 550 gulden capitaal, staende ten laste van het gemeenlant van Hollant en Westvrieslant ten comptoire van Gouda, en bij vooraffsterven van voors. Eva Bullik sonder kinderen nae te laten aen haer nighten Agatha en Cornelia Bullik en bij vooroverlijden van beyden sonder affcomelinghen aen de gesamentlijcke kinderen van hare neve Godefridus Bullik. Ende in gevalle haer moeder voor haer mogte comen te overlijden, verclaerde sij in dat cas tot hare erfgenamen in haer geheele nalatenschap te noemen en aen te stellen hare naeste vrinden van 's vaderszijde, die haer ab intestato soude moeten succederen voor de eene helfte, item Mondelina van Dongen, dochter van Claes van Dongen, hare nigte of bij haer voorafflijcheyt derselver kinderen bij representatie voor 1/4 part en laestelijk in 't

resterende 1/4 part de twee kinderen van Antonetta van Dongen, hare nigte zaliger, bij haer verwekt bij Johannes Oosterbaen, dogh onder dese stipulatie, dat ingevalle de twee kinderen van Antonetta van Dongen minderjarig en ongetrouwt mogte comen te overlijden, dat dan alle tgeene deselve uyt crachte deses sullen comen te erven op te voors. Mondelina van Dongen of bij hare vooroverlijden aen derselver kinderen bij representatie (zal vererven). Is wijders haer begeerte, ingevalle hare moeder voor haer mogte comen te overlijden en dat de personen hiervoiren geïnstitueert haer erfgenamen mogte comen te werden, dat dan 't legaet van 550 gulden, hiervoiren aen Eva Bullik en bij haer vooroverlijden aen derselver susters gemaect, sal moeten werden uytgekeert binnen zes weecken na haer overlijden. Secluderende haer boedel en van de voogdije over hare minderjarige erfgenamen de heren burgemeesters en weesmeesters off weescamer deser stede en van alle andere steden en plaetsen alwaer haer sterfhuys anders soude mogen comen te vallen, stellende vervolgens tot voogden over deselve minderjarige en tot administrateurs over de goederen, die de kinderen van voors. Antonetta van Dongen in crachte deses soude mogen opcomen, de voors. Godefridus Bullik, haren neve, en Abraham Buys. Getuigen: Johannes Jacobsz van Emmenes en Cornelis van Emmenes, wonende alhier.

[124] 11-7-1687 -- attestatie

Tijs Lambertsz en Fredrik Ariensz, beyde wonende in Berchambagt ende van competente ouderdom, verclaren ter requisitie van Dirk Cornelisse Keesjebreur, eerst Fredrik Ariensz, dat hij op 1-11-1685 is geweest binnen de stad Schoonhoven en aldaer te hebben gesien dat de requirant des namiddags binnen deselve stad op desselfs wagen heeft geladen een geslagen varcken off twee sijden spek van Dirk de Rademaker, binnen deselve stad in sijn leven gewoond hebbende, dat hij voorts met de requirant is comen rijden van Berghambagt, latende de requirant desselfs wagen met het opgeladen varcke staen op den vier(?)sprant, sijnde eenige roeden van het dorp van Berghambagt en des requirants huysinge, blijvende hij,

deposant, ondertusschen bij deselve wagen, gaende de requirant inmiddels na 't voors. dorp omme aldaer aen den pachter off desselfs collecteur aen te geven dat hij, requirant, 't voors. varcke soude inslaen, voegende de requirant daerbij, dat hij, deposant, soude wachten, want hij weder quam. Voorts verclaerden de deposanten gesamentlijck dat de requirant eenige tijd naderhant met 't ondergaen van de son off ongevaerlijck 's avonts omtrent vijf uyren thuis comende tegens de deposanten seyde, dat hij op 't dorp bij de pachter of collecteur van het bestiael aldaer hadde geweest omme 't voors. varcken aen te geven en dat hij, alsoo de collecteur off desseelfs huysvrouwe weygerigh was geweest omme biljet te geven, 't selve hadde aengegeven bij schout en gerechten ende haer versogt dat sij daarvan kennis wilde dragen, waerop de requirant aenstonts in presentie van de deposanten 't voors. varcken off twee sijden speck in desselfs huysinge heeft geslagen en aenstonts gesout, dat omtrent 1 1/2 uyr naderhant off bij gissinge 's avonts tussen 6 en 7 uyren als wanneer de sijden spek weynigh tijts gesout waren, ten huysen van de requirant is ingecomen Aert Louwen, alsdoen pachter van 't beestiael over 't voors. dorp, neffens de bode en Davit Welle, deurwaerder, versoeckende gemelte Aert Louwen omme 't ingeslagen spek eens te sien, waerop de requirant licht latende halen, denselven Aert Louwen bij 't voors. spek heeft gebracht en hem 't selve laten sien, als wanneer Aert Louwen seyde dat hij 't vercken geerne wilde meenemen onder voorgeven dat de requirant geen biljet van desselfs collecten hadde, waerop de requirant antwoorde: "dat weet ik wel, den collecteur off desselfs huysvrouwe woud er mij geen geven en daerom heb ik et bij schout en gerechten aengelevert", latende met eenen den pachter sien het biljet van afschrijvens van den pachter van 't beestiael over Schoonhoven, waerop Aert Louwen seyde: "ik en achte schout en gerechte nog 't biljet van afschrijvens niet". Getuigen: Joost Cornelisse en Willem Cornelisse den Hoet, mede wonende aldaer.

[Bergambacht bestiael]

[125] 30-7-1687 -- attestatie

De heer Johan Snoek, burgemeester der stede Nieupoort, en Neeltje Pieters, huysvrouw van mr. Quirijn Kurpershoek, verclaerden ter requisitie van Teunis Muylwijck, burger en coopman binnen deselve stede, dat sij, deposanten, in de maent february deses jaers uyt de mond van Barent Hendricxe, geregtsbode en collecteur van de impost op de waegh over de stede Nieupoort, hebben gehoord dat hij aen de requirant eenige ongefulde gedrukte biljetten wegens den impost van de waegh hadde gegeven omme deselve bij den requirant selfs te werden ingevult. Getuigen: Dirk van Harten en Arien Pietersse, wonende aldaer.
[Nieuwpoort koopman waag]

[126] 12-8-1687 -- huwelijksvoorwaarden

Pieter Haelbos, meerderjarig jonghman wonende alhier, ter eenre, en Johanna de Bont, weduwe van mr. Johannes Hoffkens, geadsisteerd met sr. Abraham van der Putte ter andere sijde, verclaerden dat tussen hun met adsistentie alsvoren gesloten was een toecomend huwelijk en eghtbedgenootschap en dat sijlieden met malcanderen sijn overeengecomen, dat de toecomende eghtgenooten elcx aen hunne sijde tot subsidie van hun voorgenomen huwelijk sullen inbrengen alle hunne goederen, bestaende de goederen van de bruydegom alleen in desselfs cleederen van linne en wolle tot desselfs lijve behoorende en de goederen van de bruyd bestaende insgelijcx in hare cleederen tot desselfs lijff behoorende benefens nog eenige weynige meubelen, huysraet, niet weerdich alhier te specificeren, sulcx dat in desen geene de minste gemeenschap van goederen tussen de conthorale sal wesen, wijders dat alle winsten en verliesen staende de toecomende huwelijk te vallen in 't geheel sullen comen ten voordeele en nadeele van de bruydegom, mits dat uyt de dagelijcx winsten de gemeene huyshoudinge sal moeten werden gemainteneert, verbindende de conthorale voor de naercominge van 'tgeene voors. staet hunne respieve persoonen en goederen. Getuigen: Juriaen Lommers en Matheus van den Cappelle, wonende alhier.
[Capelle]

[127] 13-8-1687 -- volmacht

Ds. Cornelius Vergeer, bedienaer des goddelijcken woorts alhier, machtigt Hendrik van Monnons, secretaris van Jaersvelt, omme uyt sijn name en van sijnentwegen te innen, vorderen en ontfangen van Aert Fredericxe Swanenburgh, wonende op 't Snel buyten de stad Woerden, soodanigen somme van penningen als denselven over lantpacht van sekere hoffstede en landerijen aen de constituant ten achteren is, tot dien eynde alle mogelijke devoiren aen te wenden, quitantie van sijnen ontfang te passereren en voor alle naermaninge te caveren (...). Getuigen: Adriaen Cort en Hermen Claesse van Hilsbergen, wonende alhier.
[predikant Jaarsveld]

[128] 26-8-1687 -- uitkoop

De heer Willem Bortwesel, gewesen weduwnaar van Sara Teunis de Corder, ter eenre, en Maria en Lijntje Bort, meerderjarige nagelaten kinderen van voornoemde Sara Teunis bij den eersten comparant verwekt, ter andere sijde, in desen geadsisteerd met mij notaris voor soo veel 't nood soude mogen sijn, verclaerden gesamentlijck, nadat de comparanten ter andere sijde bekenden van de staet en gelegentheyt van de boedel van haer moeder zaliger door de eerste comparant ten volle te sijn onderricht en hunlieden daarvan volcomen opening is gedaen, metten anderen geprocedeert te sijn nopende 'tgeene voors. is, tot een finalen uytcoop in manieren navolgende, te weten dat de eerste comparant boven de alimentatie en opvoedinge bij hem 'tsedert 't overlijden van Sara de Corder tot haren mondigen dage gedaen, nog daerenboven aen deselve op mey 1688 sal betalen tesamen eens de somme van 80 Carolusgulden, waarmede de comparanten ter andere sijde bekennen van haer grootmoeders van 's moedersijde erffnisse ten vollen voldaan te sijn, welk bij den eersten comparant ook tot alimentatie van de comparanten ter andere sijde is verstrekt tot naercominge van 'tgeene voors. staet, verbindende de comparanten gesamentlijck hunne respectieve persoonen en goederen. Getuigen: Hendrik van Rees, raet en vroetschap alhier, en Gerrit Cornelisse Keyser, wonende alhier.

[129] 27-8-1687 -- attestatie

Johannes de Bruyn, gewesen pachter en collecteur van 't bestiael over dese stad van de termijn ingegaen den 1-4-1685, en Jan Joosten, gerechtsbode van Berchambacht, beyde van competente ouderdom, verclaerden ter requisitie van Dirk Cornelisse Keesjebreuer, mede woonachtig in Berchambacht, eerst voornoemde De Bruyn, dat op 3-8-1685 t'sijnen comptoire door Dirk den Ramaker, in sijn leven gewoond hebbende hier ter steede, is aengebracht een varcke, waervan denselven de impost van 't bestiael in conformite van de ordonnantie ten behoeve van 't gemeenlant ten vole heeft betaelt en daarvan behoorlijk biljet becomen, dat tenselven dage door den requirant ten comptoire van hem, depositant, ook is gehaelt een biljet van afschrijvinge van een geslage varcke, dat den requirant ten selven dage binnen dese stede van de voorschreven Dirk den Ramaker hade gecocht, voorts dat hij, depositant, eenige tijt naderhant bij resumptie van desselvs collectboek heeft bevonden dat de aenteyckinge van de aenbrenghe bij Dirck den Ramaker van 't voors. varcke gedaen met de pen in 't voorschreven collectboek doorgehaelt omme 'tselve eenigsints te verduyteren sonder dat hij, depositant, wet bij wie off tot wiens versoecke sulcx is geschiet off oock wie buyten sijn kennisse omme solcx te doen tot 't voorschreven collectboek toegangh gehad heeft, voorts verclaerde gemelte Jan Joosten, bode, dat hij op 3-11-1685 des namiddags omtrent vijf uyren is geweest op 't dorp van Berchambacht ten huuse van de collecteur van 't bestiael aldaer, alwaer ten selven tijde mede is ingecomen de requirant, versoeckende denselven aldaer in abl.e (= absentie ?) van de collecteur aen desselvs huysvrouwe, dat sij wilde aenteyckenen, dat hij, requirant, 't voors. gecochte varcke soude inslaen, latende tot dien eynde 't briefje van uytslach van de pachten van Schoonhoven sien, waerop de huysvrouwe van de collecteur tegens den requirant seyde: "laet u briefje hier blijven, want ik weet niet off het de pachters hare sin anders wel wesen sal, ik soud er geen huys mede cunnen houden", waerop de requirant antwoorde: " geeft mij een ander briefje van inslach, dan sal ik u het mijn laten houden",

'twelcke des collecteurs huysvrouwe weygerde, gevende voor redenen van wetenschap als in de text presenterende. Getuigen: Hendrick Hoeck en Bernardus van der Burgh, wonende alhier.
[*Bergambacht bestiaal*]

[130] 29-8-1687 -- borgtocht

Ds. Johannes Fabritius, predicant in de remonstrantse gemeente binnen der stede Nieupoort, verclaerde hem selven te stellen cautionaris voor de restitutie van soodanige provisionele conditie als Sophia van der Hek, wonende alhier, voor haer particulier en als erfgenaem van hare overleden vader, Adriaen van der Hek, als impetrante op en jegens burgemeesters en regeerders deser stede en t'haren laste op den 3e julij 1687 van den Hove van Hollant heeft geobtineert, inhoudende de voors. conditie omme aen handen van gemelde Sophia van der Hek te namptiseren eerst als erfgenaem van hare broeder, Bartholomees van der Hek, een jaer lijffrente verscheenen den 9-5-1681 ter somme van 16-13-4, ende nog in haer particulier mede een jaerlijcx lijffrente van gelijcke 16-13-4 's jaers, verscheenen den eerste mey 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686 en 1687 en wijders nog als erfgenaem van haer voorschreven vader, Adriaen van der Hek, een jaerlicxe losrente van 24 gulden, verscheenen den 6e november 1684, 1685 en 1686, alsmede omme in de jaerlijkse betalinge respectievelijk te continueren en eyndelijck nog als erfgenaem van haer broeder, Bartholomees van der Hek, de somme van 157 gulden 8 stuivers ter sake van leverantie van houd en arbeytsloon, alles indien bij uytterlijck gewijsde voor den gemelte hove anders verstaen mogt werden te behooren onder verbant van sijn persoon en goederen (...). Getuigen: Adriaen en Gerrit Cort, wonende alhier.
[*predikant Nieupoort*]

[131] 30-8-1687 -- borgtocht

Ds. Johannes Fabritius, predicant in de remonstrantse gemeente binnen der stede Nieupoort, verclaerde sijn selven te stellen cautionaris voor de restitutie van de inhouden van soodanige provisionele conditie als Sophia van der Hek, wonende alhier, als

mede-erfgenaem voor 1/3 part van wijlen Adriaen van der Hek, haer vader zaliger, mitsgaders als eenigh en universeel erfgenaem ex testamento van wijlen Bartholomees van der Hek, haer broeder zaliger, die mede voor 1/3 part erfgenaem was van voornoemde Adriaen van der Hek, in die qualiteit impetrante in cas van rau actie op en jegens den drossaert, burgemeesteren en regeerders van Zuytpolsbroek en t'haren laste op den 20e september 1684 van den Hove van Hollant geobtineert, inhoudende als reste van meerder soms de somme van 2017 gulden 12 stuivers, indien bij uytterlijk gewijsde voor den gemelte hove verstaen mogte werden datte restitutie van deselve somme in 't geheel off ten deele behoorde te werden gedaen, onder verband van sijn persoon en goederen (...). Getuigen: Jan Jansse Witbol en Willem Gerritse Ravesteyn, wonende alhier.

[predikant Nieuwpoort]

[132] 29-9-1687 -- boedelinventaris

Inventaris van alle soodanige goederen en effecten als bevonden sijn in 't sterfhuys van Hendrik Maertensz Kuyper, in sijn leven provenier in 't gasthuys binnen den stad Schoonhoven en in 't laest van de maend julij deses jaers 1687 aldaer overleden, gedaen maken bij d'heren boekhouder en regenten van 't gemelte gasthuys in presentie van Jan, Geertruyd en Catrijna Maertens Cuyper, broeder en susters, eenige erfgenamen van voorschreven Hendrik Maertensse. Eerstelijck een obligatie op den 11e april 1679 bij sr. Martinus Immerseel, coopman tot Amsterdam, onder de borgtogte van sr. Thieleman Verdonk, coopman tot Rotterdam, voor den notaris Philips Basteels en sekere getuygen binnen gemelte stad Rotterdam gepasseert, inhoudende als reste van meerder soms in capitaal nog 1600 gulden. Nogh een acte obligatoir op den 17-2-1683 bij Jan Willemsse van Dalen ten behoeve van den overleden Hendrik Maertensse onder sijn hand gepasseert, inhoudende de somme van 80 gulden, waeronder tot speciael verband als pant ter minne in handen van de overledene is gestelt en ook daerbij gevonden een onderriem off het silverwerk aen wedersijden met twee silver hegtmessen, dus alhier gestelt

't voors. capitaal van 80 gulden, den intresse van dien resteert tsedert den 17-2-1686, nogh 36 stucken potgelt en ander cleyn gelt bedragende tsamen tot 7 gulden 10 stuivers is vereert, nogh van calculatie 19-15-8. Een coffer waerinne bij openinge bevonden is: 10 hembden, 2 dassen, een stuckje gebleyckt linnen tot 2 hembden, 2 swarte broecken met een wambais, nog een streepten hemtrock en eenige rommelingh niet weerdig te specificeren. Aldus den voorschreven inventaris gedaen maken bij de inventarisanten in 't hooft deses genoemt, dewelcke bij voornoemde Jan, Geertruyd en Catharina Maertens voor goet is opgenomen en geaprobeert en verclaerden deselve alle de goederen, obligatien en andere effecten hiervooren gespecificeert van de heren boekhouder en regenten van 't voors. gasthuys overgenomen en ontvangen te hebben, waermede deselve haer mitsdesen ten volle voor voldaan en vernoecht houden, gedaen binnen de stad Schoonhoven.

Getuigen: de heer Jacobus van Wijngaerden, schepèn der gemelte stad, en Willem Hermensse van den Bos, wonende alhier.
[gasthuis]

[133] 6-10-1687 -- relaas van aanzegging

Alsoo ik ondergescreve, Fredrik Ariensse, wonende in Tussenlanen onder Berchambagt, op 9-9-1687 voor den tijd van één of twee eerstcomende jaren tot mijn obtie in huyre hebbe aengenomen van Thijs Jansse sekere hoffstede met 20 morgen 1 hond lants, waerop ik woonende ben, voor de somme van 300 gulden eens gelt 's jaers, mits dat ik mij binnen twee à drie weecken naderhand soude mogen verclaren off ik de huyr aenvaerde off niet en alsoo ik binnen deselve tijd te weten op 18 september mij ten huysse van gemelte Thijs Jansse heb laten vinden omme de voorschreven verclaringe te doen en ook in absentie van gemelte Thijs Jansse aen desselfs huysvrouw hebbe aengeseyt, dat ik de huyr van voorschreven hoffstede en landerijen op conditiën alsvoren was aennemende, soo sal de eerste notaris met behoorlijcke adsistentie sich laten vinden bij de persoon off ter woonstede van voorschreven Thijs Jansse ende denselven insinueren dat hij binnen den tijd van

tweemaal 24 uren met en neffens mij van de voorschreven gemaekte huyr sal hebben op te rechten huyrcedulle in forma en desselfs cathagoris antwoord daerop affvragende, bij refuys van dien sult tegens den geïnsinueerde wel expresselijck protesteren van costen, schaden en intresse ter sake voorschreven alreede gehad en geleden en nog verder te hebben doen en lijden. Ten dage voorschreven heb ik Hugo Pijlle, openbaer notaris bij den Hove van Holland geadmitteert, residerende binnen de stad Schoonhoven, ter presentie van de ondergenoemde getuygen, mij gevonden bij den persoon van Thijs Jansse in 't bijwesen van desselfs huysvrouwe, denselven de voorschreven insinuatie en protest voorgelesen, mitsgaders daarvan copie overgelevert, waarop de gemelte Thijs Jansse tot antwoord gaff: "wij sijn wel in sprek geweest, maer hij heeft er geen huyr mit...aen (?)" (...) en de huysvrouwe van Thijs Jansse, dat ingevalle Fredrik (...) wat te verpleyten, datse wel gelt genoegh tegen hadde gedaen. Getuigen: Frans Gerritse Calis en Bernardus Rumph, wonende in Berchambacht.
[Bergambacht]

[134] 22-10-1687 -- attestatie en volmacht
Pieter, Jan en Fijchje Claes, kinderen en erfgenamen van Meynsjen Dirckx, in haer leven weduwe van Claes Jansse, wonende in Berchambacht, geven te kennen dat de armmeesters van Berchambacht uyt crachte van sekere schultrentebrieff op 6-9-1681 bij hun moeder ten behoeve van de armen van Berchambacht gepasseert, op 4-3-1687 ten laste van hun, comparanten, van den gerechte van Berchambacht hebben geobtaineert een condemnatie van 840 gulden capitaal metten verlopen intresse van dien en dat bij 't selve vonnisse alle hun landerijen in Berchambacht gelegen, daervoren sijn verclaert executabel, in crachte van welk vonnisse sij soo verre geëxecuteert, dat alle solemniteyten in materye van executie gebruyckelijck alreede waren onderhouden, sulcx dat deselve op heden bij decreet soude werden vercocht, dogh alsoo op de serieuze instantiën van hun, comparanten, en door intercessie van andere persoonen, de armmeesters voornoemd, soo verre sijn

bewogen, dat deselve de aengeseyde vercoopinge provisioneel hebben gestateert, dogh alles onvermindert en sonder prejuditie van 't voorschreven vonnisse en opgevolgde executie, onder conditie dat alle de voors. landerijen om die tot hoogen prijs te vercoopen metten eersten op hun comparanten eyge naem soude werden vercocht, mits dat de cooppenningen bij de armmeesters voornoemd soude werden ontfangen, soo verclaerden de comparanten mitsdesen dat sijlieden alle de voorschreven landerijen op hun eygen naem publycquelijk sullen vercoopen in de maent january off uytterlijck in 't begin van february des toecomende jaers 1688 en op conditie, dat de cooppenningen daarvan proveniërende bij de armmeesters voornoemd sullen werden ontfangen omme alvorens daarvan affgetrocken te werden de proceskosten en de costen van executie ende 't overschot bij deselve armmeesters te werden ingehouden in minderinge off voldoeninge van haer voorschreven agterwesen. En ingevalle sij in gebreecke mogte blijven d'voorschreven vercoopinge op den bestemde tijd te doen, verclaerden sij mitsdesen onwederroepelijck machtig te maken de armmeesters voornoemd off anders soodanigen persoon als deselve armmeesters daertoe sullem willen authoriseren omme alle de voorschreven hunne landerijen in 't openbaer te mogen vercoopen aen soodanige persoon off persoonen op alsulcke conditiën als de armmeesters goetvinden sal te behooren, de cooppenningen te ontfangen en weder te employeren in voegen alsvoren, de te vercoopen goederen aen de respectievelijcke coopers naer costume locaal te transporteren en voor alle aanmaninge te caveren (...). Getuigen: mr. Pieter Wele, chirurgijn tot Berchambagt, en Reyer Gerritsz, wonende mede aldaer.
[Bergambacht]

[135] 25-10-1687 -- attestatie
Tijs Jansse de Bruyn en Arien Barentsse van Vliet, meester timmerluyden alhier, verclaerden ter requisitie van Willem van Lexmont, wonende mede alhier, dat sijluden in 't laest van de maend september des verleden jaers 1686 versogt sijn geweest, te

weten den eersten deposant bij Jan Govertsse Mourik als verhuyrder van sekere huysinge en erve, staende en gelegen omtrent de Visbrugge deser stede, en de tweede deposant wegens de requirant als huyrder off met consent van voornoemde Mourik overnemen van deselve huysinge voor den tijd van twee jaren, twelk sijn ingangh genomen heeft mey 1685 om bij hun naer regt, reden en billikheydt getermineert te werden alle soodanige differenten als tussen voornoemde Mourik ter eenre en voornoemde Lexmont ter andere sijde waren ontstaen ter sake de voornoemde Mourik ten ingangh en geduyrende de voorschreven huyr sijne huysinge niet behoorlijke ingevolge van de keure deser stede hadde gerepareert, gelijk de deposanten bij inspectie ook hebben bevonden dat de voornoemde huysinge ook seer defectueus was, waermee de partijen al hun differenten aen de deposanten finael hebben verbleven om bij hun te werden affgedaen. Getuigen: Paulus Pietersse van Straten en Jan Maertense Coyman, wonende alhier.

[Lexmond]

[136] 22-11-1687 -- boedelscheiding

Cornelis Boom, als in huwelijk hebbende Fijchjen de Hoop, Trijntje de Hoop, meerderjarige dogter, kinderen en mede-erfgenamen van Aeltje Maximiliaens, in haer leven weduwe van Matthijs Roelofse de Hoop, naderhant huysvrouwe van Pieter Banraet, mitsgaders denselven Banraet volgens huwelijcxte vorwaerden mede-erfgenaem van gemelte Aeltje Maximiliaens, sijn huysvrouwe saliger, voor een kintsgedeelte, alle wonende alhier, geven te kennen dat Maximilianus de Hoop, broeder en swager van de eerste comparanten, niet alleen ten vollen is voldaan van 'tgeene denselven bij testament van sijn moeder voor desselvs wettige portien naer scherpheydt van regten is gemaect, maer dat denselven vrij meerder heeft getrocken als sijn erfportie ab intestato soude comen te bedragen, soo over 'tgeene denselven bij 't leven van sijn voorschreven moeder heeft genoten als 'tgeene de comparanten naderhant over beschadigde borchtochten uyt de gemeenen boedel hebben moeten voldoen. Dienvolgende verclaren zij metten

anderen te hebben geprocedeert tot schiftinge, scheydinge en deylinge van de boedel en goederen bij voorschreven Aeltje Maximiliaens metterdoot naergelaten in manieren naervolgende, te weten dat Cornelis Boom hebben sal eerstelijk 2 1/2 morgen lants gelegen op Noortsevender, streckende voor van de Jaersveltse waterschap aff tot agter aen Bonrepas toe, daerboven d'erfgenamen van de heer burgemeester Coopman zaliger en beneden de heer baljuw Van der Putte naest gelegen sijn, en nog 1/2 morgen kenniplant gelegen aen de westzijde van de voorschreven 2 1/2 morgen aen den dijk. Trijntje de Hoop sal hebben sekere huysinge en erve staende binnen dese stede in de Lopickerstraet, daer O. de vrouw van de Leur en W. de gewesen weduwe van Gijsbert Souburgh naest gehuyst en geërft sijn, streckende voor van 's heren straet tot agter aen de remonstrantse kerk toe, met nogh een schuyr staende bij den stadsdoele deser stede. Eyntlijk sal Pieter Banraet hebben seker partije lants, groot omtrent 1 morgen 1 1/2 hond, gelegen in Weverwijk agter Meerkerk in de hofstede van Annighje van Nesch, belent en streckende volgens 't bescheyd daarvan sijnde, wesende de voorschreven landerijen en huysinge vrij eygen goederen (...). Bekennende wijders voorschreven Pieter Banraet en Trijntje de Hoop tot vergelijkinge van hunne respectievelijke looten off gedeelten, soo aan meubele goederen, huysraet en contanten elcx soo veel genooten te hebben, daermede sijluden jegens den eerste comparant geëgaliseert en gelijk gegoet sijn, renuncierende oversulcx sij ale tesamen en elcx besonder van yders aengeloote respectieve landen en huysinge, sonder daerop eenigh verder recht te reserveren, gelijk sij gesamentlijk mede bekennen alle de verdere goederen, bij haer moeder en huysvrouwe respectievelijk nagelaten, finael gescheyden en yder sijn aendeel genooten en ontfangen te hebben, belovende mitsdien d'een den anderen geen naerder scheydinge of deylinge te sullen affvorderen, directelijk noch indirectelijk, in rechten noch daer buyten, alles onder verband van hun respectieve persoonen en goederen (...). Getuigen: Gerrit Keyser en Matheus Joosten

van den Bok, wonende alhier.

[Jaarsveld Noord-Zevender Lopikerstraat
Herenstraat doelen]

[137] 22-11-1687 -- testament

Cornelis Boom en Fijchje de Hoop, geëgte man en vrouw, wonende alhier, revoceren alle testamenten (...), die bij hen tesamen of elcx van hen in 't bijzonder voor dato deses verleden souden mogen sijn en disponeren testamentairlijk bij desen van hare goederen. Zij benoemen over en weer de langstlevende van hen beiden tot eenig en universeel erfgenaem onder conditie dat de langstlevende gehouden sal wesen hun eventueel tesamen geprocreëerde kind of kinderen te alimenteren en op te voeden tot de ouderdom van 25 jaar of eerder huwelijcken state en hen laten leren lesen en schrijven mitsgaders een eerlijk ambagt of hantwerk en ten mondige dage of huwelijcken state gecomen sijnde, wel gecleet en gereet uyt te setten en daerenboven aen allen uyt te reycken eens d'somme van 7 gulden 10 stuivers in voldoeninge van derselver legitime portie. Zij sluiten van de voogdij over hun na te laten kinderen uit de heren burgemeesters en weesmeesters of weescamer deser stede (...) en stellen vervolgens tot eenige voogd of voogdesse over hunne na te laten kinderen aan de langstlevende van hen beiden met macht om één of meer voogden te mogen assumeren (...). Getuigen: Gerrit Keyser en Mattheus Joosten van den Bok, wonende alhier.

[138] 24-11-1687 -- testament

Krijn Boom, burger alhier, revoceert alle testamenten (...) bij hem voor date deses verleden en bij desen opnieuw disponerende, institueert sijne dogter, Lijsbeth Boom off bij haer voorafflijvicheyt hare wettige kind of kinderen bij representatie tot sijn mede-erfgenaem in derselver simpele en naekte legitime portie in sijn naer te laten goederen competerende sonder meer en dat om bijzondere redenen hem daertoe bewegende. Ende in alle de verdere goederen bij hem metterdoot te ontruymen benoemt hij tot sijn eenige erfgenamen sijn soon, Cornelis Boom, en bij vooroverlijden van denselven desselfs kind of kinderen en ingevalle

denselven sijnen soon voor hem afflijvich mogte comen te worden sonder kind of kinderen na te laten, institueert hij tot sijne erfgename in al sijne na te laten goederen sijn voors. dogter, Lijsbeth Boom, of bij haer vooraffsterven derselver kind of kinderen bij representatie voor d'eene helfte en voor de wederhelfte Fijchje Hoop, huysvrouw van voorschreven Cornelis Boom. Voorts verclaerde hij uyt sijnen boedel en van de voogdije over sijne minderjarige erfgenamen te secluderen de heren borgemeesteren en weesmeesters of weescamer deser stede, stellende vervolgens tot voogd over deselve minderjarige sijn voornoemde soon (...). Getuigen: Jan van Eck en Gerrit Keyser, beyde wonende alhier.

[139] 26-11-1687 -- attestatie

Hendrik Dircxe, oud in de zestig jaren, en Aelbert Snoey, out 70 jaren, beyde wonende in Berchambagt, verclaeren en attesteren ter requisitie van Fredrik Ariensse, mede aldaer woonachtig, dat sij omtrent de halve maend october laatstleden sijn geweest op de caick omtrent de werff van de lange viertel, alwaer sij in bespreck quamen met den persoon van Thijs Jansse, woonachtig op 't dorp van Berchambagt, dewelcke hun seyde, dat hij opnieuw in besprek was geweest off conditie hadde gemaekt met den requirant nopende de huyr van de hoffstede en landerijen, die den requirant van gemelten Thijs Jansse eenigen jaren hadde gebruykt en dat hij, Thijs Jansz, voort toecomende den requirant deselve hoffstede en landerijen yder jaer 50 gulden minder in huyr hadde verlaten en dat denselven Thijs Jansse en den requirant daerop voorts waren afgesproocken, dat hij, requirant, eenigen tijd soude hebben om hem te versinnen en te mogen verclaren off hij de huyr aenvaerden off niet, off diergelijcke woorden in substantie, dat voorts denselven Thijs Jansse aen hen, deposanten, bekende, dat de requirant binnen de gestelde tijd hem wel hadde verclaerd, dat hij de hoffstede en landerijen was aenvaerdende, maer dat hij, Thijs Jansse, alsdoen de huyr niet hadde willen gunnen als voor de oude pacht, om redenen dat tussen de tijd van de gemaekte conditie en des requirants gedan verclaringe de kaes en boter vrij duyrdter was geworden.

Getuigen: Teunis Erasmisse van de Graeff en Jacob Willemse den Hoet, wonende mede aldaer.

[*Bergambacht*]

[140] 26-11-1687 -- schuldbekentenis

Marrichje Gerrits Stuye, weduwe van Jan Pietersse Corevaer, wonende in Gravelant, bekent wel en deugdelijk schuldigh te wesen aen sr. Johan Schoonenbergh, wonende tot Leckerlant, d'somme van 375 Carolusgulden, tot 20 stuivers 't stuck, spruytende ter sake van deughdelijcke geleende penningen bij de comparante tot haer volcome contentement ontfangen, doende mitsdien afstant van de uytvlucht van onaengetelde gelde, belovende van de voors. somme intresse te betalen tegens 5 gulden van yder hondert in 't jaer, twelk sijn ingangh nemen sal op mey des toecomenden jaers 1688, geduyrende voorts ter effectuele afflossinge der voors. capitale somme toe, die t'allen tijde sal mogen, en naert verloop van zes eerstcomende jaren en eerder niet tot vermaninge van den houder deses ook sal moeten werden gedaen, mits die de opsegginge doen wil off begeert gedaen te hebben, gehouden sal sijn den anderen een vierendeel jaers te vooren behoorlijck opsegginge en waerschouwinge te doen, edogh onder conditie, indien den jaerlijkse intresse werd betaelt binnen twee maenden naer yder verschijndagh, men insulcken gevalle sal mogen volstaen mit 4 gulden van yder hondert in 't jaer.

Compareerde mede Pieter, Aert en Peter Jansse Corevaer, mitsgaders Gerrit Claesse, getrouwt met Marrichje Corevaer, welke verclaerden hunselven tesamen en yder in solidum en voor 't geheel te stellen borgen voor Marritje Stuye, hunne moeder en schoonmoeder respectieve, mitsgaders voor de voldoeninge van 't voors. capitael en de te verlooppen intresse van dien ten behoeve van de houder deses. Zij verbinden hiertoe hunne respectieve persoonen en goederen.

Getuigen: Lucas Aschenbergh en Barnardus van der Burgh, wonende alhier.

[*Graafland Schonenberg Lekkerland*]

[141] 26-11-1687 -- schuldbekentenis

Sr. Anthony van Beaumont, als bij de heren schepenen der stad Amsterdam

gesurrogeerde voogt over de minderjarige kinderen van Cornelis Wilmerdoncx, in die qualiteit mede-erfgenamen van voorschreven Cornelis, alsmede van Anthony Wilmerdoncx, wijders als procuratie hebbende van de verdere erfgenamen, ter eenre en Abraham Jansse Hillensbergh, wonende alhier, ter andere sijde, verclaerden metten anderen te sijn geaccordeert nopende de voldoeninge van sekere schultrentebrief als den eerste comparant in sijne qualiteit ten laste van de tweede comparant sprekende heeft, inhoudende in capitael 300 gulden, bij denselven op 1-5-1672 voor schepenen deser stede onder speciael verband van desselvs huysinge en erve gepasseert en dat in voege naervolgende, te weten dat de tweede comparant 't voorschreven capitael en verlooppen intresse van dien sal mogen voldoen met eens 300 gulden te betalen neffens 't passeren deses, gelijk den eersten comparant alreede bekent ontfangen te hebben 100 gulden, op mey 1688 te betalen gelijkke 100 gulden en de resterende 100 gulden op mey 1689, alles sonder eenige intresse en telckens precies, off dat anders den eersten comparant sal sijn en blijven in sijn geheel, dogh ingevalle de huysinge voor mey 1689 mogte werden vercocht, dat in sulcken geval de ....ste 100 gulden mede sullen werden voldaan. Tot naercominge van 'tgeene voorschreven staet verbinden de comparanten hunne respectieve persoonen en goederen. Getuigen: Joris van Kempen en Louys de Groet, wonende alhier.

[142] 29-11-1687 -- verkoop onroerende zaken

Floris en Cornelis Gijsbertsse va Arckel, kinderen van Gijsbert Flooren, en voor 1/4 part erffgenamen van Cornelis Gerrit Branden, hare grootvader zaliger, woonende in 't Eyland van Goes in Zeelant, voor hemselven en voorts hun tesamen vervangende, sterk makende en de rato caverende voor Johannes van Noorde, als getrouwt hebbende Aeffje Poulis, gewesen weduwe en alsnog boedelhoutster van Jan Cornelisse, die mede voor 1/4 part erfgenaam was (doorgestreept: "woonende mede in 't land van ter Goes") en laestelijck hun sterk makende voor Ariaentje Cornelis, weduwe van Leendert Abrahamse,

en mede voor 1/4 part erfgenaam van den meergemelte Cornelis Gerrit Branden, met belofte, soo sulcx noodig mogte wesen, behoorlijke procuratien off actens van approbatie te sullen exhiberen, in dien qualiteyte ter eenre ende Jan Pietersse den Dorste, woonende alhier, ter andere sijde en bekenden de eerste comparanten absolutelijck en finalijck vercocht en den tweeden comparant gecocht en in coope aengenomen te hebben respectievelijck bij desen de vrije eygendom van 3/4 parten in sekere huysinge en erve, staende en gelegen in de Havestraet binnen dese stede, belent ten zuyden de weduwe van de heer Pieter van de Graeff en ten noorden Jan Aelbertsse en d'erfgenamen van Simon vd Burgh, streckende voor van de Havesloot tot agter aen de stadswalle, en dat voor d'somme van 60 Carolusgulden tot 20 stuivers 't stuck vrij gelt van alles, sulcx dat den coopper alleen en in 't geheel sal moeten betalen 't regt van de 40e en 80e penningh, 't schrijven en zegelen van de eygendomsbrieven, 't schrijven deser coopcedulle (...), te betalen de voorschreven coopenningen in twee termijnen, te weten d'eene helft op mey des toecomende jaers 1688 en de wederhelft op mey 1689, verbindende voor de naercominge van tgeene voors. staet hunne respectieve persoonen en goederen (...). Wijders verclaerden de eerste comparanten mitsdesen nog onwederroepelijck machtig te maken Cornelis van der Helm, burger alhier, omme te compareren voor d'heren schepenen deser stede en aldaer naer costume locael transport en opdracht van 't voorschreven vercofte ten behoeve van de coopper te doen (...). Getuigen: Barnardus van der Burgh en Hendrik Hoek, wonende alhier.

[Havenstraat]

[143] 29-11-1687 -- attestatie

Belichjen Ariens (merk: B A), huysvrouwe van Joris Meyndertsz, wonende tot Maessluys, verclaerde ter requisitie van Gillis Ariensse, getrouwt met Grietje Cornelis, dat sij in den jaren 1674 t/m 1677 als dienstmaegt heeft gewoond bij des requirants huysvrouwe als wanneer geduyrende de voorschreven tijd en dagelijcx door Marrichje Jans, laest weduwe van mr. Gerrit Rumph ende derselver dogter,

Jacobmijntje Jans Welle, ten huysse van des requirants huysvrouwe is gehaelt brood en andere eet- en winkelwaren, dat sij tenselver tijde diverse malen heeft gehoord dat des requirants huysvrouwe tegens gemelte Jacobmijntje Welle seyde, dat sij haer niet meer wilde crediteren off borgen, waerop deselve Jacobmijntje Welle op verscheyde tijden en meenichmael tegens des voorschreven requirants huysvrouwe seyde, datse geen swaricheyt behoefde te maken en datse op haer moeder niet behoefde te sien, maer dat sij, Jacobmijntje Welle, selfs aennam uyt haer eygen capitael off goet des requirants huysvrouwe te betalen. Ende ook in 't perticulier te hebben gehoord dat sij, Jacobmijntje Welle, aennam des requirants huysvrouwe te sullen betalen uyt sekere penningen, die bij vercooppinge soude werden geprovenieert van sekere landerijen die gemelte Jacobmijntje Welle met haer broeders hadde leggen in Wensveen, ja selfs in specie, en met deselve woorden van Jacobmijntje Welle te hebben gehoord dat sij tegens des requirants huysvrouwe seyde datse geen swaricheyt behoefde te maken, maer dat sij, Jacobmijntje Welle, haer eerlijck soude voldoen, al sou deselve daeromme haer goud en silverwerk vercoopen, gevende voor redenen van wetenschap alle 'tgeene voorschreven is uyt de eygen mont van voorschreven Jacobmijntje Welle te hebben gehoord (...). Getuigen: Lucas Asschenbergh en Barnardus van der Burgh, wonende alhier.
[Maassluis Waddinxveen]

[144] 4-12-1687 -- testament

Aswerus de Wecker (tekent: Asswerus Gijsbertsz) en Anna van der Linde, geëgte man en vrouw, wonende alhier, verclaeren te revoceren alle testamenten, codicillen (...), die bij hun voor date deses eenigsints gemaekt soude mogen sijn ende te approberen de huwelijcxen voorwaerden tussen de comparanten voor bande van huwelijck gemaekt (...). Ende bij desen disponerende, verclaerde eerstelijck hij, comparant, indien hij de eerststervende mogt comen te werden, sijn voorschreven huysvrouwe te maken en legateren de lijftocht van alle sijn na te laten goederen, soo roerende als onroerende, om deselve haer leven langh geduyrende off tot

hertrouwens toe gebruykt te werden, op en naer lijftogteregte instituerende in de eygendom van deselve goederen sijne erfgenamen te sijn. Edogh ingevalle sijn huysvrouwe haer weder ten tweede huwelijck quam te begeven, dat deselve onvermindert het genoten vruchtgebruyck alsdan uyt de goederen van de comparante noch sal trecken de somme van 1000 Carolusgulden en dat in plaetse van 'tgeene deselve sijne huysvrouwe bij huwelijcxen voorwaerden heeft gestipuleert, welcke 1000 gulden, indien sijn huysvrouwe sonder kind of kinderen in haer jegenwoordigh off volgende huwelijck na te laten quam te overlijden, dat in dat geval deselve 1000 gulden sonder eenige aftrek van de trebelliannique off eenige andere portien in regten bekent weder sullen moeten versterven op de naeste van den bloede van den comparant. Ende sij, comparante, mede t'haerder dispositie comende, verclaerde in alle de goederen, roerende en onroerende met in- en uyt schulden, tot hare eenige en universele erfgenaem te nomineren haren voorschreven man. Comende wijders de comparanten gesamentlijck nog in dispositie, verclaerden indien de eerststervende van hen kind of kinderen in desen huwelijcke verwekt quam na te laten, deselve kind of kinderen te institueren in derselver legitime portie, willende dat deselve kind of kinderen door de langstlevende uyt de gemelte legitime portie tot haren mondigen dagh off huwelicken state sullen werden gealimenteert en deselve inmiddels tot een eerlijck ambacht, handwerk off andere exercitie doen instrueren. Verclarende nog den comparant alleen dat ingevalle denselven, sonder kind na te laten, quam te overlijden off dat in expiratie van de voorschreven lijftogt, deselve kind of kinderen overleden mogte sijn, te willen dat Gijsbert van der Kers, soontje van sijn suster, alleen in absolute eygendom sal mogen naer hem nemen de huysinge en olijmolen met sijn appendentien en dependentien van dien, mits daervooren in den boedel brengende ten behoeve van sijn gemeene erfgenamen eens d'somme van 500 Carolusgulden. Eyntelijck verclaerden sij nog gsamentlijck uyt hunnen boedel en van de voogdije om derselve minderjarige kinderen te secluderen de heren opperregenten off weescamer deser stede,

stellende in plaetse van deselve de langstlevende van hen beyden en dat de langstlevende sal vermogen en ook moeten één van de naeste vanden van den eerstgestorvene tot mede voogt assumeren. Getuigen: Gijsbert Dircxe van Gent en Pieter Ariensse Brouwer, wonende alhier.

[145] 5-12-1687 -- schenking

Jacob Willemsse Nederbergh (merk: drietand), wonende in Berchambacht, verclaerde uyt puyre mildicheyt of weldadicheyt bij gifte onder den levenden te schencken aen Willem, Gerrit en Machteltje Jacobs, sijn meerderjarige kinderen, twee hoffsteden met hare timmeragien, tesamen groot 21 morgen 1 hond en 25 roeden lants, gelegen in Berchambacht, d'eene in Benedenbergh en d'andere in Tussenlanen, belent en streckende volgens de respectievelijcke eygendomsbrieven en andere bescheyden daarvan sijnde (...), sulcx deselve tot desen huydigen dage bij hem beseten sijn en dat met de belastinge van 3600 gulden capitael, die den comparant in obligatien en andere bescheyden aen personen, sijn kinderen bekent, op de voorgemelte landerijen verschuldigt is, metten verlopen interesse van dien, en verclaerde derhalve te renuntieeren van de wetten en ordonnantien de giften prejuditiabel. Compareerden mede de voorschreven Willem, Gerrit en Machteltje Jacobs, dewelcke verclaerden bij desen de voorschreven donatie en belastinge danckelijck te accepteren en daerenboven te beloven geduyrende 't leven van haer vader denselven jaerlijcx uyt te reycken yder een somme van 50 gulden, makende tsamen 150 gulden, waarvan 't eerste jaer verscheenen sal sijn mey 1689 en soo voort geduyrende 't leven van haer vader (...). Getuigen: Arien Jansse van Haer en Jasper Cornelisse Cok, wonende alhier.

[Bergambacht Benedenberg Kok]

[146] 5-12-1687 -- huwelijksvoorwaarden

Willem Jacobsse Nederbergh, meerderjarig jonghman, bruydegom, geadsisteert met Jacob Willemsse, sijnen vader, ter eenre en Lijntje Willems Baers, meerderjarige dogter, toecomende bruyd, geadsisteert met Claes Dircxe Baers, haren neeff en vooghd, alle

wonende in Berchambacht, ter andere sijde, verclaerden dat sij met malcanderen hebben gecontracteert een wettigh toecomend huwelijk en met den anderen sijn verdragen dat hetselve sal werden voltrocken onder de volgende conditien, te weten dat tussen hun geene de minste gemeenschap van goederen wesen sal (...) en dat oversulcx naer het scheyden van het aenstaende huwelijk yder aen hem of haer sal behouden alle sijne of hare goederen, dogh dat de toecomende bruydegom tot subssidie van het aenstaende huwelijk sal aen en inbrengen 1/3 part in twee hofsteden en landerijen, tesamen groot 21 morgen 1 hond en 25 roeden, leggende in Berchambacht, d'eene in Benedenbergh en d'andere in Tussenlanen, belend en streckende volgens de bescheyden daervan sijnde, met de belastinge van 1/3 part van 3600 gulden capitael en nogh 50 gulden jaerlijcx, die ten behoeve van des bruydegoms vader sijn leven langh geduyrende moet werden betaelt en daerenboven nogh 1/3 part van alle soodanige meubele goederen, koebeesten en bouwgereetschap als hem, bruydegom, bij scheydinge met sijn broeder en suster te doen, sullen werden aenbedeelt, welcke scheydinge en te doene lootinge van de voorschreven landerijen sijluden willen dat in desen voor inventaris sal verstrecken en dat deselve gehouden sullen werden van soodanige cracht en waerde alsoff deselve in desen van worde tot worde ware geïnsereert, nogtans met seclusie van gemeenschap alsvoren. Ende ten respecte der goederen van de bruyd dat deselve bruyd tot onderstant van 't voorschreven huwelijk sal aen en inbrengen alle hare goederen, soo landerijen, rentebrieven, obligatien, contanten, meubele goederen, huysraet als anders, soo en sulcx d'selve bij scheydinge met haer broeder en susters te doen, sullen werden aenbedeelt en toegecavelt, ook hare op te comen erffenisse en versterffenisse, welcken allen aengaende mede verstaen sal moeten werden de gemeenschap uytgeslooten te sijn, egter winst en verlies staende de toecomende huwelijcke te vallen halff en halff gelast en genooten sullen werden. Is wijders geconditioneert dat, indien de toecomende bruydegom eerst comt aflijvich te werden, dat de bruyd boven de juweelen en cleynodien,

die de bruydegom haer sal hebben gecogt, nogh uyt de eerste en gereetste goederen van de bruydegom tot een douarie sal genieten d'somme van 1000 Carolusgulden.

Verbindende voor de naercominge van 'tgeene voorschreven staet de toecomende bruydegom en bruyd hunne respectieve persoonen en goederen. Getuigen: Arien Jansse van Haer en Jasper Cornelisse, wonende alhier.

[Bergambacht Benedenbergh Baars]

[147] 10-12-1687 -- uitkoop

Aeghje Snoey, weduwe van Huybert Gerritse, wonende in Berchambacht, ter eenre en Marrichje Huyberts, derselver meerderjarige dochter ter andere sijde, verclaerden metten anderen geaccordeert te sijn dat de tweede comparante desselvs moeder, de eerste compte, haer leven langh geduyrende st.al besorgen en onderhouden in cost, drank, cleedingh en reedingh, mitsgaders deselve versien en besorgen van behoorlijcke huysvestinge alsmede van goet gerak en gemak en na derselver overlijden eerlijk ter aerde te doen bestellen, waerjegens Marrichje Huyberts van nu aff aen in absoluten eygendom behouden sal alle de meubele goederen, huysraet, gout, silver, linne en wolle en voorts alle andere goederen die hare moeder is hebbende, geene uytgesondert, doende derhalven d'eerste comparante affstant van alle de voorschreven goederen, sonder daeraen eenig recht te behouden, alle ten behoeve van de tweede comparante, verbindende de comparanten voor de voldoeninge van 'tgeene voorschreven staet hunne respectieve persoonen en goederen. Compareerden mede Louwrens en Pieter Huybertsse, mitsgaders Zijbert Pietersse, getrouwt met Lijsbeth Huyberse, eyntelijk Neeltje Aelberts, weduwe en boedelhoutster van Snoey Huybertse, dewelcke gesamentlijk verclaerden niet alleen van de eerste comparante, hunne moeder en schoonmoeder respectieve, ten volle voldaan en betaelt te wesen van henlieder vaders erffenisse en besterffenisse, maer ook speciael den voorenstaende accorde tussen hunne moeder en suster opgereggt in alles te approberen en ratificeren met belofte van daerjegens niet te sullen doen off gedoogen

gedaen te werden directelijk noch indirectelijk in geenderley manieren. Getuigen: Barnardus van der Burgh en Nicolaes van Raem, wonende alhier.

[*Bergambachf*]

[148] 21-12-1687 -- uitkoop

Jenneken Dionys Roylje, laest weduwe van Gerrit Hendricxe van Vianen, en tevens getrouwt met Hermen Jagers, wonende alhier, ter eenre, en Jordaen Jagers, derselven meerderjarige soon, ter andere zijde, geven te kennen dat tussen hun questiën waren ontstaen ter sake den tweede comparant ten laste van de eerste comparant pretendeerde te moeten hebben uytreyckinge van zijn vaders erffnisse, waerjegens de eerste comparant instineerde omdat sij geen boedelhoutster van hare eerste man was geweest en om andere redenen meer in 't geëyste van de tweede comparant niet gehouden te sijn, waeruyt geschapen stond meerder verwijderinge te sullen veroorsaken, soo sijn derhalve de comparanten om verdere onlusten te ontgaen metten anderen in minne en vrintschap bij forme van uytcoop geprocedeert. De tweede comparant bekent, alvorens hem ten vollen bewust te sijn de staet en gelegentheyte van sijn moeder, ook soodanig die op sijn vaders overlijden was geweest en alsoff hem daerna behoorlijke inventaris was overgelevert, te weten dat de eerste comparante vrij eygentlijk sal behouden alle de goederen, roerende en onroerende, geene uytgesondert, soo die op't overlijden van voorschreven Hermen Jagers sijn geweest, als die de eerste comparante naderhand bij erffnisse als anders heeft become, waerjegens de tweede comparant van de eerste comparante sal hebben eens de somme van 80 Carolusgulden, d'eene helft als de eerste comparante haer landerijen gelegen tot Wageningen sal comen te vercoopen en de wederhelft uyt de eerste penningen die deselve van haere aldaer opgecomen erffnisse sal comen te beuren, waermede alle wedersijtse geschillen t'eenemael sullen sijn en blijven gemortificeert sonder dat d'een tot laste van d'ander iets meer als voorschreven is reserveert. Eyntelijk verclaerde de tweede comparant te renunciëren van soodanige arrest als bij hem

tot Wageningen op de goederen van sijn moeder is gedaen alsmede van alle exceptien en behulpsmiddelen die tegens desen accorde eenigsints soude comen werden bedacht met belofte van hem daermede niet te sullen behelpen (...), tot naercominge van 'tgeene voorschreven staet verbinden de comparanten hunne respectieve persoonen en goederen. Getuigen: de heer Arent Vervoorn, raed en vroetschap alhier, en Cornelis de Roy, wonende alhier.

[149] 21-12-1687 -- schuldbekentenis

Jenneke Dionys Roylje, laest weduwe van Gerrit Hendricxe van Vianen, wonende alhier, bekent schuldigh te wesen aen Jordaen Jagers, desselfs soon, wonende tot Lexmont, d'somme van 82 Carolusgulden 10 stuivers, spruytende ter sake van diensten en dachgelden, mitsgaders reyse, verdient en verschooten in soodanige sake als de comparante uytstaende heeft gehad op en jegens Jacob Mey..., wonende tot Wageningen, doende mitsdien afstant van de uytvlucht van onaengetelde gelde, belovende deselve somme te sullen betalen in twee termijnen, te weten d'eene helft als wanneer de comparante haer lant tot Wageningen sal comen te vercoopen en d'ander helft uyt d'eerste penningen die de comparante van haer aldaer opgecomen erffnisse sal comen te beuren, verbindende voor de voldoeninge van 'tgeene voorschreven is haer persoon en goederen. Compareerde mede Jordaen de Jager en bekende hem met de boven belooffde somme hem volcomentlijk te sullen houden voor voldaan. Getuigen: Aert Vervoorn, raed en vroetschap alhier, en Cornelis de Roy, wonende alhier.

[*Lexmond*]

[150] 17-1-1688 -- volmacht

D'heer Carel Looete machtigt den ed. Godefridus Bullik, procureur alhier, omme tot den uyteynde te vervolgen, waer te nemen en defenderen soodanig proces als de comparant als gedaegde uytstaende heeft contra Cornelis van der Helm. Getuigen: Joris van Kempen en Hugo Bord, wonende alhier.

[151] 16-1-1688 -- huwelijksvoorwaarden

Jan Gerritsse Verkerk, meerderjarigh

Jonghman, wonende op Noordeloos, toecomende bruydegom, geadsisteerd met Gerrit Jansse Verkerk, desselfs vader, ter eenre en Machteltje Jacobs Nederbergh, meerderjarige dochter, geadsisteerd met Jacob Willemsse, haren vader, toecomende bruyd, wonende in Berchambagt, ter andere sijde, verclaren dat sij hebben gecontracteert een toecomend wettigh huwelijck onder de volgende conditien, te weten dat tussen hun, toecomende egtgenooten, geene de minste gemeenschap van goederen wesen sal, nogh van tegenwoordige nogh ook van toecomende aen te sterven erffenisse, maer dat de gemeenschap dien alles aengaende tussen henlieden sal sijn en blijven geëxcludeert en dat oversulcx naer 't scheidende van 't aenstaende huwelijck yder der toecomende egtgenooten, 't sij in wat geval het soude mogen wesen aen hem off haer sal hebben en behouden en naer hem off haer nemen alle sijne off hare goederen, sonder dat d'eene voor schulden van d'ander voor date van 't huwelijck gemaekt, eenighsints aenspreeckelijck sal sijn, dogh dat de toecomende bruydegom tot subsidie van 't aenstaende huwelijck sal aen en inbrengen eerstelijck 1 1/2 morgen lants gelegen in Tussenlanen in Berchambacht, in Jonckers hoffstede, strekkend van den Kerkwegh aff noortwaerts op tot de weteringe toe, sijnde de westerse viertel, sullende vrij wesen van 't maken van de Leckendijck, daer mede belast sijn en blijven de volgende oosterse viertel off anders voor sooveel des bruydegoms vader daerinne in eygendom competeert en sal naer 't overlijden van sijn vader deselve 1 1/2 morgen bij onpartijdige moeten werden geëstimeert om in de te doene scheidung van sijn vaders boedel te werden vergeleucken, en nogh het gebruyck off de jaerlijcxen vruchten van 5 hond 75 roeden lants, sijnde de oosterse viertel, daarvan de Heylige Geestarmen van Berghambacht 2 hond lants competeren, gelegen in deselve hofstede, strekkend mede van de Kerkwegh off noortwaerts op tot de dwerssloot van Aert Jacobsse huyswerff toe, daer oostwaert Aert Jacobsse en westwaert Jan Henricxse naest gelant sijn en dat geduyrende 't leven van sijn vader en langer niet, als wanneer 't selve vrij in den boedel van denselven sijnen vader sal

comen, nog sal den bruydegom inbrengen de somme van 300 gulden, die zijn vader nae de solemnisatie van 't huwelijck ten eerstelijck belooft te sullen voldoen en neffens nogh 50 gulden die de bruydegom bij desselfs outmoye zaliger is gelegateert, mitsgaders nogh twee koeyen en twee vaersen. Ende ten respecte der goederen van de bruyd, dat zij tot onderstant van 't huwelijck sal aen en inbrengen 1/3 part in twee hofsteden en landerijen tsamen groot 21 morgen 1 hond en 25 roeden lants, d'eene gelegen in Benedenbergh en d'andere in Tussenlanen onder Bergambacht, belend en streckende volgens de bescheyden daarvan sijnde met de belastinge van 1/3 part van 3600 gulden capitaal ende nogh 50 gulden jaarlijks die ten behoeve van haer vader, sijn leven langh geduyrende, sal moeten werden betaelt en daerenboven nogh 1/3 part van alle soodanige meubile goederen, koebeesten en bouwgereetschap als deselve bruyd, bij scheidung met hare broeders te doen, sullen werden aenbedeelt, welke scheidung en te doene lootinge van de voorschreven landerijen en andere goederen sijlieden willen dat in desen voor inventaris sal verstrecken en dat deselve gehouden sal werden van soodanige cracht en waerde alsoff deselve in desen van woerde tot woerde ware geïnsereert, welcken aengaende mede verstaen sal moeten werden de gemeenschap uytgesloten te sijn, dat egter winst en verlies staende huwelijck te vallen halff en halff gelast en genooten sullen werden. Is wijders geconditioneert dat indien de bruydegom eerst en voor de toecomende bruyd comt afflijvich te werden sonder kind off kinderen na te laten, dat in sulcke gevallen deselve bruyd uyt de goederen van de bruydegom sal genieten de somme van 500 Carolusgulden, alsmede alle soodanige juweelen en cleynodien als de bruydegom aen de bruyd sal comen te vereeren, dogh ingevalle de bruydegom de langstlevende mogte comen te werden, dat in sulcke gevalle deselve weder bij hem naer sig genomen sullen mogen werden. Getuigen: Adriaen van Abeel en Barent van Erckel, wonende alhier. Onderschrift d.d. 17-6-1688: Wij ondergescreven, Jan Gerritsse Verkerk en Machteltje Jacobs, egtelieden, bekennen van

alles voldaan te wesen 'tgeene onsen vader en schoonvader Gerrit Jansse Verkerk volgens de voorenstaende huwelijckse voorwaerden ons ten huwelijck heeft beloofd.
[Bergambacht Lekdijk Kerkweg]

[152] 21-1-1688 -- testament

Den ed. Barent Verlek, penningmeester van de Crimpenerwaert, en Alida Claes Alblas, geëgte man en vrouw, wonende tot Leckerkerk, verclaerden te revoceren alle testamenten en andere actens van uytterste wille bij hun voor date deses eenigsints gemaekt, alsmeede hunlieder contract anthenuptiael voor bande van huwelijck opgeregt voor sooveel desen deselve mogten comen te contrarieren. Ende bij desen opnieuws van hunne tijdelijcke goederen testamentairlijck disponerende verclaerden, indien de comparante eerst en voor haer man mogt comen afflijvich te werden, dat alle de goederen soo wel van d'een als d'ander sijde ten huwelijck gebracht als die d'een off d'ander van hun jegenwoordigh is hebbende, als degeene die naderhant soo van d'een als d'ander sijde bij erffnisse off anders nog mogte opcomen in 't gemeen sullen werden gedeylt omme bij den comparant d'eene helft, soo van desselfs als sijn huysvrouwe boedel in eygendom behouden en beseten te werden, sullende de wederhelft van beyde de boedels devolveren aen de erfgenamen ab intestato van de comparante. En ingevalle de comparant eerst en voor sijn huysvrouwe mogt comen te overlijden, dat desselfs erfgenamen alleen sullen behouden alle de goederen die den comparant ten huwelijck heeft aengebracht en dat mitsdien in dat geval geene de minste gemeenschap ten aensien van hun boedels wesen sal. Wijders verclaerden zij soo de eerststervende kind off kinderen mogt agterlaten mitsdien te secluderen den schout en geregten off weesmannen van Leckerkerk en voort van alle andere plaetsen alwaer hun sterfhuys soude moogen comen te vallen off eenige goederen gelegen sijn, stellende vervolgens in plaats van d'selve tot eenige voogd off voogdesse d'eerststervende de langstlevende van hun beyden met macht omme één off meer voogden nevens sich te mogen assumeren totdat alle de minderjarigen

meerderjarich off getrouwt sullen sijn. Grdaen op den dorpe van Leckerkerck ter presentie van Leendert Jansse Mol en Johannes du Croicx, schoolmeester aldaer als getuygen.
[Krimpenerwaard Leckerkerk weeskamer]

[153] 3-2-1688 -- attestatie

De heer Johan van der Putte, bailljuw deser stede en den lande van Beloys, en Govert Brunts de Lamontaigne, burger alhier, verclaeren ter requisitie van Commertje Abrahams, weduwe van Claes Claesse, wonende alhier, eerst de heer Van der Putte dat hij weynich tijds voort overlijden van Pieter van Dam, gewoond hebbende en overleden alhier, uyt de eygen mond van denselven Van Dam heeft gehoord, dat des requirants man zaliger in sijn leven borge was geworden voor den inhoud van soodanige obligatie als eenen Gerrit Cornelisse Bek, gewoond hebbende in Berchambacht Bovenberch, ten behoeve van gemelte Pieter van Dam hadde gepasseert, vervolgens dat hij, Pieter van Dam, neffens de andere crediteuren van voorschreven Bek, uyt desselfs desolate boedel een gedeelte hadde ontfangen in mindering van deselve obligatie en dat hij 't restant van deselve obligatie van de requirante noyt soude eysschen, maer dat hij om bijsondere dienst en vruntschap 't selve restant de requirante was remitterende, dat hij, Van Dam, ten selven tijde nogh seyde dat hij de gemelte obligatie onder sijne papieren niet hadde cunnen vinden en dat den deposant daeromme voor hem soude gelieve te gaen ten comptoire van de notarissen Arnold en Godefridus Bullik om aldaer te laten opsoecken off de meergemelte obligatie onder hunlieden was berustende ten eynde deselve obligatie bij den meergenoemde Van Dam tot gerustheyt van de requirante soude werden gescheurt en alsoo t'eenemael gemortificeert, dat hij, deposant, ingevolge van dien daerover met beyde voorschreven notarissen heeft gesproocken, die beyde verclaerden de meer geseyde obligatie onder hunlieden niet te cunnen vinden, dat hij, deposant, tselve naderhant aen Van Dam bekent makende, door denselven Van Dam is versogt geweest om een perticuliere acte van acquyt op te stellen omme de bij Van Dam tot gerustheyt van de requirante te onderteyckenen, welke

acte, bij hem depositant opgesteld sijnde, aen denselven Van Dam is overgelevert. Voorts verclaerde Govert Brunts gehoord te hebben dat de opgemelte Van Dam uyt naem van de requirante versogt wierde om te hebben behoorlijcke acte van acquyt off ontslaginge van de voorschreven borchtocchte, dat Van Dam daerop tot verscheyde tijden seyde dat de requirante geen swaricheyt behoefde te maken, alsoo sij daerover van niemant gemaent off aengesproocken soude werden, gevende voor redenen van wetenschap alle 'tgeene voorschreven is uyt de eyge mond van Van Dam te hebben gehoord. Getuigen: Jacobus Swanevelt en Harmanus van de Putten, wonende alhier.

[Bergambacht Bovenberg Blois]

[154] 18-2-1688 -- uitkoop

Arnoud Brey, weduwnaar van Annighje Ariens van der Plaat, wonende alhier, ter eenre, en Hendrik, Willem en Bartholomees Ariensse van der Plaat, broeders en erfgenamen ab intestato van Annighje Ariens, ter andere sijde, verclaerden metten anderen, naerdad de comparanten ter andere sijde, altoorens behoorlijcke openinge van de staet en gelegentheyt van de boedel van gemelte hare suster was gedaen, soodanig alsoff daervan behoorlijcke inventaris was geformeert, geaccordeert dat de eerste comparant in vrije en absolute eygendom behouden sal alle de goederen, roerende en onroerende, met in- en uyt schulden niets ter werelt uytgesondert, sulcx deselve bij sijne huysvrouw metterdoot nagelaten sijn, mits dat hij daertegens wederom belooft en aenneempt te betalen alle schulden en lasten waarmede den boedel van sijn huysvrouw zaliger eenigsints beswaert is en de comparanten ter andere sijde daarvan te indemneren (...). Getuigen: Hendrik Scheurleer en Dirk Dircxe Cleyn, wonende alhier.

[155] 20-2-1688 -- attestatie

Gijsbert Cortlant en Cornelis Dircxe, schepenen van Gelkenes, mitsgaders Dammis Cornelisse, woonende in 't boveineind van Streeffkerk, van competente ouderdom, verclaerden ter requisitie van Maerten Boon, coornmolenaer op de coornmolen van Groot-Ammers, eerst voornoemde Cortlant dat zij

sijn geweest ten huysse van Job Stolck, collecteur van de impost op 't gemael over Ammers, Gelkenes enz. Ende aldaer gevisiteert en naukeurigh besien soodanige sak tarwemeel als op den 17en deser maent wegens Rud de Ridder, pachter van de impost op 't gemael van Ammers voornoemd van den loopende termijn van de voorschreven coornmolen was gehaelt en ten huysse van de gemelten Stolck gebracht en bevonden dat deselve sak, waerinne 't gemelte meel was en met root lak besegelt met een sienlijck merk met blauw gestikt garen was gemerkt off geteyckent, sijnde boven aen de crop een root lappe genaeyt en onderaen met 't voorschreven garen gestikt dusdanige letteren d.c. Wijders verclaerde de laatste depositant, de voorschreven sak met meel van buyten gesien hebbende, hetselve sijn depositants eygen sak te wesen bij hem op den 17en deser naer behoorlijcke aengevinge met coorn op de voorschreven coornmolen gebracht. Gedaen op den dorpe van Groot-Ammers ter presentie van Cornelis Ooms, secretaris van Blocklant, en mr. Jacob den Exter, wonende alhier, als getuygen.

[Streeffkerk korenmolen molen gemaal]

[156] 26-2-1688 -- attestatie

Cors Jacobsse, oud 22 jaren, jegenwoordich wonende alhier, verclaert ter requisitie van Cornelis Cornelissen Oudenhuysen, herbergier, wonende op de Hoencopper meent, dat hij ontrent 11/2 jaer geleden is geweest ten huysse van den requirant, alwaer ter selven tijde mede present was eenen Cornelis Jan Louwen, wonende in Hoencop, en alsdan te hebben gehoord dat denselven Cornelis Jan Louwen tegens den requirant seyde dat hij eenigh voordeel moste hebben ter sake den requirant seker hoeffslach op deselve meent van hem, Cornelis Jan Louwen, soo hij seyde, hadde beplant of betimmert, waerop de requirant antwoorde dat hij hem, Cornelis Jan Louwen, daarvan niet toepaste, ten ware denselven suffisantelijck conde bewijsen dat hem daarvan iets toequam, waerop Cornelis Jan Louwen den requirant seer scherp begon toe te spreeken, 't welcke eyntlijck den requirant ook tot groote hevighyheit in 't spreeken dede uytbarsten, sulcx dat sijlieden seer oneeneigh en al

kijvende van den anderen gescheyden sijn.
 Getuigen: Arien Verschoor, wonende onder Willige Langerack, en Gillis Hendricxe van Gescher (tekent: Jelis Hendricksz van Geschen), wonende in Wilschop.
[Hoenkoop Willige Langerak Willeskop]

[157] 29-2-1688 -- volmacht

Jacob Teunisse Snel, wonende tot Dordrecht, en Aeltje Jans van Neerpelt, weduwe van Pieter Brouwer, wonende alhier, mede erfgenamen van Jan Cornelise Neerpelt, machtigen Gerrit Keyser, burger alhier, omme nefens de vordere mede-erfgenamen van voornoemde Jan Neerpelt sich te transporteren in de heerlijkheyt Langerack ende aldaer met Cornelis Zandersse en Jan Cornelisse Coppelaer te procederen tot finale grontlootinge en scheydinge van sodanige percheel lants, groot omtrent 12 morgen, als de gemeene erfgenamen van Jan Neerpelt voor 2/3 parten en voornoemde Cornelis Zandertse voor 1/3 part in gemeenschap in eygendom sijn competerende gelegen in de hooge heerlijkheyt van Langerak, strekkend voor uyt de Lecq tot agter aen de Goudriaense lantscheydinge toe, belend O. 't Zijl en W. 't crammersweer, van de te doene lootinge op reghten, actens in behoerlijcke forme belofte van prestatie in hun comparanten name te doen, daervooren hunne persoonen en goederen subject makende alle regten en regteren (...).
 Getuigen: Lucas Asschenbergh en Abraham Luffneu.
[Dordrecht Langerak Lek Goudriaan]

[158] 2-3-1688 -- testament

De comparanten nagenoemd verclaeren in de 200e penning beneden de 4000 gulden gequotiseert te sijn. Gerrit Aertsse Stolcker en Grietje Geenen Verkayck, egte man en vrouw, wonende in Berghambacht, verclaerden te revoceren alle testamenten, codicillen en andere actens van uytterste wille bij hen comparanten tesamen off elcx van hen in 't bijzonder voor date deses gepasseert. Ende bij desen van hunne tijdelijcke goederen disponerende, verclaerden over en weder over de eerststervende de langstlevende van hun beyden te nomineren tot sijn off hare enige en universele erfgenaem in alle de

goederen, roerende en onroerende, met in- en uyt schulden, niet ter werelt uytgesondert, sulcx de eerststervende van hun beyden metter doot sal comen te ontruymen (...) met de conditie indien de eerststervende van hen beyden kind off kinderen in desen huwelijcke verwekt mogt comen agter te laten dat de langstlevende in sulcken gevalle gehouden sal sijn deselve kind off kinderen te alimenteren en onderhouden in cost, dranck, cleedingh en reedingh tot derselver mondige dage off eerder huwelijcken state off eerder sterffdach toe en inmiddels deselve te doen en laten leeren lesen, schrijven en een bequaem ambacht off hantwerck, waertoe deselve off yder van hun naer staets gelegentheyt bequaem sullen werden geoordeelt, ten mondige dage off eerder huwelijcken state gecomen sijnde, deselve wel gecleet en gereet uyt te setten, instituerende deselve kind off kinderen in 'tgunt voorschreven is in voldoeninge van derselver legitime portie, edogh alles met dese limitatie, ingevalle de langstlevende sigh weder ten huwelijcken staet moght comen te begeven, dat in sulcken gevalle de langstlevende gehouden sal sijn voor de solemnisatie van 't selve tweede huwelijck ten behoeve van hun kind, kinderen off bij voorafflijvicheyt van deselve ten behoeve van de erfgenamen ab intestato van de eerststervende uyt te reycken en affstant te doen van de eene helft van hun boedel en alle goederen (...), secluderende uyt hunnen beodel en van de voogdij over derselver minderjarige kinderen den schout en gerechten off weesmannen van Berchambagt en van alle andere steden en plaetsen alwaer hun sterffhuys soude mogen comen te vallen off eenige goederen gelegen sijn, stellende vervolgens tot voogd off voogdesse over deselve de eerststervende de langstlevende van hun beyden (...). Getuigen: monsr. Johannes Dulavay en Hendrik Hoeck, wonende alhier.
[Bergambacht]

[159] 4-3-1688 -- huwelijksvoorwaarden

Jacob Cornelisse van Wijngaerden, schepen aldaer (Schoonhoven), weduwnaar van Willemtje Cornelis van Alblas, toecomende bruydegom, ter eenre en Ariaentje Leenderts,

jonge dochter, wonende tot Streefkerck, geadsisteerd met Arien Leendertsse, wonende aen Giessendam, en Jan Leendertsse, wonende tot Streefkerck, derselver broeders, ter andere sijde, verclaerden met den anderen verdragen te sijn dat hun wettigh huwelijck voltrocken sal werden onder de volgende conditien, te weten dat de toecomende conthorale elcx aen hunne sijde tot subsidie van hun voorgenomen huwelijck sullen inbrengen alle hunne goederen, waervan verstaen werd de gemeenschap hier te lande costumier geïntroduceert te sijn. Is voorts gestipuleert bij aldien den bruydegom voor de bruyd sonder kind off kinderen in desen huwelijck verwekt na te laten comt te sterven, dat deselve bruyd alsdan uyt de naelatenschap van de bruydegom tot een douarie sal genieten d'somme van 500 Carolusgulden en ingevalle de bruyd eerst voor de bruydegom sonder kind off kinderen in desen huwelijck verwekt na te laten comt te overlijden, dat in dat geval de bruydegom uyt de naelatenschap van de bruyd sal trecken een eerlijcke kenpenninck tot een gedachtenisse en dat naer gelegentheyt van den boedel, soodanigh deselve alsdan bevonden sal werden gequalificeert te sijn (...). Getuigen: Lucas Asschenbergh en Bernardus van der Burgh, wonende alhier.

[Streefkerck Wijngaarden]

[160] 13-3-1688 -- huwelijksvoorwaarden

Cornelis Pieterse Tromp, meerderjarigh jonghman, toecomende bruydegom, geadsisteerd met Marrichjen Ariens, sijne moeder, ter eenre en Geertje Jans, meerderjarige dochter, toecomende bruyt, geadsisteerd met Wouter Cornelisse Verkayck, haren neeff, en Jacob Cornelisse Verkayck, hare gewesen vooghden, alle woonende in Berchambagt, ter andere sijde, en verclaerden metten anderen te hebben geconvenieert een toecomend wettigh huwelijck en dat onder de navolgende antenuptiale conditien en huwelijcxen voorwaarden, te weten dat yder van hun toecomende conthorale tot subsidie van 't aenstaende huwelijck sal inbrengen alle soodanige goederen als elk van hun is hebbende, dogh dat deselve sullen blijven in

eygendom van degeene die deselve aenbrenght, sonder dat tussen de toecomende egtgenooten eenige de minste gemeenschap van goederen wesen sal, bestaende de goederen van de bruydegom alleen in desselfs cleederen van linne en wolle tot sijn lijf behoorende en soodanige uytsettinge als des bruydegoms moeder met denselven naer haer staets gelegentheyt mitsdesen belooft ten huwelijck te sullen geven, waerjegens de toecomende bruyt met adsistentie alsvooren tot subsidie van 't voorschreven huwelijck sal aen- en inbrengen de helft van soodanige hofstede met de landerijen daeraenbehorende staende en gelegen in Berchambagt, als eerstelijck de helft van een hysinge, schuyr en kennipwerff daeraenbehorende, strekkend van de huyswegh tot de cayckse weteringe toe, belend O. Jacob Cornelissen en W. Reyn Tijssse, item de helft van een kamp weylant, groot 71/2 hond, gelegen over de cayck, strekkend van de geheele cayck aff noortwaerts op tot de dwarssloot van Marrichje Flooren, belend O. de kinderen van Jan Timmer (?), W. d'weduwe van den bailjuw Van Nesch, nog de helft van een kamp hoylant gelegen over de kayck, strekkend van de dwarssloot noortwaerts op tot aent lant van Grietje Wouters toe, belend O. de armen van Berchambagt, W. de kinderen van Willem den Baers, nog de helft van een stuk lants, bestaende in griendinge, hoy en kenniplant, groot 1 morgen 4 1/2 hont, strekkend van de Kerkweg aff zuytwaerts op tot de kinderen van Cornelis Wouterse toe, belend O. Cornelis Jansse en W. Hendrik Dircxe, nog de helft van een griendinge gelegen buytendijcx, belend O. de weduwe van Arien Paapjes en W. de kinderen van Cornelis Wouterse, item de helft in een kamp lants, groot 51/2 hond, leggende aen de Kerckwegh neffens de Vliet, belend O. Dirk den Bonser en W. Jan Dircxe, nog de helft in 1/4 part van 2 morgen, sijnde griendinge en weylant, gelegen in verscheyde partijen aen de Schoonhovense Kerkweg, gecomen uyt den boedel van Pieter Ariensse Booghjes, daervan de resterende gedeeltens competeert Jan en Cornelis Woutersse c.s., item de helft in 1/20 part van verscheyde rentebrieven en obligatien insgelijcx gecomen uyt den boedel van Pieter Booghjes,

bedragende in 't geheel in capitaal 3000 gulden, laestelijck nog de helft van soodanige huysraet en meubele goederen, waervan de wederhelft alsmede van alle de voorschreven landerijen competeert Arien Jansse, broeder van de toecomende bruyd, sullende van alle d'voorschreven goederen niet anders in gemeenschap comen als alleen de jaerlijcx vruchten en incomsten van dien en sal mitsdien den eygendom van voorschreven aengebrachte goederen alsmede alle op te comen erffenise blijven aen yder van hun toecomende conthorale, die deselve sullen aenbesterven, sulcx dat de costumiere gemeenschap mitsdesen wel expresselijcl werd geëxcludeert (...). Getuigen: Abraham Jansse Boesvelt en Joost Coppenol, wonende alhier.

[Bergambacht Kerkweg]

[161] 15-3-1688 -- testament

Jacob Jansse Scheer, wonende op de Noordsijde van Polsbroek, verclaert te revoceren ale testamenten, codicillen en andere actens van uytterste wille die bij hem voor date deses eenigsints gemaekt souden mogen sijn ende bij desen opnieuws van sijne tijdelijcke goederen testamentairlijck disponerende, verclaert hij tot sijne eenige en universele erfgenamen te noemen Louris Jansse Schep en desselfs huysvrouwe Dina Jans en bij vooroverlijden van deselve derselver kinderen en verdere affcomelingen in alle de goederen, roerende en onroerende, met in- en uyt schulden, niets ter werelt uytgesondert sulcx de comparant metter dood sal comen naer te laten (...), onder conditie nogtans, indien den comparant binnen ses maenden gereeckent van 't passeren deses mogte comen te overlijden, dat in sulcken gevalle sijne vst. geïnstitueerde erfgenamen gehouden sullen wesen als legaeet uyt te reycken aen de gesamentlijcke kinderen van sijn broeder Jan Jansse Scheer eens de somme van 25 Carolusgulden sonder meer, maer soo de comparant langer als ses maenden in leven blijft, dat in sulcken gecvalle 't delve conditionele legaeet sal comen te casseren (...). Getuigen: Wouter en Willem Cornelisz Boeff, wonende op de Noortsijde van Polsbroek.

[162] ..-3-1688 -- testament

Jacob Jansse Leydecker, wonende alhier, verclaert te revoceren alle testamenten etc. voor date deses eenigsints gepasseert ende bij desen opnieuws van sijne tijdelijcke goederen disponerende, verclaert sijne dochter Jannitje Leydecker off bij haer vooroverlijden derselver wettige kindt off kinderen bij representatie te institueren tot sijn mede-erfgenaem off erfgenamen in derselver simpele en naekte, legitime portie (...) sonder meer, willende dat hun daerinne sal werden geïmputeert alle 'tgeene deselve van hem eenigsints genooten heeft en dat om bijzondere redenen hem daertoe moverende en in alle de verdere goederen, soo roerende als onroerende, met in- en uyt schulden niet ter werelt uytgesondert, bij hem boven de vst. legitime portie metter doot te ontruymen, verclaert daerinne tot sijne eenige en universele erfgenamen te noemen Jacobus Leydecker en bij sijn vooraffsterven derselver kindt off kinderen bij representatie, en sonder kinderen voor hem comparant comende te overlijden, Elisabet Boom, desselfs huysvrouwe in d'eene helft van alle de vst. goederen en in de wederhelft Josua Leydecker, onder conditie, indien deselven Josua Leydecker sonder kinderen mogte comen te overlijden, dat in sulcken gevalle alle 'tgeene denselven boven sijne legitime portie van den comparant sal comen te erven sonder eenige detractien in regten bekent weder sal moeten comen en devolveren op den vst. Jacobus Leydecker, desselfs kinderen, en soo deselve beyde voor Josua Leydecker mogte comen te overlijden op de vst. Elisabet Boom. Voorts verclaert hij te willen dat sijnen soone Jacobus Leydecker alleen naer hem sal mogen nemen sijn comparants huysinge en erve, staende en gelegen in de Lopickerstraet deser sted, daer hij jegenwoordigh in woont, met de wijnckel, meubele goederen, huysraet, linne, wolle als anders, geene uytgesondert, soodanig deselve op sijn overlijden bevonden sullen werden gequalificeert te sijn, mits daervooren in sijn gemeenen boedel brengende eens de somme van 700 Carolusgulden, onder welcke vst. goederen nogtans niet verstaen werd sijn gemunt en ongemunt goud en silver begrepen te sijn. Eyntelijck verclaert hij uyt sijnen boedel

te secluderen d'heeren borgemeesteren en weesmeesteren off weescamer deser stede, stellende vervolgens tot voogden over sijne minderjarige erfgenamen twee van de naeste van sijn bloetvrinden, die bevonden sullen worden bequaemst te sijn (...). Getuigen: monsr. Pieter Banraet en Bernardus Fijnaert, wonende alhier.

[Lopikerstraat]

[163] 27-3-1688 -- volmacht

Steven van Stekelenburg, als procuratie hebbende van Jan Claesse Verwey, en Cornelis Ariensse de Graeff getrouwt met Annitje Jans Verwey, en Paulus Jacobse Koeckoeck wonende in Berchambagt, tesamen erfgenamen van Jan Anthonisse van Putten, machtigen Jan Ariensse Kannichje, wonende tot Haestregt, neffens sijn broeder en susters, erfgenamen van de huysvrouwe van gemelte Van Putten, omme onder desselfs quitantie te vorderen en ontfangen alle soodanige uytstaende en onbetaelde renten, alle van de respectieve capitalen die tot nogh toe tussen de erfgenamen van gemelte Jan Anthonisse van Putten en desselfs huysvrouwe in 't gemeen sijn gebleven, alreede verscheenen en nog sullen comen te verschijnen, in cas van onwillicheyt daertoe middelen van justitie te gebruycken (...). Gedaen op den dorpe van Stolwijck ter presentie van Claes Pieterse Buuck, oud-burgemeester tot Haestrecht, en Jacob Paulusse, wonende mede aldaer, als getuygen.

[Bergambacht Haastrecht Stolwijk]

[164] 29-3-1688 -- volmacht

Jacob van der Blauw, oud-schepen alhier, als getrouwt hebbende Aeltje Theunis, en voor soo veel 't nood sij ook deselve Aeltje Theunis, machtigen de ed. Abraham Selkart van Wouw, procureur voor den Hove van Holland, omme voor denselven hove waer te nemen en defenderen soodanige sake en proces als hun comparanten aengedaen werd bij Martijntje Vervoorn, weduwe van zaliger Gaston du Lavay, mitsgaders Daniel du Lavay, mede wonende alhier, als impetranten van mandament om actie te hebben geïnstitueert tot dieneynde, alle gerequireerde termijnen in regten te observeren (...).

Getuigen: sr. Johan Burgers en Claes Pietersz Cluyt.

[165] 29-3-1688 -- attestatie

Joris Govertsz en Annighje Bastiaens, egtelieden wonende in Berchambagt, en Deliana Dircx, weduwe van Gerrit Leendertsse, wonende alhier, alle van competente ouderdom, verclaeren ter requisitie van Cornelia Dircxe, wonende tot Leckerkerck, eerstelijck de twee eerste deposanten dat op 14-11-1686 in den avond ten huysse van hun deposanten is ingecomen de persoon van mr. Pieter Welle, wonende tot Berchambagt, voorgevende te sijn pachter van de impost op 't bestiael aldaer, dat denselven mr. Pieter Welle alsdoen aen hun deposanten vragde waer dat de vorte vleys, die sijluden eenige dagen tevoren hadde ingeslagen, was, dat vervolgens sij deposanten daerop aenwijsinge van 't selve vleys deden, als wanneer mr. Pieter Welle tegens hen seyde dat hij hun daerover bekeurd hield, versoeckende hij, Welle, aen eenen Aert Louwen en Marrichje Jans, aldaer mede present, dat sijluden daarvan kennis wilden dragen, alles niettegenstaende sij deposanten daarvan alvorens behoorlijck biljet gehaelt, impost betaelt en 't selve ten huysse van voornoemde Welle hadden doen aengeven, als wanneer voornoemde Welle hen deposanten veele hevige dreygementen dede en groote swaricheyt voorhiel, seggende dat off wel selve vleys binnen Schoonhoven was verimpost, 't selve aen sijn comptoir aengegeven, datter evenwel 1200 gulden verbeurt was, sulcx dat sij deposanten daerdoor in de uytterste benautheyt geraekten en bedwelmt sijnde, alsoo voornoemde Welle daer bijvoegde dat ingevalle sij deposanten de saek aenstonts niet wilden affmaken, dat hij mr. Welle tselve sanderen daags den officier soude aengeven, sulcx dat sij deposanten ten selven tijde als genoegsaem daer toe gedwongen sijnde met denselven mr. Welle om de voorschreven opgeraekte actie hebben moeten accorderen en van hun armoede aentellen eerst al 't gelt dat sij deposanten tot betalinge van haer lantpacht hadden vergaert ter beloop van 37 gulden 12 stuivers, onder belofte dat sij deposanten metten eersten nog souden moeten geven een somme van 20

gulden, als wanneer Welle, naerdad bij hem de voorschreven penningen waren opgestoocken, tegens hun depositanten en verdere persoonen aldaer present seyde dat sijluden 't selve moste swijgen en niemant bekent maken, alsoo hij seyde dat sij daerdoor in swaricheyt souden geraken. Wijders verclaerden de depositanten gesamentlijck dat eenige tijd naderhand de officier van Berchambacht, 't voors. excus en affpersinge bekent gemaect sijnde, bij denselven daarvan attestatiën ingewonnen sijn en aen deselve te wege gebracht tegens gemelte mr. Welle geprocedeert dat sij depositanten de voorschreven uytgeschoote penningen hun te.... regt affgevraecht mr. Welle voor een gedeelte wederom terug hebben ontfangen en voorts bij gemelte Welle aengenomen dat sij alle de onkosten die bij de bailljuw na req.t van 't .... ten desen over 'tgeene voorschreven is gemaect, soude voldoen en betalen gelijk de laeste deposante ook verclaert de voorschreven penningen den eerste depositanten door gemelte Welle weder te hebben sien aentellen (...). Getuigen: Abraham van der Putte en Abraham Luffneu.

[Bergambacht bestiaal Lekkerkerk]

[166] 31-3-1688 -- volmacht

Hanneman den Boer, in huwelijck hebbende Geertje Dircx, tevoorens weduwe van Willem Maes, in sijn leven schout tot Stolwijck, machtigt Abram Selkart van Wouw, procureur voor den Hove van Holland, omme voor denselven Hove tot den eynde te vervolgen, waer te nemen en defenderen soodanige sake en proces als den comparant als impetrant van mandement van r(au) a(ctie) genootsaekt is te sustineren op en jegens de geregten van Stolwijck van den jaren 1682 en 1684, mitsgaders de jegenwoordige geregten in actuelen dienst sijnde, alsmede jegens Jan de Vries tot dien eynde alle substantiele en incidentele termijnen in regten te observeren (...). Getuigen: Hendrik Hoek en Barnardus van der Burgh, wonende alhier.

[Stolwijk]

[167] 31-3-1688 -- testament

Job Hendricxe, wonende tot Ammerstol, verclaert te revoceren alle testamenten,

codicillen en andere actens van uytterste wille bij hem voor date deses eenigsints gemaect. Ende bij desen opnieuw van sijne tijdelijcke goederen testamentairlijck disponerende, verclaert vooreerst te prelegateren aen Jan en Hendrik Joppen, sijn soonen, off de langstlevende van deselve, sekere sijn huysinge en erve, staende en gelegen in de Kerksteegh op den dorpe van Ammerstol, strekkend voor van de halve haven tot agter aen de halve slooth toe, belend Z. de kinderen van Teunis den Bonser en N. Wouter Pieterse Cock en Jan Cornelisse lijndrayer, prelegateert mede aen sijne dochter Gerrichje Joppen sekere griendinge gelegen binnen Bergschoor in Koevoetsweer, groot 5 hont 70 roeden, belend Z. Jacob Willemsse en N. Zijbert Woutersse backer, wijders verclaerde hij in alle sijne verdere goederen, roerende en onroerende, met in- en uyt schulden, niets ter werelt uytgesondert, tot sijne eenige en universele erfgenamen te noemen en aen te stellen de voorschreven Jan, Hendrik en Gerrichje Joppen, sijne kinderen en bij vooroverlijden van één van hen derselver kind off kinderen bij representatie. Eyntlijck verclaerde hij uyt sijnen boedel te secluderen de schout en gerechten off weesmannen van Ammerstol en voorts van alle andere plaetsen, alwaer sijn sterffhuys soude mogen comen te vallen off eenige goederen gelegen sijn, stellende vervolgens tot eenige voogd over sijne minderjarige erfgenamen Jan Jansse de Winter, wonende tot Berchambacht, gevende denselven soodanigen ampele macht als voogden naer regten eenigsints can werden verleent (...). Gedaen binnen Schoonhoven in presentie van Hendrik Hoek en Barnardus van der Burgh, wonende alhier.

[Bergambacht bakker Bergschoor Kerksteeg Kerkstraaf]

[168] 4-4-1688 -- testament

Aelbert van der Heyde en Merrichjen Teunis, geëgte man en vrouw, wonende in Berchambacht, verclaerden te revoceren alle testamenten, codicillen en andere actens van uytterste wille bij hun tesamen off yder bijsonder voor date deses eenigsints gemaect ende bij desen opnieuw van hunne goederen testamentairlijck disponerende, verclaerde

eerstelijk de comparant tot sijne eenige en universele erffgenaem in alle de goederen, roerende en onroerende, te noemen en aen te stellen sijn voorschreven huysvrouwe, des dat deselve gehouden sal sijn hunne tesamen geprocreëerde kind off kinderen eerlijk op te voeden en alimenteren in cost, drank, cleedingh en reedingh tot derselver mondige dage off eerder huwelijcken state off eerder sterfdach toe en middels deselve te doen en laten leeren lesen, schrijven en een bequaem ambacht off hantwerck, waertoe yder van hun naer staets gelegentheyt bequaemst sal werden geoordeelt, ten mondige dage off eerder huwelijcke state gecomen sijnde, deselve wel gecleet en gereet uyt te setten, instituerende deselve in 'tgunt voorschreven in voldoeninge van derselver legitime portie sonder meer, dogh ingevalle sijn voorschreven huysvrouwe en geïnstitueerde erfgename sich weder ten huwelijcken state quam te begeven, dat deselve in sulcke gevalle voor de solemnisatie van 't voorschreven tweede huwelijck sal moeten affstaen van de helft van alle soodanige goederen en effecten als op 't overlijden van de comparant bevonden sal werden desselfs boedel alsmede van desselfs huysvrouw sterk geweest te sijn, dat ten behoeve van sijn kind off kinderen. Ende Marrichje Teunis mede t'haerder dispositie comende, verclaerde dat hare twee voorkinderen verwekt bij haren eersten man Bastiaen Gerrits niet alleen ten vollen sijn voldaan van haer vaders besterffenisse maer dat deselve van haer vrij meerder genoten hebben over 'tgeene de comparante aen hare voorschreven twee voorkinderen betaelt en verstrekt heeft als de legitime portie van selve voorkinderen van haer naer te laten goederen souden comen te bedragen, sulcx dat deselve voorkinderen alreede ten vollen hebben genooten 'tgunt deselve voorkinderen ten laste van haer naerlatenschap in tijd of wijle andersints souden hebben cunnen pretenderen, verclaerde egter deselve hare twee voorkinderen bij desen nog te maken tesamen 12 gulden 12 stuivers, instituerende deselve daerinne en 'tgunt deselve alreede van haer hebben genooten in voldoeninge van derselver legitime portie sonder meer ende in haer verdere goederen verclaerde daerinne

tot haere erffgenamen aen te stellen haer man voor een kintsgedeelte, neffens hare kinderen in haer jegenwoordich huwelijck bij denselven haren man geprocreëert, willende dat deselve kinderen uyt 'tgeene deselve van haer sullen comen te erven voor soo verre 't selve sal cunnen strecken, door haer voorschreven man sullen werden gealimenteerd. Eyntlijck verclaerden de comparanten gesamentlijck uyt hunnen boedel te secluderen den schout en geregten off weesmannen van Berchambagt en voorts van alle andere plaetsen alwaer hun sterffhuys soude mogen comen te vallen, stellende vervolgens tot eenige voogd off voogdesse over hunne minderjarige kind off kinderen de eerststervende de langst(levende) van hun beyden, gevende deselve soodanige ampele macht, de voogden naer regten eenigsints can werden verleent, ook specialijck omme één off meerder voogden nevens sich te mogen assumeren en surrageren respectieve, alle 't welcke hun comparanten voorgelesen ende wel bedugt sijnde seyden en verclaerden 't selve te wesen haerlieder testament, uytterste wille en laeste begeerte (...). Gedaen op den dorpe van Berchambagt in presentie van Hendrik Jansse Coetsier en Cornelis Harmensz, wonende mede aldaer als getuygen.

[Bergambacht]

[169] 13-4-1688 -- boedelscheiding

Willem Jacobsse Nederbergh ter eenre en Gerrit Jacobsse Nederbergh ter tweeden en Jan Gerritsse Verkerk, getrouwt met Macheltje Jacobs Nederbergh ter derden sijde, tesamen kinderen van Jacob Willemse Nederbergh, alle woonende in Berchambagt, te kennen gevende dat gemelte Jacob Willemsse, hun comparanten vader, volgens acte voor mij notaris (...) op 1-12-1687 gepasseert, uyt puyre weldadicheyt bij gifte onder de levenden ten behoeve van hun comparanten heeft gegeven twee hoffsteden met hare timmeragien tesamen groot 21 morgen 1 hond en 25 roeden lants, gelegen in Berchambagt, en dat met de belastinge van 3600 gulden capitaal, die hun vader volgens obligatien en andere bescheyden aen persoonen hun comparanten bekent verschuldicht is en voorts op soodanige verdere conditien als de

voorschreven acte is medebrenge, alle welcke voorschreven landereyen tussen hun comparanten tot noch toe in 't gemeen sijn gepossideert en gebruykt en alsoo hun niet langer gelegen quam in de voorschreven gemeenschap te continueren, soo sijn deselve metten anderen bij forme van blinde lootinge nopende de voorschreven landerijen geprocedeert tot finale schiftinge, scheidinge en deylinge en dat onder soodanige last als bij yder lot sal werden uytgedrukt in manieren naervolgende. Eerstelijck is 't lot A te beurt gevallen aen Jan Gerritsse Verkerk, waeronder denselven is aengecavelt een hoffstede gelegen in Berchambagt in Tussenlanen op de Zuytsijde met huys, berch, schuyr, bepootinge en beplantinge daerop staende, groot 2 morgen 4 1/2 hond lants, strekkend voor van den halven huyswegh aff zuytwaerts op tot den halven Kerckwegh toe, belend O. Niesjen Jacobs en W. Aeghjen Pieters, mits dat hij voor dit lot sal moeten maken en onderhouden een stuck winninghdijk, groot 6 à 7 bos, gelegen tussen Joris Claesz en Sijbrant Cornelisse; nogh een stuk lants gelegen in de hoffstede van Dirk Fransse over de Kerkwegh, groot 2 morgen, strekkend van de halve Kerckwegh aff zuytwaerts op tot de halve nieuwe weteringe toe, belend O. Reyn Tijssse en W. Coen Claesse c.s., des dat hij voor dit land sal moeten maken en onderhouden de helft van de winninghdijk gelegen bij broeksteegh boven Ammerstol, sijnde het westeynde, alsmede de helft van de hooftdijk ende de griende gelegen buytendijcx aen de westzijde, strekkend tot de Snackerslooth toe, deselven is nogh te beurt gevallen 1 morgen 1 hond weylant, genaemt "de cromme elleboogh", strekkend van de halve huysweteringe aff tot de cayck toe, belend O. Thijs Jansse en W. de kinderen van Gerrit Maertensse; nogh de helft van een griendinge groot in 't geheel 3 hond, sijnde de oostzijde, genaemt "Mey Burgers", belend O. Hendrik Jansse metselaer c.s. en W. de kinderen van Bastiaen Sijbrantsse, waerjegens Jan Verkerck tot sijn laste sal moeten nemen en behouden 1/3 part van de voorschreven 3600 gulden, bestaende eerstelijck in een obligatie van 800 gulden, houdende ten behoeve van Marritje Willems, weduwe van Jacob Gerritsz, wonende tot

Stolwijk, ende nogh een obligatie van 400 gulden, welcke Willem Willemsse de Jongh ten laste van voorschreven Jacob Willemsse, hun comparanten vader, spreekende heeft, beyde met een jaer verloopen intresse van dien. Waernaer den gemelten Willem Jacobsse Nederbergh te beurt gevallen is 't lot B, bestaende eerstelijck in een perceel lants groot 3 morgen, waeronder is 1 morgen leenlant, dat verheven werd aen de heer van Montfoort, gelegen in 't Oppernieuwout van Berchambagt, strekkend van de groote cadijcx weteringh aff noortwaerts op tot de rhee toe, belend O. Niesjen Maertens en W. Gerrit Aertsse, vrij van hoogedijckagien; nogh een stuck hoylant groot 1 morgen, gelegen ten westen van voorschreven 3 morgen, strekkend van de Dorre Reeca aff tot aen Aeghje Pieters toe; nogh een stuck hoy- en weylant, groot 1/2 morgen, genaemt "Koevoets", strekkend van de halve Kerckwegh tot de halve nieuwe weteringe toe, belend O. Daem Ariensse en W. de kinderen van Geen Gerritsse, item een griendinge groot 3 hond, strekkend van de dwarsslot van 't backertje van Ammers tot den dwersslot van den schout van Berchambagt, belend O. de kinderen van Maerten Jansse en W. Hendrik Jansse Metselaer, welcke voorschreven twee laeste partijen gehouden sijn te maken omtrent 4 roeden hooftdijk met omtrent 3 à 4 voet winningh boven Ammerstol onder 't huysje van Arien Bruynen; denselven is nogh aengeloot 't heuveltje, verongelt werdende voor 10 hond, gelegen in Benedenbergh, strekkend van de halve wechslot aff zuytwaerts op tot het lant van Marrichje Nannings, belend O. Reyn Cornelisse en W. Arien Jansse Verkerk, sijnde belast met een stuk winningh op queyersdijk, gelegen tussen de graefflijckheit en Gerrit Aertse, laestlijck nogh een kennipwerffjen groot 5 hond 50 roeden, strekkend van de halven slooth van Geen Gerritsse Boer noortwaerts op tot Arien Goossenses lant toe, belend O. Marrichje Erasemis en W. Brant Cornelisse Bosch, jegens 'twelcke Willem Jacobsse mitsdesen mede tot sijnen laste neemt 1/3 part in de voorschreven 3600 gulden, bestaende tselve eerstelijck in een obligatie ten behoeve van Zacharias Willemsse, inhoudende in capitaal 400 gulden, item in een obligatie ten behoeve

van de heer Johan Botter, bailljuw van Berchambaght, van gelijcke 400 gulden, ende nogh een obligatie mede van 400 gulden, dewelcke Cornelis Louwen ten laste van hun comparanten vader respectievelijk sprekende hebben, alle met een jaer verloopen intresse van dien. Ten derden is den voornoemde Gerrit Jacobsse te loote gevallen 't lot C, bestaende in een hoffstede met huys, bergh, schuyr, pootinge en plantinge daerop met 5 morgen wey-, hoy- en kenniplant, staende en gelegen in Beneenbergh van Berghambagt, strekkend van de Cayck aff tot de diepte van de Lek, belend O. Gerrit Aertsse en W. Niesjen Maertens, sijnde belast met de winningh op queyersdijk tussen Gerrit Aertsse en Koen Claesse, nog met een stuk winningdijck gelegen tussen de hofstede van Reymtje Croonen en Gerrit Aertsse en nogh een stuk winninghdijck gelegen tussen Bouwen Cornelisse en Gerrit Aertse, item een kennipwerff gelegen ten oosten van de voorschreven hoffstede, groot 1 1/2 hont, strekkend van de halve huysweteringh tot den halven dwarsslot van Niesjen Maertens, nogh een stuk coyant gelegen in Benedenbergh, strekkend van den halven dwarsslot aff tot de kayck toe, belend O. en W. Koen Klaesse en Jan Maertensse, groot 3 hont 75 roeden, nogh een kennipwerff genaemt "de Krommen Elleboogh", groot 2 hont, strekkend van de halve huyswegsweteringe aff noortwaerts op tot den halven dwarsslot toe, item de helft van een griendinge groot in 't geheel 3 hont, genaemt "Mey Burgers", sijnde de westzijde, waervan de oosterse helft hiervooren onder 't lot A is aengecavelt, belend alsvooren, sijnde belast met 't maken van omtrent 3 roeden steenen dijck, waervan de oosterse helft in 't geheel is ontlast, laestlijk nogh 75 roeden kenniplant gelegen in de hofstede van den Hoet bij 't slot van heer van Asbergen (sic, ='s-Heeraertsberg), waerjegens denselven Gerrit Jacobsse mede tot sijnen laste neemt gelijk derdepart in de voorschreven 3600 gulden, bestaende in een obligatie van 800 gulden, houdende ten behoeve van de kinderen van Gerrit Jacobsz en nogh een obligatie van 400 gulden capitaal, dewelcke Claes Jacobsz ten laste van hun comparanten vader respectievelijk sprekende hebben met een

jaer verloopen intresse van dien. En sal dit voors. lot en moeten gedoogen dat hun vader sijn leven langh geduyrende heeft het gebruyck en bewooninge van de westerse sijdelcamer van de hoffstede in Benedenbergh. Boven 'twelcke dit lot C nogh sal moeten uytreycken op mey 1689 aen de looten A en B tsamen de somme van 100 gulden. Bekennende de voorschreven comparanten en deelgenooten gesamentlijk metten anderen in voegen voorschreven voors. landerijen absolutelijck en finalijck gescheyden en gegrontcavelt te hebben en sullen alsoo gedeylt blijven nu en ten eeuwigen dagen sonder malcanderen om eenige naerdere scheydinge te molesteren directelijck nogh indirectelijck off ter saecke van eenige onder- ofte overmate ten laste van den anderen iets te pretenderen, alsoo alle de voorschreven landerijen sijn gescheyden en gedeylt (...). Verbindende voor de naercominge van 'tgeene voorscreven staet hunne respectieve persoonen en goederen subject alle regten en regteren. Gedaen in Berchambagt ter presentie van Gerrit en Hendrick Aertsse Stolcker, wonende mede aldaer, als getuygen.

[Bergambacht Benedenberg Kerkweg]

[170] 24-4-1688 -- huwelijksvoorwaarden
Coenraet van Steenwijck, weduwnaer van Maria Teyls, bruydeghom ter eenre en Jenneken Dionijs Roilje, laest weduwe van Gerrit Hendricxe van Vianen, wonende alhier, ter andere sijde, dewelcke voornemens sijnde met den anderen te treden in een wettigh huwelijck, verclaerden voor bande van dien ende altoorens 't selve te voltrecken over ende weer over te sijn verdragen, bedongen en gestipuleert gelijk sijluden over ende weder over voor bande van huwelijck verdragen (...) bij desen, dat tusschen hun toecomende egtgenooten geene de minste gemeenschap van goederen wesen sal, maer dat deselve bij desen werden gesecludeert en dat oversulcx na 't scheyden van 't aenstaende huwelijck yder der toecomende egtgenoten aen hem off haer sal behouden ende naer hem off haer nemen alle sijne off hare goederen, 't sij hoedanigh die souden mogen wesen, sulcx dat ook de goederen van den eenen voor des anders schulden niet

aenspreekelijck off executabel sullen sijn, dogh dat den bruydegom tot subsidie van 't aenstaende huwelijck sal inbrengen alle sijne goederen soo bij inventaris, bij hun toecomende egtgenooten te onderteyckenen, sal blijcken, welcken inventaris sijluden willen dat van soodanige cracht en waerde sal werden gehouden alsoff alle deselve in desen ware geïnsereert. Ende ten respecte van de goederen van de bruyd, dat deselve tot onderstant van t voorschreven huwelijck sal aen- en inbrengen insgelijcx alle hare goederen, geene uytgesondert (nogtans met seclusie van gemeenschap alsvooren), bestaende derselver goederen in alle hare meubele goederen, huysraet, linnen en wolle cleederen met de uytdragerswinckel bij hun toecomende echtgenooten in 't geheel geëstimeert op een somme van 150 gulden. Item een acte obligatoir ten laste van Wouter Josephsen van Wijck, inhoudende als reste van meerder soms 575 gulden over de coopenningen van een huys en erve, staende en gelegen aen de Berchpoort binnen de stad Wageningen, twelck in drie termijnen moet werden voldaan, waarvan de laeste verscheenen sal sijn den 1-9-1690. Nogh een acte obligatoir off affrekeninge ten laste van Jan Kemp, wonende tot Wageningen, inhoudende tsamen de somme van 161 gulden, waerjegens de bruyd tot haren laste heeft eerstelijck een obligatie ten behoeve van Jordaen Jagers in capitaal 82 gulden 10 stuivers, nogh comt denselven Jordaen Jagers ten laste van gemelte bruyd volgens accord ter sake van sijn vaders erffenisse de somme van 80 gulden. Jan Coerten, wonende tot Wageningen, comt ten laste van voorschreven bruyd de somme van 60 gulden. Wijders is tussen de conthorale expresselijck gestipuleert dat alle erffenissen, besterffenissen en goederen d'éeen off d'ander van de toecomende egtgenooten op off aen te comen 't sij ab intestato, ex testamento, bij legaten. donatien inter vivos et causa mortis off andersins, hoedanigh het soude mogen wesen, alsmede alle winsten en verliesen staende desen huwelijcke te vallen sullen gemeen wesen ende bij hun toecomende egtgenooten halff en halff geprouffiteert en gedragen werden. Verders is besproocken dat ingevalle den bruydeghom eerst ende voor de

bruyd comt te overlijden, dat in dat geval de bruyd uyt de geresete goederen van de bruydeghom tot een douarie sal trecken en genieten de somme van 300 Carolusgulden. Ende soo de bruyd eerst comt te sterven dat de bruydeghom alsdan uyt des bruyts goederen sal trecken of genieten de somme van 200 gulden. Verbindende voor de naercominge deses haerlieder respectieve persoonen en goederen subject alle regten en regteren. Gedaen binnen Schoonhoven ter presentie van Arent van der Vooren en Lucas Asschenbergh, electeurs deser stede als getuygen.

[Steenwijk]

[171] 29-4-1688 -- volmacht

D-nus Cornelis Vergeer, bedienaer des goddelijcken woorts binnen dese stad, dewelcke verclaerde te constitueren Adriaen Cort, wonende alhier, omme alle soodanige uytstaende penningen als hem comparant ter sake van agterstallige lantpachten, huyshuyren als andersints van sijne respectievelijcke debiteuren is competerende, waarvan de bescheyden den geconstitueerde sullen ter hand gestelt werden, quitantie van sijne ontfangh te passeren in cas van dilay off uytstel de onwillige debiteuren bij middel van institue te constringeren en voorts generalijck alles anders te doen en verrichten wat nopende alle 'tgeene voorschreven is eenigsints sal worden vereyst, met macht van substitutie ad lites in behoorlijcke forma, belovende voor goet en van waerde te sullen houden en doen houden alle 'tgeene uyt crachte deses sal werden vereyst onder verbant en subjectie als naer regten gedaen binnen Schoonhoven. Getuigen: Gerrit Naetraet en Herman Claesse van Hilsbergen, wonende alhier.

[predikant]

[172] 4-5-1688 -- huwelijksvoorwaarden

Willem Jansse Schipper, meerderjarigh jonghman, bruydeghom, wonende in Lopik, ter eenre en Zijchje Cornelis Kuyper, meerderjarige doghter, bruyd, wonende in de Nyeupoort, ter andere sijde dewelcke verclaerden metten anderen te hebben geconvenieert een toecomend wettigh huwelijck en dat onder de naervolgende

conditien, te weten dat yder van hun toecomende egtgenooten tot subsidie van 't aenstaende huwelijk sal aen- en inbrengen alle soodanige goederen als yder van hun is hebbende waervan bij desen verstaen werd de gemeenschap hier te lande costumier geïntroduceert te sijn. Is wijders tusschen hun toecomende egtgenooten expresselijk gestipuleert dat indien den bruydeghom eerst ende voor de bruyd comt te overlijden, dat in sulcken gevalle de bruyd uyt de eerste goederen van de bruydegom tot een douarie sal trecken 100 silvere ducatonen off 315 guldens. En de bruydegom langstlevende sijnde, dat denselven uyt de goederen van de bruyd sal trecken de somme van 150 gulden en dat off de eerststervende kind off kinderen comt naer te laten off niet. Verbindende voor de naercominge en voldoeninge van 'tgeene voors. staet hunne respectieve persoonen en goederen subject alle regten en regteren. Getuigen: Eghbert Drost en mr. Jacob Blok, wonende alhier.
[Nieuwpoort]

[173] 6-5-1688 -- schuldbekentenis

Leendert Ariensse Toom, wonende in Gravelant in de baronye Liesvelt, dewelcke verclaerde deugdelijk schuldigh te wesen aen Jacob van de Blauw, out schepen alhier, d'somme van 350 Carolusgulden, spruytende ter sake van deugdelijcke geleende penningen bij de comparant op heden ontfangen, doende mitsdien affstant van de uytvlucht van onaengetelde gelde, belovende van de voorschreven somme intresse te betalen tegens 5 gulden van ydere hondert in 't jaer, ingaende op heden (...). Verbindende tot naercominge van 'tgeene voorschreven staet sijn persoon en goederen subject alle regten en regteren en specialijck den Hove van Hollant (...), tot dien eynde onwederroepelijck constituerende Adriaen van Sterrevelt, Jacob Mierboom en Abraham Selkart van Wouw, alle procureurs voor den gemelten hove (...). Compareerde mede Gerrit Gerritsse Cleyn, swager van de comparant, wonende mede in Gravelant, dewelcke verclaerde sich selven te constitueren borge en principale schuldenaer soo voor 't voorschreven capitael van 350 gulden als de te verlooppen intresse van dien (...). Getuigen:

Jan Ware (tekent Waerree) en Willem van der Cade, wonende alhier.
[Graafland Liesveld]

[174] 12-5-1688 -- volmacht

Gerrit, Jan en Jacobus Jansse Stok, alle wonende alhier, voor hun selven en voorts tesamen vervangende Hendrik Jacobsse van der Haes, getrouwt met Jannigje Jans Stok, hun swager, wonende tot Buyren, tesamen kinderen van Jan Woutersse Stok, en voor een gedeelte mede-erfgenamen van derselver moye, Geertje Wouters Stok, in haer leven huysvrouw van Jan Tomasse, gewoont hebbende en overleden tot Enckhuysen, ende machtigen Jannigje Cornelis den Uyl, huysvrouw van d'eerste comparant, omme sich te vervoegen in 't sterffhuys van hun voorschreven moye zaliger ende aldaer van den geenen die de geconstitueerde noodigh oordeelt te eyssen staet en inventaris van alle de goederen en effecten bij hun voorschreven moye metter doot ontruyn en naergelaten, naerdats denselven van alle debatten sal sijn gesuyvert met eede te doen stercken, vervolgens te procederen tot scheidinge en deylinge van de geheele naerlatenschap van haer moye ook neffens de verdere mede-erfgenamen in 't openbaer off onder de hant te mogen vercoopen de vaste en andere goederen, actiën en geregtheden tot de voorschreven boedel behoorende en dat aen soodanige persoon off persoonen op alsulcke conditien en voor soodanige somme van penningen als de geconstitueerde goetvinden sal te behooren de te vercoopen goederen naer costume locael te transporteren, de coopenningen van dien alsmede 'tgunt hun comparanten voor derselver portie te beurt sal vallen te ontfangen en om te nemen daarvan behoerlijcke acte van acquit te passereren en voor alle naermaninge te caveren, wijders in cas van different off ook soo de geconstitueerde 't selve mogte goetvinden over hun comparanten erffnisse bij uytcoop off anders te mogen accorderen en voorts generalijck alles anders te doen en verrichten wat nopende 'tgeene voorschreven is eenigsints sal werden vereyst (...). Getuigen: de heer Arent van der Voorn, raed en vroetschap alhier, en Jacob Erckelens,

wonende alhier.

[Buren Enkhuizen]

[175] 21-5-1688 -- testament

Neeltje Thomas, weduwe van Willem Beuyt, jegenwoordigh wonende in 't vrouwenhuys binnen dese stede, sijnde blind dogh egter hebbende de volcomen bequaemheyt om van hare tijdelijcke goederen testamentairlijck te cunnen disponeren ende sulcx (naer revocatie en te niet doeninge van alle voorgaende testamentaire en codicillen) bij desen doende, verclaerde te legateren off prelegateren aen Anna de Lange, dogter van haer nigte Margarieta Langiere, verwekt bij Johannes de Lange, wonende tot 's-Hertogenbosch, haer kast, gelijk mede aen Trijntje Gerst hare grootste spiegel legateert, voorts aen de diaconije armen van de duytsche gereformeerde kercke binnen de stad Rotterdam d'somme van 100 gulden, mitsgaders aen de diaconije armen van de Schotse gemeente binnen deselve stad gelijcke somme va 100 gulden, legateert nog aen de gesamentlijcke kinderen van Peye Goetheyt geprocreëert bij Abigeltje Barents, alsmede aen deselve Abigeltje Barents tsamen d'somme van 200 Carolusgulden. Eyntlijk legateert sij nogh aen Jannetje Jans, haer gewesene nayster, een somme van 18 gulden. Ende in 'tgeene van haer naerlatenschap verder sal comen over te schieten, daerinne verclaerde sij bij desen tot hare erffgenamen te noemen en aen te stellen de voorschreven Margarita Lingiere off bij vooroverlijden van deselve hare kind, kinderen off verdere descendentes bij representatie voor de eene helft ende voor de wederhelft Grietje Boekhoven, huysvrouwe van Barend Garst of mede bij voorafflijvicheyt van deselve derselver kind. kinderen en verdere affcomelingen bij representatie, wijders secluderende uyt haren boedel de heren burgemeesteren en weesmeesteren off weescamer deser stede (...), stellende vervolgens tot voogden over degeene die op haer overlijden bevonden mogte werden haer minderjarige erffgenamen te sijn de heer Johannes de Lange en Barent Garst, haer aengetrouwde neve, gevende deselve soodanige ampele macht als voogden naer regten eenigsints can werden verleent (...) en

verclaerde 't selve te wesen haer testament, uytterste wille ende laeste begeerte, willende dat tselve naergecomen sal werden tsij als testament, codicille, gifte uyt sake des doots ofte andersints (...). Getuigen: de heer electeur Lucas Asschenbergh, Hendrik Hoek ende Barnardus van d' Burgh, wonende alhier. [vrouwenhuis]

[176] 26-5-1688 -- attestatie

Claes Bijman, burger alhier, Dirck Brunten ende Cornelis Pieterse Kaes, geswoore wijn en bierwerckers binnen dese stede ende Dirk van Staveren, deurwaerder van de gemeene middelen, alle van competenten ouderdom, verklaren ter requisitie van Jacob Jacobsse Vonk, pachter van de impost op 't cleyen zegel ende gedruckte papieren van de termijn ingegaen den eerste april deses jaers over dese stad en den resorte van dien, eerst voors. Claes Bijman, dat sij op den 3en dese loopende maent is geweest ten huuse van Cornelis van Hessel, collecteur van de wijnen, asijnen ende nede wegens 't gemeenlant van den loopenden saysoen, versoeckende in absentie van denselven aen desselvs huysvrouwe omme te hebben biljet van een vaetge mede dat den eersten deposant hadde te verplaetsen en over te brengen, dat hem deposant door deselve huysvrouwe wierde ter hande gestelt een gedrukt ende gestempelt biljet waer voor den eersten deposant verclaerde te hebben betaelt eene stuver 6 penningen, sonder dat bij deselve collectrice 't gemelte biljet wierde opgevult off beschreven, niettegenstaende den eersten deposant aen de meergemelte collectrice vraegde off op 't gemelte biljet niemendal most werden geschreven en off hij daarmede soude cunnen volstaen, waerop de meergemelte collectrice antwoorde dat 't gemelte biljet niet behoefde te werden opgevult off aengeteyckent, maer dat hij, deposant, de voors. verplaetsinge gedaen sijnde, 't voornoemde biljet maar soude weder brengen, dat hij, deposant, vervolgens mede is geweest ten huuse van Dirk Swart, collecteur van de stads excijs en aldaer mede versogt een gedrukt biljet om 't voorsz. vaetge mee te verplaetsen, 'twelck hij, deposant, aldaer ook voovr een oortge heeft become sonder dat 'tselve in 't alderminste wierde beschreven off opgevult,

niettegenstaende de deposant vraegde off 't selve moste ingevult werden en off hij daermede conde volstaen, waerop de huysvrouwe van gemelte Swart seyde van ja, dat de eerste deposant daerop de voorsz. twee becomen biljetten in handen van de tweede en derde deposanten als geswoore wijn en medewerckers heeft gestelt om 't voorsz. vaetge te bearbeyden, gelijk de tweedee en derde deposant mede 't haerder depositie comende gesamentlijk verclaerden dat sijlieden ten voors. dage van de eerste deposant de voors. twee biljetten hebben ontfangen en versogt sijn om daerop 't voors. vaetge mee te bearbeyden, dat sijlieden daerop aen den ersten deposant vraegde waerom d' voorsz. biljetten niet waren opgevult en beschreven en behoorlijke gedateert dat de eerste deposant daerop antwoorde dat de respectieve collectrices tegens hem hadden geseyt sulcx niet noodich te sijn, dat het onnoodich was die aen te teyckenen, waerop vervolgens de tweede en derde deposanten tot haer gerustheyt sijn geweest bij de huysvrouwe van voors. Dirk Swart en an deselve gevraegt off sij aen den ersten deposant ten selven dage biljet ten voors. eynde hadde uytgegeven en waerom sij 't selve niet opgevult en beschreven hadde waerop deselve antwoorde, om dat biljet van state wegen niet beschreven is, daerom volg ik sulcx nae, dat op de voorsz. ongevulde en onbeschreve biljetten daerop bij de voorsz. tweede en derde deposant 't voorsz. vaetge mee ten versoecke van den ersten deposant tenselven dage is gearbeyt. Eyntlijk verclaerde de laeste deposant van Staveren alleen dat hij op de 9e deser ten versoecke van en neffens de requirant is geweest bij de eerste deposant en aen denselven versogt omme d' voors. twee biljetten, die hij tot desselvs versekeringe onder hem had gehouden te mogen sien, die deselve vervolgens aen hem, van Staveren exhibeerde en bevonden dat deselve in 't minste niet beschreven off geteyckent waren, maer soo gaeff en suyver te sijn als deselve uyt de pers waren gecomen, dat voorts hij laeste deposant ten versoecke van de requirant aen den ersten deposant interdictie heeft gedaen van de voors. biljetten niet weerloos te werden, twelck de eerste deposant aennam,

welcke voorsz. twee biljetten ons notaris en getuygen op heden ook sijn verthoont en in voege voorsz. sijn bevonden, (...). Getuigen: sr. Abraham van der Putte en Hendrik Poulusse, wonende alhier.

[177] 28-5-1688 -- schuldbekentenis

Gerrit Jansse Barten, woonende in de Nieupoort, bekende schuldig vts wesen aen de heer Adriaen van Wevelinckhoven Peterssoon, woonende alhier, d' somme van 700 Carolusgulden, spruytende ter sake van deugdelijke geleende en aengetelde penningen bij de comparant al wel en ten volle den lesten penninck metten eersten ontfangen en genooten, doende mitsdien affstant van de uytvlucht van onaengetelde gelde, belovende van de voorsz. somme intresse te betalen tegens 4 gulden van 't hondert in 't jaer ingaende op heden, sulcx dat op 28 mey 1689 het eerste jaer intresse in crachte deses omgecomen en verscheenen sal geduyrende tot de volle en effectuele afflossinge der voors. capitale somme toe (...), verbindende van 'tgeene voors. staet sijn persoon en goederen subject alle regten ende regteren en specialijk den Hove van Hollant. Compareerde mede Barent Hendricxe van Emlichem, geregtsbode tot Nieupoort, dewelcke verclaerde hemselven (...) voor Gerrit Jansse van Barten en de voldoeninge van de voorsz. 700 gulden alsmede de te verloopen intresse van dien te constitueren borge en principale schuldenaer (...). Getuigen: de heer Hendrik van Rees, president schepen deser stede ende Arien Pleunen van Abeel, wonende alhier.

[Nieuwpoort]

[178] 18-6-1688 -- volmacht

Arent van der Kers, ontfanger van de graeffelijckheys tol ende Sweer Gijsbertsse, desselvs swager, wonende alhier, machtigen Abraham Selkart van Wouw, procureur voor den hove van hollant, tot den uytteynde te vervolgen soodanige sake en proces als de comparanten als impetranten in cas van reformatie genootsaekt sijn te sustineren op ende jegens Cornelis van der Helm (...). Getuigen: Wouter Pieterse Lamair en Jacob Maertensse Ruychaver, wonende alhier.

[179] 18-6-1688 -- volmacht

Arent van der Kers, ontfanger van desselfs graeffelijckheys tol binnen dese stede, ende Sweer Gijsbertsse de Wecker, desselfs swager, woonende alhier, machtigen Leonard Hoogstad, procureur voor de ed. mog. heren gecommiteerde raed van de Staten van Hollant en Westvrieslant omme tot den uyteynde te vervolgen soodanige twee saken en processen als sij als als impetranten in cas van reformatie genootsaekt sijn te sustineren op ende jegens Huybert Outshoorn, pachter van de impost op de gedrukte papieren om dese stede en de resorte van dien van den termijn ingegaen den eerste april 1688 mitsgaders Harmanus van der Putte ende Nicolaes Hoek, soo men segt, van den voors. Outshoorn geauthoriseert tot dieneynde alle substantiele en incidentele termijnen te observeren (...). Getuigen: Wouter Pieterse Lamair ende Jacob Maertensse Ruychaver, wonende alhier.

[Oudshoorn]

[180] 22-6-1688 -- inkoop in gasthuis

Op huyden sijn de heren boekhouder en regenten van 't proveniersgasthuys binnen de stad Schoonhoven op approbatie van de heren borgermeesteren derselver stede als opperregenten van alle godshuysen aldaer ter eenre ende Cornelis van der Elst ende Marijtje Louris, egteluyden van Rotterdam ter andere sijde, metten andere overgecomen en geacordeert dat d' voors. heren boekhouder en regenten in 't voorsz. gasthuys sullen innemen de voorsz. Cornelis van der Elst en desselfs huysvrouw omme aldaer hun leven langh geduyrende in spijs en drank onderhouden en gealimenteert te werden naer ordre van 't selve huys die deselve hun mitsdesen verclaren te onderwerpen, waervooren de voors. van den Elst en desselfs huysvrouw mitsdesen aennemen en belooven uytterlijk binnen den tijd van twee maenden naer dato deses precies ten behoeve van 't voorsz. proveniersgasthuys te sullen betalen d' somme van 1650 gulden en nogh ingevolge van de resolutie van de heren van de vroetschap ten behoeve van de stad d' somme van 36 gulden en daerenboven nogh de gewoonlijcke meubelen als een bed met sijn toebehooren, drie deeckens, vier paer

lakens, vier paer sloopen, een dosijn servetten, een tinne waterpot, een tinne fles, twee stoelen met kussens en een tin pintje, alle welcke goederen naet affsterven van de langstlevende sullen moeten blijven ten behoeve van 't gemelte huys, sullende haer slaepplaets heben in 't selve camertje dat in de groote sael sal werden getimmert, alsmede alleenlijk 't gebruyk van soodanige haerstede als in deselve sael is, de begravenis soo van de langstlevende als eerststervende sal bij derselver erffgenamen buyten laste en coste van 't voors. gasthuys weden gedaen mits deselve erffgenamen nair hair sullen mogen te nemen alle de cleederen tharen lijve behoorende en voorts alle verdere goederen, behalve die hiervooren sijn gestipuleert dat in 't voorsz. gasthuys sullen moeten blijven.

Vorders is gestipuleert indien de voorsz. van der Elst off sijn huysvrouw binnen de voors. twee maenden mogte comen te overlijden, dat bij de erffgenamen van de alsoo vooraffstervende voor yder ten behoeve van 't gemelte huys sal moeten werden betaelt d'somme van 200 gulden, mair langer als d' voors. twee maenden levende dat insulcken gevalle de geheele belooffde inkoopspenningen ten behoeve van 't voors. proveniers gasthuys sullen moeten voldaan, niettegenstaende den voors. van der Elst off desslfs huysvrouw hair metter woon in 't voors. huys nogh niet mogten hebben begeven. Verbindende voor de naercominge van 'tgeene voors. staet de contrahenten ter eenre de goederen en incomen van 't voorzeide proveniers gasthuys en de contrahenten ter andere sijde hunne respectieve persoonen en goederen.
[proveniersgasthuis gasthuis]

[181] 25-6-1688 -- attestatie

Melis Teunisse Verveer ende Arien Hendricxe Taets, de heer Jacob van den Broek, raed en out thesaurier deser stede, juffrouw Maria Strenghe, desselfs nigte, Elias Blok, besieder van des graeffelijckheys tol, ende Arien Pleunen van Abeel, tolknecht, alle van competenten ouderdom, woonende alhier, verklaren ter requisitie van Arent van der Kers, ontfanger van des graeffelijckheys tol binnen dese stede, dat de requirant van den jare 1683 tot mey 1687 incluyt continueel effective

met (zijn) vrouw en kinderen sijn vaste woonplaets en huyshoudinge heeft gehad in sekere huysinge staende en gelegen binnen dese stede over het gasthuys alhier, naergelaten bij Gijsbert Sweeren de Wecker, desselfs schoonvader zaliger, en dat hij geduyrende de voors. tijd alle 'tgeene denselven tot sijn consumtie in sijn huyshoudinge van nooden hadde in de gemelte huysinge en nergens elders heeft ingeslagen, wijders verclaerde de gemelte heere van den Broek en desselfs nigte nogh met hun beyden dat de requirant gelijk mede sijn predecesseurs van ouds hercomen altijd vrij sijn geweest van alle stadsexcijsen en dat geduyrende den tijd de heere van den Broek als thesaurier deser stede was toebetrouwt de collecte van eenige stadsexcijsen als bieren, wijnen en andersints, dat alsdoen bij de requirant sijn predecesseurs en andere gepriviligeerde persoonen ter consideratie deselve van alle stadsexcijsen waren geeximeert noyt eenige aenbrengh is gedaen, veel min dat van dn inslagh die bij de voors. gepriviligeerde persoonen van tijd tot tijd wierde gedaen oyt eenigh biljet is gehaelt. Eyntlijck verclaerde de laeste deposant nogh alleen, dat hij als tolknecht de tijd van ontrent 16 à 17 jaren is geweest in dienst van de heren van de graeffelijckheyts domeynen, dat hij geduyrende denselven tijd meenigh-mael ten versoecke van den requirant en sijn predecesseur bij den pachter van slants wegen heeft wesen verimposten wijnen off bieren, die de ontfangers van des graeffelijckheyts tol tot hair consumptie quamen in te slaen, sonder dat hij, deposant, oyt ten comptoire van den stads excijsen eenige aenbrengh dairvan heeft gedaen, veel min van den inslagh van dien eenigh biljet van den pachter van stadswegen gehaelt, selfs tot in 't laest van den jare 1685 incluys, gevende voor redenen van welwetenschap eerst de twee eerste deposanten dat sijluden van den jare 1683 tot mey 1687 sijn geweest de naeste gebuyren van den requirant, de tweede en 3e deposanten dat sijluden van den jare 1687 en nogh jegenwoordich sijn des requirants naeste gebuyren en voorts dat hij, derde deposant, verscheyde jaren is geweest thesaurier deser stede alswanneer denselven in die qualiteit de collecte van den voors.

stadsexcijsen heeft gehad en dat alsdoen bij hem en de 4e deposante gesamentlijck dairvan 't collectboek gehouden is, en eyntlijck de twee laeste deposanten dat sijluden geduyrende de voors. tijd in 't exerceren van hunlieder offitie dagelijcx ten woonhuysen van den requirant sijn geweest, mitsdien van alle 'tgeene voors. is, yder in sijn regard goede en pertinente kennisse te hebben (...). Getuigen: Jacobus Maertensse Ruychaver en Nanningh Pietersse Verveer, wonende alhier.

[182] 10-7-1688 -- kwijting

Sr. Pieter van Wijngaerde Nicolaessoon, woonende tot Oostende ende Adriaentge van Wijngaerde, huysvrouw van Michiel Gerritsse, derselver suster, woonende mede aldaer, kinderen en erffgenamen van Geertje Floris van Cats, laest huysvrouw van Pieter Nuytel, in haer leven gewoond hebbende en overleden tot Middelburgh in Zeelant, bekennen bij desen ontfangen te hebben uyt handen van de erffgenamen van Herbert Florisse van Cats, der comparanten oom zaliger, laest gewoond hebbende en overleden in de Nieupoort, d'somme van 300 Carolusgulden in voldoeninge van soodanigh legaet als hun voornoemde oom zaliger bij desselfs codicillaire dispositie op 29-6-1682 voor den notaris Johan Maes en sekere getuygen binnen Oudewater 't haren behoeve heeft gelegateert, quiterende mitsdien d'erffgenamen van hun gemelte oom dairvan bij desen, sonder ietwes ten laste van de naerlatenschap van hun gemelte oom zaliger te preserveren uyt wat oorsake sulcx soude mogen sijn, en specialijck ook niet ter sake van soodanige borghtochte als hun voornoemde oom ter weescamer van Oudewater heeft gepasseert voor soodanige 400 gulden als hun comparanten uyt den hoofde van hare nigte Maria van Wijngaerde zaliger waren opgecomen en bij hun voors. stijffvader, Pieter Nuytel ter weescamer voors. onder de borghtochte van voors. hunnen oom zaliger gelicht, belovende tesamen en yder in 't bysonder d'erffgenamen van hun gemelte oom van alle naermaninge uyt wat sake sulcx soude mogen sijn te bevrijden (...). Getuigen: Hendrik Aartsse en Claes Tomasse van Oosterhout, wonende alhier.
[Middelburg Nieuwpoort Wijngaerden]

[183] 14-7-1688 -- schuldbekentenis

Thijs Jansse de Bruyn, woonende alhier, bekende wel en deuchdelijk schuldich te wesen aen de heer Jacob van Ceters, coopman tot Rotterdam, d'somme van 75 Carolusgulden, spruytende ter sake en als reste van soodanige custinghbrieff als bij comparant op 2-5-1668 onder speciael verbant van sijne huysinge en erve staende en gelegen bonnen dese stede ten behoeve van Corstiaen Cornelisse van der Plank heeft gepasseert, welcke custinghbrieff hem, den heere van Ceters, als pant ter minne in hande gesyelt is, dogh alles onvermindert en sonder prejuditie van de voors. custinghbrieff, die met 't passeren deses niet en werd vernieticht, mair gehouden werd in sijn volle cracht ter tijd en wijle 't gemelte capitael ten volle afgelost sal sijn, belovende de 75 gulden capitaal te sullen afflossen met 12 gulden 10 stuivers jaerlijcx, wel meerder mair niet minder, wairvan de eerste 12 gulden 10 stuivers omgecomen sal sijn op mey 1689 en soo voorts (...), mits dairbij leggende de intresse van dien nair advenant de somme tegens 4 gulden ten hondert jaerlijks, verbindende voor de naercominge van 'tgeene voors. staet sijn persoon en goederen subject alle regten en regteren ende specialijk den Hove van Holland (..), machtigh makende Adriaen van Sterrevelt en Abraham Selkart van Wouw, procureur voor denselven Hove (...).
Getuigen: Willem Croock en Arien Jansse Scheur, wonende alhier.

[koopman]

[184] 17-7-1688 -- kwijting

Juffrouw Alida van der Sprongh, weduwe van dr. Johan Cesar zaliger, ende Nicolaes Anthony Cesar, hair soon, mede erffgenaam ex testamento van juffrouw Cristina van der Sprongh zaliger met last van fideicommiss, sijnde tselve testament gepasseert voor J. de Vos, notaris en sekere getuygen tot Antwerpen den 10-4-1679, item Godefridus Cesar met en neffens Maria Santvoort, sijne huysvrouwe, mitsgaders Maria Cesar in desen geadsisteerd met en neffens Cornelis Meugh, coopman tot Rotterdam, geven te kennen dat voornoemde Cristina van der Sprongh bij de gemelte hare testamentaire dispositie hadde gewilt dat de eerste dochter, die voornoemde

Nicolaes Anthony Cesar in egte houwelijke state soude verwecken en gedoopt wesen, hadde gemaect d'somme van 600 gulden, mits dat het de naem voere ende genaemt wordt nair derselven testatrice sonder andere naem dair bij te voegen, welk legaet de gemelte testatrice naderhand bij codicillaire dispositie van date 31-10-1680 hadde begeert dat soude comen op het eerste kind dat de drie kinderen van de voornoemde Alida van der Sprongh (sijnde de voorgemelte Godefridus Nicolaes ende Maria Cesar, mede comparanten in desen), sijnde een dogterken, hadden off cregen van wettigen bedde, dat nair hair Cristina genoemd wierd, sonder meer namen dair bij te voegen, soude hebben en genieten de geseyde somme van 600 gulden, uyt te reycken als het 12 jaeren geworden was, dat sij comparanten om goede redenen en insigten (met consent van de eerste comparante, hare moeder, metten anderen waren versproocken, veraccordeert en overeengecomen, dat niemant van henlieden de voors. vernoeminge sullen doen off gedoogen dat geschiet en sulcx de geseyde 600 gulden met consent alsvooren, onder den anderen yder voor 1/3 part sullen genieten partageren en deelen; wijders bekenden sij comparanten de gemelte 600 gulden op huysden te hebben genooten en ontfangen uyt handen van de heer Godefridus Bullik, mede notaris en procureur alhier, uyt de naem ende vanwege Mathijs Bullik, wonende tot Antwerpen, als sijnde gesteld executeur van den testamente van gemelte Cristina van der Sprongh (...). Wijders verclaerden Alida van der Sprongh ende Nicolaes Antony Cesar bij desen alsnogh om te geven dat de verdere goederen bij hun van voornoemde Cristina van der Sprongh met last van fideicommiss geërft onder de administratie van voornoemde executeur off wel van sijnen twegen de voornoemde notaris Bullik sullen blijven continueren ter tijd en wijle 't voors. de fideicommissaire conditie bij 't voors. testament gemelt sal comen te exteren.
Getuigen: Staets Clerk en Cristiaen Clerk, wonende alhier.

[185] 20-7-1688 -- schenking

Ds. Cornelis Vergeer, bedienaer des goddelijcken woorts in de gereformeerde kerk

alhier, verclaerde uyt puyre weldadicheyt bij gifte onder de levenden te geven aen Pieter en Gijsbert Verhoek, sijn neeven, woonende tot Amsterdam, tesamen voor de eene helft, ende aen Adriaen Cort, getrouwt met Gerbrechje van Diemen, sijne nichte, woonende alhier, voor de wederhelft, sodanige somme van penningen als de comparant ten laste van 't gasthuys binnen deser stede is competerende, ter sake van 't plegen en oeffenen van publijcque godsdienst bij de comparant in de laesten oorlogh in 't voors. gasthuys enige jaren als predicant gedaen. Compareerden mede voors. Adriaen Cort en desselfs huysvre ende verclaerden d' voors. donatie soo voor hun selven als de voors. Pieter en Gijsbert Verhoek danckelijk te accepteren, consenterende hiervan acte (...). Getuigen: ds. Wilhelmus van Schie ende Pieter de Nijs.

[predikant gasthuis]

[186] 28-8-1688 -- schuldbekentenis

Heyndrik Ariensse (hij tekent met Molenaer), woonende in Berchambacht, machtigt den ed. (niet ingevuld), procureur voor de ed. mog. heren gecommiteerde raden van de Staten van Hollant en Westvrieslant omme tot de uyteynde te vervolgen (...) soodanigen sake en proces als de comparant in cas van reformatie genootsaekt is te sustineren op en jegens Jan Schouten, pachter van 't gemael over Berchambacht van de termijn laest geëijndicht (...). Getuigen: Jasper Cornelisse Cocq en Pieter de Groet, wonende alhier.

[Bergambacht gemaal Kok]

[187] 11-9-1688 -- kwijting

Claes Jansse Sterckenburgh, getrouwt met Maria van Dobben, wonende tot Leyden, verclaert te approberen en ratificeren soodanige vercooppinge van sekere hoffstede met huys en bepootinge dair op staende en omtrent 6 morgen land dair agter gelegen en nogh van de helft van een weertje lant leggende op de Zuytsijde van Ottelant, groot 4 morgen 4 hond lant bij sijn comparants swagers (dewelcke nefens de comparant tesamen universele erffgenamen sijn van Dirk van Dobben) in 't openbaer vercocht aen sr. Johannes van Gardijn, burger alhier, voor de somme van 3000 gulden, alsmede te

approberen den transporte bij sijn comparants voors. swagers van de voors. landerijen ten behoeve van gemelte Gardijn gedaen en op 1-9-1688 voor schout en schepenen van Ottelant gepasseert, bekenne mede van de cooppenningen der gemelte landerijen voldaan te sijn de leste penningen metten eersten, quiterende mitsdien gemelte Gardijn van alles sonder op de voors. landerijen iets te reserveren. Getuigen: Jacob Erckelens en Cornelis Jansse Coyman, wonende alhier.
[Leiden Ottoland]

[188] 8-10-1688 -- volmacht

Coenraet van Steenwijk, woonende alhier, machtigt Jenneke Dionys Roilje, sijn huysvrouwe, omme te innen alle soodanige penningen als de comparant en sijn huysvrouwe ten agteren sijn aen Wouter Josephsen van Wijck, Jan de Kemp en andere persoonen, woonende tot Wageningen als elders, waervan de bescheyden de geconstitueerde ter hande gestelt sijn, quitantie van haren ontfangh te passeren, in cas van onwillicheyt de debiteuren bij middelen van institie tot de betalinge te doen constringeren met macht van substitutie (...). Getuigen: de heer electeur Lucas Asschenbergh en sr. Abraham van der Putte, wonende alhier.

[189] 14-10-1688 -- toestemming huwelijk

Lijntje Bastiaens, weduwe van Jan van Emmerik, woonende alhier, verclaert mitsdesen te consenteren dat hare dogter Jannete van Emmerik in ondertrouw magh werden aengenomen met Yeman Cnoop, jonghman woonende tot Rotterdam, versouckende derhalve dat de heren commissarissen van de huwelijcxen saken binnen de gemelte stad Rotterdam de voorsz. hare doghter gelieven te verleenen de gewoonlijcke huwelijcxen proclamatien en vervolgens dat het huwelijk tussen deselve hare doghter en den gemelte Yman Knoop magh werden gesolemniseert en voltrocken in conformite van de poliitycque ordonnantie hier te lande in observantie sijnde (...). Getuigen: mons. Adriaen Doelman en Hendrik Hoek, wonende alhier.

[190] 16-10-1688 -- borgtocht

Hermannus van der Putte ende Nicolaes Hoek, geauthoriseerde wegens de impostmeesters van 't cleyn zegel en gedrukte papieren over dese stad en de resorte van dien van de termijn ingegaen 11-4-1685, geven te kennen dat sij met en neffens Huybert Outshoorn, originele pachter off medestander van de voors. impost, op 8-5-1688 voor schepenen, commissarissen deser stede hebben geobtineert twee condemnatiën, yder van 400 gulden ten laste van Arent van der Kers, ontfanger van des graeffelijckheys tol alhier ende Sweer Gijsbertsse de Wecker, desselfs swager, en dat sij comparanten voor de restitutie van de geheele inhoud van deselve conditiën op de 14e september voor schepenen alhier wel hadden gestelt geïnstificeerde borgen, dogh alsoo de gemelte van der Kers en de Wecker niet alleen swaricheyt maekten om op de voors. gepasseerde acte van cautie den inhouden van de voors. conditiën te voldoen, mair ook sustineerden dairtoe niet gehouden te sijn voor en aeler de gemelte Outshoorn (die de sake als principale pachter concerneert en op wiens naem ook het eene proces werd gevoert) voor de restitutie van de inhouden van de gemelte condemnatiën selffs behoorlijke borge hadde gestelt, en dat sijluden van hem Outshoorn ook behoorde te werden gequiteert. Zij verklaren hen tesamen tot securiteyt van gemelte van der Kers en de Wecker te constitueren als borgen voor alle naermaninge die in tijd en wijle bij gemelte Outshoorn off yemand van sijne medestanders in de voors. pacht uyt crachte van de voors. conditiën soude mogen werden gedaen (...). Getuigen: Lucas (van) 's-Heraersbergh en Jan (van) Eyndoven, wonende alhier.

[Oudshoorn]

[191] 23-10-1688 -- attestatie

Jacob Swanevelt, Cornelia Robberts, huysvrouw van Maerten de Reeuw (= Reve) ende Marrichje Cornelis, huysvrouw van Jochem den Romeyn, alle van competenten ouderdom, woonende alhier, verklaren ter requisitie van Floris van Bockhoven en desselfs huysvrouwe Dirkje Barents, mede wonende alhier, dat sij op den 20en deser 's

morgens omtrent seven uyren gesamentlijk neffens andere persoonen sijn geweest in de Loopickerstraet desre stede voor de huysinge van de weduwe van Verwaert, alwaer ten selven tijde mede present was Cornelia van Gent, huysvrouw van Hendrick de Groet, reysende bode alhier, dat sij deposanten ten selven tijde onder andere lasteringen en scheltwoorden die de voors. Cornelia van Gent tegens des requirants huysvrouwe uytbraekte, ook in specie hebben gehoord dat deselve Cornelia van Gent seyde, dat des requirants huysvrouwe haer kind off vrucht hadde afgedreven ende tselve tot diverse malen repeterende, dat de tweede deposante dairop eyntlijk tegens de gemelte Cornelia van Gent seyde: "wel Cornelia hoe durff je sulcke woorden spreekken", wairop deselve Cornelia van Gent antwoorde: "ja ik segt alsnogh", voegende met groote vilainie dairbij die vod en dat varcken daer se gevende voor redenen van wetenschap alle 'tgeene voors. is selffs gehoord en gesien te hebben (...). Getuigen: d'heer Lucas Asschenborgh en Hendrik Hoek, wonende alhier.

[Lopikerstraat]

[192] 2-11-1688 -- volmacht

D'heer oud schepen Jacob van den Blauw machtigt Dirk Woertman, procureur voor den ed. hove van Utrecht omme voor denselven hove tot den uyteynde te vervolgen, wair te nemen en defenderen soodanige sake en proces als de comparant als gedaagde in cas van rau actie genootsaekt is te sustineren op ende jegens Cornelis van Gelder, woonende in Langerak, eyser (...). Getuigen: Jan Gerritsse van der Vecht, woonende tot Utrecht, en Jan Waerhee.

[193] 3-11-1688 -- testament

De comparanten naergenoemt hebben verclaerd inden 200e penningh niet gequoteert te sijn. Jan Gerritsse Verkerk ende Machteltje Jacobs Nederberch, geegte man ende vrouw, woonende in Berchambaght, verclaerden te revoceren alle testamenten, codicillen en andere actens van uytterste willen bij hun tesamen off elcx van hun in 't bijzonder voor date deses gepasseert, alsmede derselver contract anthenuptiael voor bande van huwelijk

opgerecht voor soo verre dese deselve cotrariende en verder nogh anders niet, ende bij desen van hunne tijdelijke goederen testamentairlijk disponerende, verclaerden over en weder over de eerststervende de langstlevende van hun beyden te nomineren tot sijn off hare eenige en universele erffgenaem, in alle de goederen, roerende en onroerende, met in en uytschulden niet ter werelt uytgesondert, sulcx de eerststervende van hun beyden metter dood sal comen te ontruymen en eenigsints agter te laten met vollen regte van institutie, onder conditie indien de eerststervende van hun beyden kind off kinderen in desen huwelijcke verwekt mogt comen agter te laten dat de langstlevende in sulcken gevalle gehouden sal sijn deselve kind off kinderen te alimenteren en onderhouden in cost, drank, cleedingh en reedingh tot derselver mondigen dage off eerder huwelijcke state off eerder sterffdach toe en inmiddels deselve te doen en laten leeren lesen, schrijven en een bequaem ambacht of handwerk waertoe deselve off yder van hun naer staets gelegentheyt bequaem sullen werden geoordeelt, ten mondigen dage off eerder huwelijcke state gecomen sijnde deselve kind off kinderen in 'tgunt voors. is in voldoeninge van derselven legitime portie. Edogh alles met dese restrictie ingevalle de langstlevende sich weder ten huwelijcke state mogt comen te begeven, dat in sulcken gevalle deselve langstlevende gehouden sal sijn voor de solemnisatie van 't selve tweede huwelijck ten behoeve van hun kind off kinderen uyt te reycken de eene helft van hun comparanten boedel soo en insulcken voegen denselven boedel en goederen bij 't hertrouwen bevonden sullen werden in wesen en gequalificeert te sijn (...). Indien er geen kinderen uit dit huwelijck zouden sijn verwekt, dan sullen alle de goederen des gemeenen boedels naert overlijden van de langstlevende deelbair sijn tussen de vanden van de eerstafflijvige en de langstlevende halff en halff (...). Secluderende en sluytende uyt hunnen boedel en van de voochdijde over de minderjarige kind off kinderen die bij de eerststervende uyt desen huwelijcke verwekt mogte werden agtergelaten den schout en gerechten off weesmannen van Berchambagt ende van alle andere plaetsen en steden

alwaer hun sterffhuys soude mogen comen te vallen oof eenige goederen gelegen sijn, stellende vervolgens tot voogd off voogdesse over deselve de langstlevende van hun beyden (...). Bij hertrouwen van de langstlevende moet de langstlevende neffens sich tot voogden over de voors. minderjarige assumeren en aenstellen twee van de naeste van den bloede die hun kinderen uyt den hoofde van de eerststervende sullen bestaen (...). Getuigen: d'heer Lucas Asschenborgh en Johannis van Asperen, wonende alhier.
[Bergambacht Nederberg weeskamer]

[194] 13-11-1688 -- testament

Agatha Philips, weduwe van Willem Oogilbie, in sijn leven appointé, woonende alhier, verclaerde nair revocatie van alle voorgaende testamenten die dese eengsints mogte contrariëren bij desen tot hare eenige en universele erffgenamen te noemen Floris Fransse, woonende tot 's-Hertogenbos voor 1/3 part, Catrijna Fransse, woonende tot Bommel, mede voor 1/3 part, beyde kinderen van haer suster Maycken Philips verwekt bij Frans Flooren, ende voor het laeste derde part Janneken Dircx, nagelate dogter van Maycken Fransse, die mede een dogter was van haer voorsz. suster Maycken Philips, en bij vooroverlijden van één van deselve derselver descendentes bij representatie, en dat (in) alle de goederen roerende en onroerende met in en uytschulden niets ter werelt uytgesondert sulcx sijn metter dood sal comen te ontruymen en eenigsints agter te laten (...). Getuigen: d'heer Nicolaes Langereys, der medicine doctor, en Pieter Haelbos, wonende alhier.
[arts 's-Hertogenbosch]

[195] 16-11-1688 -- attestatie

Sr. Johannes Pit en Hendrina Winterak, desselfs huysvrouw, woonende alhier, verclaerden ter requisitie van juffrouw Maria van Cats, weduwe van sr. Cornelis van den Burgh, dat de requirante in de jare 1684 van hun deposanten voor den tijd van een jair in huysing heeft aengestaen seker packhuysje staende naest en ten noorden van den huysing van de requirante voor de somme van 14 gulden, dat sijn requirante voorts in de beginne van den jare 1685 aen hun deposanten behoorlijke waerschouwinge

heeft gedaen, dat sij op mey daeraenvolgende 't selve pakhuysje soude verlaten, gelijk sij requirante tselve op mey 1685 ook effective verlaten heeft sonder dat sij requirante na denselven tijd dair van eenigh meerder off verder gebruyk heeft gehad, mair bij hun deposanten selfs wederom is aengenomen, wijders deposerende nogh dat 't voors. pakhuysje soo na aen des requirantes woonhuysinge is staende, dat men in twee à drie treden van 't eene in 't andere huys can stappen, nogh verclaerden sij dat des requirantes huysje alwair 't hoorentje uythanght is staende agter des requirantes woonhuysinge, soo dichte aent selve dat men wel in twee treden can stappen uyt des requirantes woonhuysinge in des requirantes ander huysje alwair 't hoorentje uythanght, dat wijders 't gemelte huysje staende naest des requirantes woonhuysinge in 't elgerstraetje, passerende hair reqyuirantes woonhuysinge westwaerts op tot agter in 't pakhuysje van 't hoorntje toe van den anderen is omtrent 15 à 16 schreden, gevende voor redenen van wetenschap alle 'tgeene voors. is selfs gedaen en de distantie van de voors. packhuysjes dagelijcx gesien te hebben en mitsdien van alle 'tgeene voors. is goede en pertinente kennisse te hebben (...). Getuigen: Gerrit Keyser en Dego Schot, wonende alhier.

[196] 23-11-1688 -- testament

De comparanten naergenoemt hebben verclaerd in den 200e penningh beneden de 4000 gulden gequotiseert te sijn. Jacob Cornelisse van Wijngaerden, schepen van denselven dorpe, ende Ariaentje Leenderts, geëgte man ende vrouw, verclaerden te revoceren alle testamenten, codicillen en andere actens van uytterste wille bij hun comparanten tesamen off yder in 't bijzonder voor date deses gemaekt alsmede hunlieder contract anthenuptiael vor bande van huwelijk opgeregt voor sooveel desen deselve mogte comen te contrarieren. Ende bij desen opnieuws van hunne goederen disponerende verclaerde de comparant van Wijngaerden eerstelijck alleen sijne voorkinderen tot sijne mede erffgenamen te noemen vor deselver legitime portie hunlieden naer reghten in desselvs na te laten goederen competerende, voorts heben sij comparant reciproce dats

over ende weder over de eerste van haerlieden stervende de langhstlevende van deselve gemaekt de lijfftogte van alle des eerststervendes verdere na te laten goederen, soo roerende als onroerende, renten, actien, crediten en gerechtigheden sulcx de eerste van haerlieden stervende meeter dood sal comen nair te laten en te ontruymen egeene van alle die uytgesondert omme bij de voors. langhstlevende sijn off hair leven langh geduyrende beseten en gebruykt te werden op lijfftochts regte, dogh onder dese expresse conditie dat na 't eyndigen van deselve lijfftogt 't sij off de comparante Ariaentje Leenderts de langstlevende off de eerststervende mogt comen te werden, derselver erffgenamen alleen nair hair sullen mogen nemen en behouden soodanige zes mergen lants als Ariaentje Leenderts ten huwelijk heeft gebracht, gelegen in de Opperstok van Streeffkerk in een weer van 12 mergen genaemt Arienweer wairvan de andere zes mergen competeert hair comparants broeder Samuel Leendertsse, belent en streckende volgens de eygenbrieven dairvan sijnde sonder meer, sullende alle de andere off verdere goederen soo roerende als onroerende geene uytgesondert, sulcx die op 't overlijden van de eerststervende en mitsdien ten aenvangh van de lijfftogt bevonden sullen werden in wesen en gequalificeert te sijn, blijven in eygendom van de comparant, indien hij de langstlevende mogt comen te wesen, en ingevalle denselven eerst mogt comen te overlijden dat insulcken gevalle alle deselve goederen van den gemeenen boedel boven en behalve de gemelte ses mergen lant op 't overlijden van de comparante en sulcx ter expiratie van de voors. lijfftogt sonder eenigen afftrek van de trebellianicque off eenige andere portien in regten bekend in 't eygendom weder sullen moeten comen en devolveren op sijn erffgenamen ab intestato (...). Getuigen: d'heer Lucas Asschenberg en Hendrik Hoek, wonende alhier.

[Streefkerk]

[197] 24-11-1688 -- testament

De comparanten naergenoemt hebben verclaert in den 200e penningh niet gequotiseert te sijn. Cornelis Ariensse Broer ende Heyltjen Damen, geegte man ende

vrouw, woonende in Goudriaen, verclaerden te revoceren alle testamenten, codicillen en andere actens van uytterste wille bij hun tesamen off elcx van hun in 't bysonder voor date deses gepasseert ende verleden, ende bij desen van hunne tijdelijcke goederen testamentairlijk disponerende de langhstlevende van hun beyden te nomineren tot sijn off hare eenige en universele erffgenaem in alle de goederen, roerende en onroerende met in- en uyt schulden, niet ter werelt uytgesondert, sulcx de eerststervende van hun beyden metter doot sal comen te ontruymen en eenigsints agter te laten met volle regte van institutie. Onder conditie indien de eerststervende van hun beyden kind off kinderen in desen huwelijcke verwekt comt agter te laten, dat de langhstlevende in sulcken gevalle gehouden sal sijn deselve kind off kinderen te alimenteren en onderhouden in cost, drank, cleedingh en reedingh tot derselver mondige dage off eerder huwelijcken state off eerder sterffdag toe, hun middels deselve te doen en laten leeren schrijven en een bequaem ambacht off hantwerk, waertoe deselve off yder van hun naer staets gelegentheyt bequaemst sullen werden geoordeelt, te mondigen dage off eerder huwelijcken state gecomen sijnde, deselve wel gecleet en gereet uyt te setten, instituerende deselve kind off kinderen in 'tgunt voorsz. is in voldoeninge van derselver legitime portie (...). Bij hertrouwen moet de langstlevende afstand doen van de helft van hun boedel ten behoeve van hun kinderen. Zij sluiten uyt hunnen boedel en van de voogdij over derselver minderjarige kinderen den bailjuw, schout en geregten off weesmannen van Goudriaen en van alle andere plaetsen alwair hun sterffhuys anders soude mogen comen te vallen off enige goederen gelegen sijn, stellende vervolgens tot vooghd off voogdesse van deselve de eerststervende de langhstlevende van hun beyden (...) en ook moeten aenstellen twee naeste van den bloede, die hun kinderen uyt den hoofde van de eerststervende sullen bestaen, dewelcke mitsdesen mede werden gegeven soodanige macht als voogden nair regten eenigsints can werden opgeoffert in cas van overlijden van de langhstlevende (...). Getuigen: d'heer Lucas Asschenbergh en Nicalaes van

Vlissingen, wonende alhier.
[Goudriaan]

[198] 1-12-1688 -- uitkoop

Jan Jansse van der Beek, weduwnaar van Emmitje Willems Verbeek ter eenre, en Nanningh Verveer (tekent Nanne Pieters Verveer) getrouwt met Aantje Willems Verbeek, Teuntje Cornelis Verbeek, weduwe en boedelhoutster van Wouter Willemse Verbeek, woonende tot Dordrecht, Maria Willems van der Nieuwkerk, weduwe en boedelhoutster van Crijn Willemsse Verbeek en voogdesse over hare kinderen bij voornoemde Wouter en Crijn Verbeek verwekt, soo voor hemselven als haer tesamen en elk bijzonder sterk makende voor hunlieder swager Johan van Hees als getrouwt hebbende Cornelia Verbeek, woonende tot Leyden, tesamen erffgenamen ab intestato van voors. Emmitje Verbeek ter andere sijde, verclaerden meten anderen bij forme van uytcoop nopende de naerlatenschap van Emmitje Verbeek geaccordeert te sijn in voegen naervolgende, te weten dat de eerste comparant Jan Jansse van der Beek sal hebben en behouden alle de goederen soo roerende als onroerende, geene uytgesondert, bij Emmitje Verbeek naergelaten, alsmede alleen dragen en betalen alle de schulden en lasten tot de gemeene boedel van de eerste comparant en sijne huysvrouw zaliger behoorende. Ende de comparanten ter andere sijde daarvan bevrijden, mits dat de eerste comparant gehouden sal sijn aen de tweede comparanten uyt te reycken en te betalen eens d'somme van 570 gulden sonder meer, welcke somme de comparanten ter andere sijde mitsdesen ook bekennen ten vollen (...) ontfangen te hebben (...). Getuigen: Giljam Verdier en mr. Christoffel Wolgast, wonende alhier.

[Dordrecht Leiden]

[199] 10-12-1688 -- volmacht

Cornelis Jansse Schijff, wonende in Bonrepas, machtigt de ed. Anthony van Meeuwen, procureur tot Gouda, omme uyt sijn naem en van sijnen 't wegen tot den uyteynde te vervolgen, waer te nemen en defenderen soodanige sake en proces als hij voor den

geregte van Sluypwijk als eyser genootsaekt is te sustineren op ende jegens Sijbert van Oosten, wonende aldaer, tot dien eynde alle termijnen soo substantieel als incidenteel in regten te observeren, sententiën te vervolgen (...). Getuigen: d'heer Lucas Asschenbergh en Hubertus Schantanel (tekent Huybartus Santernel), wonende alhier.

[Sluypwijk]

[200] 13-12-1688 -- verkoop roerende zaken

Jan Jansse van der Beek, woonende alhier, verclaerde absolutelijk vercocht en mitsdesen getransportert te hebben aen Elsie Jans van der Beek, die, alhier mede comparerende, bekende gecocht te hebben eerstelijc een bed, peulen, drie deeckens, twee hooftkussens en verder toebehooren soo van linne als wolle, vier tafellakens, 24 servetten, twee ovale tafels, 18 stoelen, twee copere ketels, een partij aerde schotelen, voorts nogh een ijsere pot, hengel, treest, tangh, asschop en andere cleynicheden niet weerdigh in 't breede te expresseren, bekennde den eersten comparant van de totale coopenningen ten beloop van 75 gulden ten vollen voldae te sijn, welcke penningen bij denselven weder sijn verstrekt tot betalinge van 'tgeene de eerste comparants huysvrouwe vanden volgens uytcoop 't haren behoefte hadden gestipuleert, renunchiërende derhalve de eerste comparant van alle 't regt hem aen de voors. goederen eenigsints hebbende gecompeteert alle ten behoefte van de tweede comparanten sonder daerop iets te reserveren (...). Getuigen: Pieter van Dongen en Steven van Grootvelt, backersknechts wonende alhier.

[bakker]

[201] 19-12-1688 -- volmacht

Ds. Cornelius Vergeer, bedienaer des goddelijcken woorts alhier, Johan Mourik en Gijsbert de Vries, regeerende diaconen van de nieu kercke alhier, machtigen d'heeren Johan Botters, regeerend ouderling, Florianus van Milanen ende Lucas Asschenbergh, omme te compareren voor d'heeren Theresteyn van Halewijn en Paulus Andreas van der Meulen, raden ordinaris in de voors. hove, en voor deselve heren als commissarissen waer te nemen soodanige

comparitie als gemelte hove is geordonneert in der sake van d'heer Barent Verhaer, burgermeester deser stede c.stns (= cum suis ?) als ouderlingem van de kercke alhier (..) contra de kerckenraet alhier tot den eynde alles te doen, wat nopende alle 'tgeene voors. is eenigsints sal werden vereyst (...).

Getuigen: Gerrit Naetraet en Wouter Huygen, wonende alhier.

[predikant]

[202] 19-12-1688 -- attestatie

Ds. Cornelius Vergeer, predicant in de publycke kercke alhier, d'heer Wilhelmus van Schie, proponent, Sijmon Jansse Weyts, kerckendienaer, Gerbrechje van Diemen ende Maria Stenis, alle wonende alhier, ende van competente ouderdom, verclaerden ter requisitie van d'heren Johan Botter, oud schepen en premier ouderlingh in de kercke alhier, Gijsbert de Vries, Lucas Asschenbergh, Johan Mourik ende Florianus van Milanen, regeerende diaconen in de gemelte kercke, getuycht ende geattesteert te hebben, eerst ds. Vergeer, dat hij den tijd van één en veertig jaren is geweest en alsnogh effective is predicant in de voors. kercke en dat hij geduyrende denselven tijd en ook nogh overt loopende jaer heeft ontfangen en genooten desselvs tractement soo van 't gemeenlant als 'tgunt d'heren van de magistraet alhier wegens de stad soo over 't gebruyck van de stadhuysinge als in gelt daerenboven mede aen de respectieue predicanten nogh hebben toegevoeght, dat hij nogh van 't loopende jaer alswanneer de kercke alhier deselve constitutie door d'heren gedeputeerdens van 't classis wierde gevisiteert deselve heren als outste predicant heeft geadsisteert en neffens eenige verdere heren en broederen gedeputeerden uyt de kerckenraet de voornoemde heren gedeputeerdens van alles onderricht, dat hij verders als outste predicant de classicale quote van tijd tot tijd, selfs nog over 't loopende jaer, heeft ontfangen omme 't selve naer behooren te distribuieren, dat wijders hij lange jaren als oudste predicant met uytsluytinge van alle verdere leden van de kerckenraed altijd heeft gehad en ook buyten contradictie van deselve leden geobserveert 't regt van denselve kerckenraet op alle ords en extraords vergaderingen te

doen convoceren, gelijk hij 't selve nogh heeft gedaen op 't speciael versoek van sijn collega Langereys op den 3den en 4den deser maent, als wanneer naer d'ords tijd een nominatie tot de veranderinge van ouderlingen en diaconen stond gemaekt te werden, gelijk hij denselven 4den deser maent ten eynde voors. ook in de kerckencamer is gecompareert en de gemelte nominatie heeft helpen formeren met meerderheyt van stemmen, getuygende nogh dat hij vermits sijn indispositie tsedert kersmisse van den verleden jare 1687 desselfs predikamt dor den tweede depositant heeft doen waernemen, voorts verclaerde de tweede depositant, Van Schie, dat hij op 't versoek van gemelte ds. Vergeer tsedert den voors. tijd als proponent op desselfs tourbeurte sijne plaets en predickamt heeft waergnomen en bedient, wijders verclaerde den derden depositant, Symon Jansse Weyts, dat hij de tijd van 16 jaren is geweest kerckendienaer alhier en dat hij geduyrende denselven tijd noyt eenige citatie off convocatie tot de vergaderinge van de kerckenraet heeft gedaen als alleen op de speciale ordre en bevel van voors. ds. Vergeer als outste predicant, en dat hij deselve ordre heeft ontfangen op den 4den deser sonder dat hij tot heden toe oyt eenige citaatie off convocatie als kerckendienaer op ijemants ordre heeft gedaen als alleen op die van voors. ds. Vergeer. Laestelijk verclaerden nogh Gerbrechje van Diemen en Maria Stenisdat sijluden op den voors. 4den deser maent december sijn geweest ten huuse van ds. Vergeer en alsdan te hebben gesien dat aldaer is angecomen ds. Petrus Langereys, dewelcke in ons presentie aen ds. Vergeer versogte dat hij gelieffde de kerckenraet te doen convoceren, waerop de heer Vergeer den kerckendienaer tsijnen huuse heeft ontboden en in ons bijwesen an deselve gelast dat hij de kerckenraet soude convoceren. Nogh verclaerden alle de depositanten gesamentlijk, uytgesondert den tweede depositant, de heer van Schie, dat denselven heer van Schie geduyrende bij hem 't predickamt voor den eersten depositant is waergenomen 't selve is geschiet tot volcomen genoegen van de gemeente (...).
Getuigen: Gerrit Naetraet en Wouter Huygen,

wonende alhier.

[predikant diakenen kerckenraad]